

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 07 - 13 Nisan 2009	Yayımlandığı Tarih 14 Nisan 2009	Sayı 408

İÇİNDEKİLER

- [Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Terörizm, Örgütlü Suçlar, Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığıyla Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşması'nın Onaylanmasına Dair 2009/14791 Sayılı Milletlerarası Andlaşma](#) (R.G. 8 Nisan 2009 – 27194)
- [Danıştay Üyeliğine Seçme Kararı](#) (R.G. 11 Nisan 2009 – 27197)
- [Adalet Bakanlığından Atama Kararı](#) (R.G. 10 Nisan 2009 – 27196)
- [Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Nakit Taleplerinin Tespitine İlişkin Yönetmelik](#) (R.G. 9 Nisan 2009 – 27195)
- [Türkiye Adalet Akademisi Sicil Amirleri Yönetmeliği](#) (R.G. 8 Nisan 2009 – 27194)
- [Türkiye Adalet Akademisi Disiplin Amirleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 8 Nisan 2009 – 27194)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından 31/12/2008 Tarihi İtibari ile 1 İnci Dereceye Yükselip 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 32 Nci Maddesi Uyarınca 31/12/2008 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere İlk Defa Birinci Sınıf İncelemesine Tabi Tutulan Adli Yargı Hâkim ve Cumhuriyet Savcıları ile İdari Yargı Hâkimlerinin Adlarını Gösterir Liste](#) (R.G. 10 Nisan 2009 – 27196)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/71, K: 2008/183 Sayılı Karar Özeti](#) (R.G. 9 Nisan 2009 – 27195)
- [Danıştay Yedinci Daire Başkanlığından 1 Adet Karar](#) (R.G. 11 Nisan 2009 – 27197)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kurnaz ve Diğerleri/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Şahin Karakoç/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Usta ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Hüseyin Şimşek/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Çırak VD/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Gülmez/Türkiye Davası\)](#)
- [Maliye Bakanlığında Milli Emlak Genel Tebliği \(Sıra No: 322\)](#) (R.G. 8 Nisan 2009 – 27194)
- [Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından Reeskont ve Avans İşlemlerinde](#)

[Uygulanacak Faiz Oranları Hakkında Tebliğ](#)

(R.G. 9 Nisan 2009 – 27195)

- [Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan Arayüz Teknik Özelliklerinin Yayınlanmasına İlişkin Tebliğ](#)

(R.G. 9 Nisan 2009 – 27195)

- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanları](#)

(R.G. 9 Nisan 2009 – 27195)

- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanları](#)

(R.G. 11 Nisan 2009 – 27197)

 [İçindekilere dön](#)

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 2009/14791

3 Kasım 2008 tarihinde Ankara’da imzalanan ekli “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Terörizm, Örgütlü Suçlar, Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığıyla Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 22/1/2009 tarihli ve HUMŞ/64 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu’nca 6/2/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL

CUMHURBAŞKANI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE LÜBNAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ
ARASINDA TERÖRİZM, ÖRGÜTLÜ SUÇLAR, UYUŞTURUCU VE
PSİKOTROP MADDE KAÇAKÇILIĞIYLA MÜCADELE ALANINDA**

İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümetleri (Bundan böyle "Taraflar" olarak adlandırılacaktır):

İki ülke arasındaki mevcut dostane ilişkiler çerçevesinde;

1961 tarihli "Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi", 1971 tarihli "Psikotrop Maddeler Sözleşmesi" ve 1988 tarihli "Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi" doğrultusunda, Birleşmiş Milletler'in terörizmle uluslararası mücadeleye ilişkin sözleşmeleri ve Birleşmiş Milletler Sınırşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesine uygun olarak,

Terör eylemleri ile mücadele etmeye ve önlemeye yönelik gayretlerini birleştirmeyi amaçlayarak,

Uluslararası uyuşturucu ve psikotrop madde kaçakçılığı, terörizm ve örgütlü suçlar arasındaki yakın bağdan derin endişe duyarak,

İki ülke arasında uluslararası uyuşturucu ve psikotrop madde kaçakçılığı, terörizm ve örgütlü suçlar ile mücadelede işbirliğini güçlendirme ve derinleştirmeye ilişkin güçlü iradelerini ifade ederek,

Mutlak eşitlik ve karşılıklı çıkar ilkesiyle hareket ederek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

BİRİNCİ BÖLÜM KAMU GÜVENLİĞİ ALANINDA İŞBİRLİĞİ MADDE 1

Taraflar, bu Anlaşma çerçevesinde ve ülkelerinin ulusal mevzuatı uyarınca, aşağıda kayıtlı olanlar başta olmak üzere uluslararası nitelikli suçların önlenmesi, ortaya çıkarılması ve soruşturulmasında işbirliğinde ve karşılıklı yardımlaşmada bulunacaklardır:

- Uluslararası örgütlü suç eylemleri;
- Uyuşturucu ve psikotrop maddeler ile bunların imalinde kullanılan ara maddelerin yasadışı ekimi, üretimi, bulundurulması, yaygınlaştırılması, ithali ve ihracı ve kaçakçılığı;
- Para, kıymetli evrak, vize ve diğer resmi belgelerin sahteciliği;
- Silah, cephane, patlayıcı maddeler, zehirli maddeler, kimyasal, biyolojik, bakteriyolojik, radyoaktif ve nükleer malzeme, stratejik öneme sahip mallar ve teknolojiler ile askeri teknolojilerin yasadışı üretimi, tedariki, bulundurulması, ithali, ihracı, transit geçişi ve kaçakçılığı;
- Değerli taşlar ve madenler ile tarihi, kültürel ve sanatsal değeri olan varlıklara ilişkin suçlar;
- Para, tahvil ve para dışındaki diğer ödeme araçları, pullar, resmi belgeler ve diğer önemli belgelere ilişkin kalpazanlık veya sahtecilik ile bu tür sahte veya kalp unsurların dağıtımı ve kullanımı;
- Kara paranın aklanması ile suç gelirlerinin dönüşümü, transferi, saklanması veya maskelenmesi;
- İnsan ticareti, çocukların istismarı ve muhabbet tellallığı;
- Yasadışı göç ve kişilerin yasadışı ikameti;
- Bilgisayar uygulamaları ve bilgisayar ağlarına ilişkin suçlar veya bu tür teçhizat kullanılarak işlenen suçlar.

MADDE 2

Her bir Taraf, bu Anlaşmanın hükümleriyle ilgili olarak kendi ülkesinde işledikleri suçlardan mahkumiyetlerine karar verilen diğer Taraf vatandaşları ile ülkesinde diğer Taraf için şüpheli görülen ya da takibat altında tutulan kişilerin açık kimlikleri ve karıştıkları olaylarla ilgili olarak işbirliğinde ve karşılıklı yardımlaşmada bulunacaklardır.

MADDE 3

Taraflar, Anlaşmada atıfta bulunulan suçların herhangi birinden hüküm giymiş ve ceza sürelerinin tamamlanmasından sonra veya diğer sebeplerle tahliye edilenlerden haklarında

sınırdışı edilme kararı verilen kendi vatandaşlarının, kendi ülkelerine sınırdışı edilmeleri için iç hukuklarına uygun tedbirleri alacaklardır.

MADDE 4

Tarafların ilgili makamları, ortaya çıkan yeni suçlar ve bu suçlar işlenirken başvuru usullere ek olarak bu suçların önlenmesi amacıyla alınan tedbirler hakkında düzenli olarak bilgi alışverişinde bulunacaklardır.

İKİNCİ BÖLÜM

TERÖRİZM İLE MÜCADELE KONUSUNDA İŞBİRLİĞİ

MADDE 5

Her bir Taraf, kendi sınırları içinde diğer Tarafın güvenliğine ve vatandaşlarına yönelik terör eylemlerinin hazırlanmasını ve işlenmesini önlemek amacıyla etkili tedbirler alacaktır.

Her bir Taraf, terörle mücadeleyi birlikte sürdürebilmek için diğer Tarafın talebi üzerine her alanda terör faaliyetleri ile ilgili bilgi ve belgeyi ülkelerin iç hukuklarının elverdiği ölçüde iletmek suretiyle işbirliğinde ve yardımda bulunmakla yükümlü olacaktır.

MADDE 6

Terörizmle mücadelede işbirliğinde, özellikle Tarafların güvenliğini ve çıkarlarını doğrudan etkileyen terör örgütleri, terörist eylemler, terör örgütlerinin eylem yöntemleri ve bu örgütlere karşı harekete geçmekte kullanılan teknik ve taktik yöntemler konusundaki bilgi değişimini kapsayacaktır.

MADDE 7

Uluslararası terörizmle mücadelede her bir Taraf, kendi ülkesinde diğer taraf aleyhinde faaliyette bulunan terör örgütlerine yönelik olarak iç hukukunun elverdiği ölçüde her türlü tedbiri alacaktır.

MADDE 8

Taraflar, rehin alma ve ulaşım araçlarının kaçırılması gibi konular dahil, terör eylemlerinin önlenmesi ve terör eylemleriyle mücadele edilmesine ilişkin yöntemler hakkında bilgi ve tecrübe değişiminde bulunacak ve bu konuyla ilgili olarak ortak çalışmalar gerçekleştireceklerdir.

MADDE 9

Taraflar, teröre karşı mücadele eden birimlere mensup görevlilerin karşılıklı olarak eğitilmeleri ve bu amaçla kullanılan silah, teçhizat ve teknik donanım konularında bilgi, tecrübe ve uygulama değişiminde bulunacaklardır.

MADDE 10

Taraflar, terörün saikleri, doğası, dinamikleri ve biçimlerinin belirlenmesi alanında işbirliği ve karşılıklı yardımlaşmada bulunarak, bilimsel ve metodolojik çalışmalar ile uzman ve stajyer değişiminde bulunacak ve ayrıca ortak çalışma toplantıları ve seminerler düzenleyeceklerdir.

MADDE 11

Taraflar, terörist unsurların ve örgütlerin eline geçmesini önlemek amacıyla, teknolojik donanım ile her türlü silah, mühimmat ve patlayıcı maddelerin ticaretini denetim altına alacak ve bu konuda iç hukuklarının elverdiği ölçüde karşılıklı işbirliğinde bulunacaklardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

UYUŞTURUCU VE PSİKOTROP MADDELER İLE SİLAH KAÇAKÇILIĞIYLA MÜCADELE KONUSUNDA İŞBİRLİĞİ

MADDE 12

Taraflar, 1961 Tek Sözleşmesi ve 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesinde atıfta bulunulan uyuşturucu ve psikotrop maddeler ile 1988 BM Viyana Sözleşmesinin ekindeki listelerde yer alan maddelerin kullanımı, yaygınlaştırılması ve kaçakçılığını önleyici tedbirlerin alınması, kaçakçılık örgütleri üyelerinin belirlenmesi ve faaliyetlerinin kontrol edilmesi ile kaçakçıların kullandıkları usullerin ortaya çıkarılması amacıyla işbirliğinde bulunacaklardır.

MADDE 13

Taraflar, güvenlik kuvvetleri tarafından yapılan ve her iki Tarafı ilgilendiren soruşturmalarda, ele geçirilen uyuşturucu ve psikotrop maddeler ile bunların imalinde kullanılan ara maddelerinin menşei ve tahlil sonuçlarına ilişkin her tür bilgiyi birbirleriyle paylaşacaklardır.

MADDE 14

Taraflar, uyuşturucu ve psikotrop maddelerin kendi ülkelerinden geçerek diğer Tarafın ülkesine kaçak olarak sokulmasını önlemek amacıyla sınırlarında gerekli hukuki, idari ve güvenlik tedbirlerini alacaklardır.

Ayrıca, bu maddelerin taşınması, saklanması ve dağıtımında kullanılan usullerle ilgili olarak mevcut veya derlenecek bilgilerle, söz konusu maddelerin kaçakçılığını yapanlar veya buna bağlı faaliyetleri yürüten kişilerin kimlikleri hakkındaki bilgileri hızla ve etkili yöntemlerle teati edeceklerdir.

MADDE 15

Taraflar, uyuşturucu maddelerle mücadele konusunda etkin ve başarılı sonuçlara ulaşmak amacıyla uluslararası örgüt ve uzman kuruluşlarda işbirliği ve eşgüdümde bulunacaklardır.

MADDE 16

Her bir Taraf, uyuşturucu madde üretiminde kullanılan büyük çaplı ve yeni yöntemler uygulayan bir imalathanenin kendi ülkesinde ortaya çıkarılması halinde, bu imalathanenin yapısı, çalışma yöntemi ve teknik özellikleri ile ilgili tüm bilgileri, fotoğraflarıyla birlikte 24. maddede belirtildiği üzere irtibat görevlileri aracılığıyla diğer Tarafa iletacaktır.

MADDE 17

Taraflar, uyuşturucu ve psikotrop maddelerle mücadelede alınan tüm önlemlere yönelik bilgi değişiminde bulunacaklardır.

Ayrıca, bu maddelerin zararına ilişkin olarak hazırladıkları film, broşür, araştırma ve yayınlar ile kamuoyunun bu konuda bilincini artırmaya yönelik faaliyet ve araştırmaları teati edeceklerdir.

MADDE 18

Taraflar, uyuşturucu ve psikotrop madde üretiminde kullanılan ara maddelerinin kaçakçılığının önlenmesi için her türlü tedbiri alacak ve bu maddelerin muhtemel yasadışı uluslararası dolaşımı hakkında birbirlerine bilgi vereceklerdir.

MADDE 19

Taraflardan birinin, uyuşturucu madde kaçakçılığı ile ilgili olarak güvenlik teşkilatları tarafından yürütülen soruşturmalar sırasında, olayın terör ve örgütlü suçlarla bağlantısını tespit etmesi halinde, konu ile ilgili Taraf konuya ilişkin her türlü bilginin mübadelesinde diğer Tarafa işbirliği yapacak ve gerekli olduğu takdirde soruşturmaya diğer tarafın onayı olması şartıyla, diğer tarafın güvenlik yetkilileri de dahil edilebilecektir.

Önemli çıkarlar açısından bilginin gizli tutulması gerektiği takdirde, her iki taraf da bu bilgiyi paylaşmama hakkına sahiptir.

MADDE 20

Taraflar, ulusal mevzuatları ve uluslararası yükümlülükleri doğrultusunda; uyuşturucu ve psikotrop maddeler ile bunların imalinde kullanılan ara maddelerinin, bunlarla ilgili fonlar, yasadışı gelir ve her türlü kaçak eşyanın müsadere edilmiş bir şekilde teslimatının yapılmasını sağlayacaklardır.

Bu işbirliği, Tarafların ulusal mevzuatlarınca yetkili kılınan makamlar arasında gerçekleştirilecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

MADDE 21

Bu Anlaşmada yeralan hiçbir husus, talep edilen bilgi veya işbirliğinin bir kişinin ırkı, dini, milliyeti veya siyasi görüşü nedeniyle takibat veya cezalandırılması amacıyla yapıldığına

inanılması için ciddi nedenler bulunması durumunda talep edilen Devlete işbirliğinde veya karşılıklı yardımda bulunma yükümlülüğü getirdiği şeklinde yorumlanamaz.

Taraflar, şartların oluşması durumunda ulusal mevzuatları ve uluslararası yükümlülükleri doğrultusunda kontrollü teslimat uygulamalarında bulunacaklardır.

MADDE 22

Taraflar, suç ve suçlulukla mücadele geliştirilen veya ima edilen teknik ve metodlara ilişkin olarak bilgi değişiminde bulunacaklardır ve Taraflar diğer Tarafa bu alanda uzmanların eğitimi için eleman gönderebileceklerdir.

Taraflar, mesleki eğitim alanında işbirliğinde bulunacaklar ve bu faaliyetleri aralarında protokollerle düzenleyeceklerdir.

MADDE 23

Taraflar, bu Anlaşmanın hükümlerine ilişkin olarak, gerçekleştirilen işbirliğini gözden geçirmek, aksayan yönlerini tespit edip gidermek amacıyla ilgili makamları yetkililerinden oluşan bir Ortak Komisyon kuracaklardır.

Bu Komisyon, Tarafların ülkelerinde değişimli olarak yılda en az bir kere toplanacaktır.

Ortak Komisyon Taraflardan birinin talebi üzerine karşılıklı anlaşmayla da toplanabilir.

MADDE 24

Taraflar, bu Anlaşmada yer alan hususlarda işbirliğini, Ek (A)'da ana irtibat noktaları olarak belirlenen irtibat görevlileri aracılığıyla yürüteceklerdir. Bununla birlikte, Ek (A) Taraflardan birinin yazılı talebi üzerine değiştirilebilir.

MADDE 25

Talep edilen Taraf, diğer Tarafın bu Anlaşma bağlamındaki yazılı talebi üzerine yapılan uygulamalar ve çalışmaların tüm masraflarını üstlenecektir.

Talep eden Taraf, diğer Tarafın ülkesine temsilci gönderilmesi durumunda yol ve konaklama masraflarını üstlenecektir.

Diğer Tarafa eğitim amacıyla gönderilen elemanların iase ve ibatesi kabul eden Tarafca karşılanacaktır; diğer masrafları gönderen Taraf karşılayacaktır.

Taraflar, olağan olmayan masrafları karşılamadan önce aralarında anlaşacaklardır.

MADDE 26

Bu Anlaşmada öngörülen işbirliğinin yürütülmesinde, Tarafların ulusal mevzuatlarına uygunluk temel ilke olacaktır.

MADDE 27

Bu Anlaşma, Tarafların diğer ikili ve çok taraflı anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmelerini engellemeyecektir.

MADDE 28

Her bir Taraf, yerine getirilmesi ulusal egemenliğine hanel getirecek veya güvenliğini ya da diğer hayati çıkarlarını tehlikeye sokacak olması halinde, diğer Tarafın yardım veya işbirliği talebini kısmen ya da tamamen kabul edebilir veya reddedebilir ya da belli koşullara tabi tutabilir. Böyle bir durumda, bu husus diğer Tarafa bildirilecektir.

MADDE 29

Akit Taraflar, bu Anlaşma ile ilgili olarak iki Tarafın arasında mübadele edilen bilgi ve belgelerin gizliliğini korumakla yükümlüdürler.

Bu şekilde mübadele edilen bilgi, bilgiyi ileten Tarafın belirttiği koşullar altında ve amacına uygun olarak kullanılmalıdır. Alan Taraf, temin eden Tarafın önceden onayını almaksızın aldığı bilgiyi ve belgeleri üçüncü Tarafıara teklif edemez veya iletemez.

BEŞİNCİ BÖLÜM SON HÜKÜMLER

MADDE 30

İşbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıklar, Taraflar arasında diplomatik kanallardan yapılacak istişare veya müzakere vasıtasıyla dostane bir biçimde çözüme kavuşturulacaktır.

MADDE 31

Bu Anlaşma, Tarafların onaylamaya ilişkin iç hukuk işlemlerini tamamladıklarına dair diplomatik kanaldan ve yazılı olarak yapılan son bildirim tarihinde yürürlüğe girecektir.

Bu Anlaşma, bir yıl süre ile yürürlükte kalacak ve Taraflardan birinin Anlaşmayı sona erdirmeye niyetini öteki Tarafa diplomatik kanaldan yazılı olarak bildirmemesi halinde otomatik olarak bir yıllık süreler halinde yenilenecektir.

MADDE 32

Herhangi bir Taraf diğer Tarafa yapacağı yazılı bildirimle Anlaşmayı feshedebilir.

Fesih, fesih bildirimının diğer Tarafa alındığı tarihten doksan gün sonra geçerli olacaktır.

Ankara'da 3 Kasım 2008 tarihinde her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha olarak imzalanmıştır. İşbu Anlaşmanın yorumundan kaynaklanan farklılıklarda İngilizce metin esas alınacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**LÜBNAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**İÇİŞLERİ BAKANI
BEŞİR ATALAY**

**İÇİŞLERİ VE BELEDİYELER BAKANI
ZIAD BAROUD**

EK (A)

ANA İRTİBAT NOKTALARI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

Birim : Emniyet Genel Müdürlüğü, Dış İlişkiler Dairesi

Adres : İlkadım Caddesi, No: 89; Dikmen-Ankara

Tel : 00 90 312 412 31 57-59

Faks : 00 90 312 466 90 20

e-mail : disiliskilerdb@egm.gov.tr

LÜBNAN CUMHURİYETİ İÇİŞLERİ VE BELEDİYELER BAKANLIĞI

Birim : Albay Elias El Khoury, İç Güvenlik Konseyi Sekreteri

Adres :

Tel : 00 961 3222963

Faks : 00 961 1746796

e-mail : moi.elkhoury@idm.net.lb

[R.G. 8 Nisan 2009 – 27194]

_____ • _____

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Üyeliğine Seçme Kararı

Cumhurbaşkanlığından:

Karar Sayısı : 2009/5

Danıştay Üyeliğine, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 155 inci ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 8 ve 9 uncu maddeleri gereğince, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı İlyas ARLI seçilmiştir.

10/4/2009

**Abdulla
h GÜL**

[R.G. 11 Nisan 2009 – 27197]
— • —

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararı

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2009/10834

1 – Adli Tıp Kurumu Başkanlığına, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Cengiz Haluk İNCE'nin naklen atanması,
2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 74 üncü maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

9/4/2009

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Mehmet Ali ŞAHİN
Adalet Bakanı

[R.G. 10 Nisan 2009 – 27196]
— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ NAKİT TALEPLERİNİN TESPİTİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Dayanak

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan ve Hazine Müsteşarlığı tarafından nakit aktarımı yapılan kamu kurum ve kuruluşlarının nakit taleplerinin Müsteşarlığa iletilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 16 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Nakit Taleplerinin Bildirim Esasları

Nakit taleplerinin yapılması

MADDE 3 – (1) Yönetmelik kapsamında yer alan kurum ve kuruluşlar, nakit taleplerini, strateji geliştirme birimleri veya mali işler ile ilgili birimleri aracılığı ile Hazine Müsteşarlığına iletir.

(2) Nakit taleplerinin yapılmasında;

a) İlgili kurum ve kuruluşların merkez ve taşra birimlerinin nakit ihtiyaçları,

b) Maliye Bakanlığınca vize edilen ayrıntılı harcama/finansman programları çerçevesinde serbest bırakılan bütçe ödenekleri ve bu ödeneklerden emanete alınan tutarlar,

c) Yıl geçişlerinde, kapsam dahilindeki kurumlar tarafından izleyen yıl için Maliye Bakanlığına gönderilmesi planlanan ayrıntılı harcama/finansman programlarındaki ödenek talepleri ile cari yılda emanete alınan tutarlar

dikkate alınır.

(3) Strateji geliştirme birimlerince her ay, izleyen üç ayı kapsayacak şekilde, taşra ve merkez birimlerinin nakit ihtiyaçları bilgisi temin edilir. Temin edilen bilgiler taşra ve merkez olmak üzere toplulaştırılır ve Ek.1’de yer alan form, bir adet taşra birimlerine, bir adet de merkez birimlerine ilişkin ihtiyaçları kapsayacak şekilde doldurulur. Ek.1’de yer alan form her ayın yirminci günü Hazine Müsteşarlığı Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü’ne ulaşacak şekilde resmi yazı ile ve ayrıca nakit@hazine.gov.tr adresine elektronik ortamda gönderilir. Ayın yirminci gününün tatil gününe denk gelmesi durumunda Ek.1 formlarının izleyen iş günü Hazine Müsteşarlığı’na ulaştırılması sağlanır.

(4) Üçüncü fıkra kapsamında gönderilen bilgilerde herhangi bir değişiklik olması durumunda değişiklik, bir sonraki bildirim dönemini beklemezsiniz, Müsteşarlığa elektronik ortamda iletilir.

(5) Merkez muhasebe birimleri ile özel bütçeli idarelerin muhasebe birimleri tarafından, izleyen haftaya ilişkin nakit ihtiyaçları Ek.2’de yer alan form doldurularak her hafta Cuma günü mesai saati bitimine kadar Hazine İç Ödemeler Muhasebe Biriminin, Hazine Müsteşarlığı internet sitesinin (www.hazine.gov.tr) “Güncel Duyurular” kısmında yer alan faks numarasına veya icodemeler@hazine.gov.tr adresine elektronik ortamda gönderilir.

(6) Nakit talepleri, finansman imkanları ve Hazine Müsteşarlığınca nakit yönetimi faaliyetleri kapsamında hazırlanan nakit programı çerçevesinde karşılanır.

(7) Hazine Müsteşarlığı, nakit programına göre karşılanması planlanan nakit ihtiyaçlarını ilgili kurumlara elektronik ortamda bildirir. Hazine nakit programının gerektirdiği durumlarda kurumlara bildirilen aktarım tutarlarında ve aktarımın zamanlamasında Hazine Müsteşarlığı tarafından değişiklik yapılabilir.

(8) Kapsam dahilinde yer alan kuruluşların nakit harcamalarını yedinci fıkra kapsamında Hazine Müsteşarlığı tarafından bildirilen program çerçevesinde yürütmesi, öngörülmeleyen nakit çıkışlarına sebebiyet verecek taleplerden kaçınması ve ilave taahhütlere girmemesi esastır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Yaptırım

MADDE 4 – (1) Ekte yer alan formların kurumlarca, 3 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen süre içerisinde Hazine Müsteşarlığına iletilmemesi halinde 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 14/A maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi uyarınca işlem yapılır.

Yürürlük

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

GİDERİN TÜRÜ	ÖDENE K	1. AY (ilgili ay)	2. AY

	DURUM U (*)						
		1. hafta	2. hafta	3. hafta	4. hafta	1. hafta	h
GENEL BÜTÇELİ KURULUŞLAR							
PERSONEL GİDERLERİ (PRİM DAHİL)							
MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ							
CARİ TRANSFERLER							
GÖREV ZARARLARI							
HAZİNE YARDIMLARI							
KAR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA YAPILAN TRANSFERLER							
HANE HALKINA YAPILAN TRANSFERLER							
DEVLET SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINDAN HANE HALKINA YAPILAN FAYDA ÖDEMELERİ							
YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERLER							
GELİRLERDEN AYRILAN PAYLAR							
DİĞER CARİ TRANSFERLER							
SERMAYE GİDERLERİ							
SERMAYE TRANSFERLERİ							
YURTIÇİ SERMAYE TRANSFERLERİ							
YURTDIŞI SERMAYE TRANSFERLERİ							
BORÇ VERME							
YURTIÇİ BORÇ VERME							
YURTDIŞI BORÇ VERME							
ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER							
PERSONEL GİDERLERİ (PRİM DAHİL)							
ÖZEL BÜTÇELİ İDARELERE HAZİNE YARDIMLARI							
(*) Harcamaya ilişkin ödenek serbest bırakılmış ise bu sütuna "S" ibaresi koyulacak; aksi takdirde boş							
İsim, Soyisim:							
Birim:							
Açıklamalar:							
1 - Bu form 4749 Sayılı Kanununun 14. Maddesi (Değişik: 5787-16/7/2008/m.10-Yürürlük m.21/b) uyarınca ta							
fıkrasının (1) bendi (Ek madde: 5787- 16/7/2008/m.11 - Yürürlük m. 21/b) uyarınca işlem yapılır.							
2 - Yukarıdaki tablo her ayın 20- 25 arasında düzenlenerek Hazine Müsteşarlığı'na (iletişim bilgileri aşağıda							
verilmektedir) iletilir.							
İletişim Bilgileri:							
T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Kamu Finansmanı Genel				Fax: 212 87 86		email: nakit@hazine.gov	
Müdürlüğü							

GİDERİN TÜRÜ	HAFTA			
	1. gün	2. gün	3. gün	4. gün
GENEL BÜTÇELİ KURULUŞLAR				
PERSONEL GİDERLERİ (PRİM DAHİL)				
MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ				

CARİ TRANSFERLER					
GÖREV ZARARLARI					
HAZİNE YARDIMLARI					
KAR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA YAPILAN TRANSFERLER					
HANE HALKINA YAPILAN TRANSFERLER					
DEVLET SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINDAN HANE HALKINA YAPILAN FAYDA ÖDEMELERİ					
YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERLER					
GELİRLERDEN AYRILAN PAYLAR					
DİĞER CARİ TRANSFERLER					
SERMAYE GİDERLERİ					
SERMAYE TRANSFERLERİ					
YURTIÇİ SERMAYE TRANSFERLERİ					
YURTDIŞI SERMAYE TRANSFERLERİ					
BORÇ VERME					
YURTIÇİ BORÇ VERME					
YURTDIŞI BORÇ VERME					
ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER					
PERSONEL GİDERLERİ (PRİM DAHİL)					
ÖZEL BÜTÇELİ İDARELERE HAZİNE YARDIMLARI					

İsim, Soyisim:

Birim:

İmza - Kaşe:

Açıklamalar:

1 - Bu form 4749 Sayılı Kanununun 14. Maddesi uyarınca talep edilmektedir. Söz konusu bilginin zamanında v iletilmemesi halinde aynı kanununun 14/A maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi uyarınca işlem yapılır.

2 - Yukarıdaki tablo her hafta Cuma günü mesai saati bitimine kadar düzenlenerek Hazine Müsteşarlığı'na (ile bilgileri aşağıda verilmektedir) iletilir.

İletişim Bilgileri:

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü

Fax: 0312 212 58 83 email: icodemel

[R.G. 9 Nisan 2009 – 27195]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığından:

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ SİCİL AMİRLERİ YÖNETMELİĞİ

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Türkiye Adalet Akademisinde görev yapan memurların birinci, ikinci ve üçüncü sicil amirlerini düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türkiye Adalet Akademisinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olarak görev yapan memurları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 112 nci maddesi ile 8/9/1986 tarihli ve 86/10985 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Sicil Yönetmeliğinin 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Sicil Amirleri

MADDE 4 – (1) Türkiye Adalet Akademisinde görev yapan memurların birinci, ikinci ve üçüncü sicil amirleri bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1 sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Sicile ilişkin usul ve esaslar bakımından uygulanacak mevzuat

MADDE 5 – (1) Sicile ilişkin usul ve esaslar bakımından, Devlet Memurları Kanunu ile Devlet Memurları Sicil Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 7 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Adalet Akademisi Başkanı yürütür.

Ek-1

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ SICİL AMİRLERİ CETVELİ

UNVAN	I. SİCİL AMİRİ	II. SİCİL AMİRİ	III. SİCİL AMİRİ
BAŞKANLIK			
Başkan Yardımcısı	Başkan	-	-
Genel Sekreter	Başkan Yardımcısı	Başkan	-
Şube Müdürü, Uzman	Genel Sekreter	Başkan Yardımcısı	Başkan
Sivil Savunma Uzmanı	Genel Sekreter	Sivil Savunma Genel Müdürü	İçişleri Bakanlığı Müsteşarı
Şef	Şube Müdürü	Genel Sekreter	Başkan Yardımcısı
Diğer Personel	Şube Müdürü	Genel Sekreter	Başkan Yardımcısı
EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ			
Şube Müdürü	Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	Eğitim Merkezi Müdürü	Başkan Yardımcısı
Şef	Şube Müdürü	Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	Eğitim Merkezi Müdürü
Diğer Personel	Şube Müdürü	Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	Eğitim Merkezi Müdürü

[R.G. 8 Nisan 2009 – 27194]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığından:
**TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ DİSİPLİN AMİRLERİ YÖNETMELİĞİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 25/4/2006 tarihli ve 26149 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Adalet Akademisi Disiplin Amirleri Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ek-1 sayılı cetvel aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Adalet Akademisi Başkanı yürütür.

“Ek-1

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ DİSİPLİN AMİRLERİ CETVELİ

UNVAN	DİSİPLİN AMİRİ	ÜST DİSİPLİN AMİRİ
BAŞKANLIK		
Başkan Yardımcısı	Başkan	-
Genel Sekreter	Başkan Yardımcısı	Başkan
Şube Müdürü, Uzman	Genel Sekreter	Başkan Yardımcısı
Sivil Savunma Uzmanı	Genel Sekreter	Sivil Savunma Genel Müdürü
Şef	Şube Müdürü	Genel Sekreter
Diğer Personel	Şube Müdürü	Genel Sekreter
EĞİTİM MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ		
Şube Müdürü	Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	Eğitim Merkezi Müdürü
Şef	Şube Müdürü	Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı
Diğer Personel	Şube Müdürü	Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı

[R.G. 8 Nisan 2009 – 27194]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kararı

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

31/12/2008 tarihi itibarı ile 1 inci dereceye yükselip 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 32 nci maddesi uyarınca 31/12/2008 tarihinden geçerli olmak üzere ilk defa birinci sınıf incelemesine tabi tutulan Adli Yargı Hâkim ve Cumhuriyet Savcıları ile İdari Yargı Hâkimlerinin adlarını gösterir liste aşağıda gösterilmiştir.

Sürelerini bitirdikleri halde bu listede adlarını göremeyenler yayım tarihinden itibaren 1 ay içinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na yazılı başvurmak sureti ile durumlarının incelenmesini isteyebilirler.

HAKİM SINIFI

Sicil No	Adı ve Soyadı	Görev Yeri	Ünvanı
34250	Osman KİPER	Osmaniye	Hâkim
38317	İlknur AYDOS	Kayseri	Hâkim
39498	Sevgi DURMUŞ	Geyve	Hâkim
39918	Bülent COŞKUN	Malatya	Hâkim
39935	Hadice KÖYLÜ	Ermenek	Hâkim
40002	Özlem Hülya TURAL	Seferihisar	Hâkim
40016	Mehmet Ali ÇOLAK	Bodrum	Hâkim
40190	Altan ÖZÇELİK	Karataş	Hâkim
40448	Ahmet Önder KOCADİMİR	Manavgat	Hâkim
41028	Muharrem Zeki ÖZCAN	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
41482	Yusuf DİKEÇ	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
40864	Ayben İYİSOY	Bakanlık Yetkili	Tetkik Hâkimi
41082	Suzan AKÇAY	İğdir	Hâkim
41132	Mahmut ÇEKİÇ	İlgaz	Hâkim
41930	Dr.Nevzat AKBİLEK	Uluslararası Hukuk Ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	Tetkik Hâkimi

SAVCI SINIFI

Sicil No	Adı ve Soyadı	Görev Yeri	Ünvanı
37120	Aziz HÜKÜM	Kırşehir	Cumhuriyet Savcısı
38686	Mehmet Nazif YAŞAR	Osmaniye	Cumhuriyet Savcısı
38754	Tuncay ELARSLAN	Ödemiş	Cumhuriyet Savcısı
39608	Malik KARSLIOĞLU	Mersin	Cumhuriyet Savcısı
39641	Osman MERMER	Mardin	Cumhuriyet Savcısı
39657	Münüre KOYUNCU SUBAŞI	Kuşadası	Cumhuriyet Savcısı
39738	Biröl IŞIK	Nevşehir	Cumhuriyet Savcısı
39829	Fatih KOÇAK	Van	Cumhuriyet Savcısı
39859	Semih ÖZTÜRK	Tarsus	Cumhuriyet Savcısı
39886	Mine SOYLU İZMİR	Karacabey	Cumhuriyet Savcısı
40073	Faruk SALMAN	Kahramanmaraş	Cumhuriyet Savcısı
40111	Murat BÜTE	Van	Cumhuriyet Savcısı
40447	Recep ERDEM	Orhangazi	Cumhuriyet Savcısı
40452	Ali Ulvi YILMAZ	Aliağa	Cumhuriyet Savcısı
41121	Ayşegül ERSEN	Yargıtay	Tetkik Hâkimi
41972	Dr. Yalçın ŞAHİNKAYA	Bakanlık Yetkili	Tetkik Hâkimi

İDARİ YARGI

Sicil No	Adı ve Soyadı	Görev Yeri	Ünvanı
37743	Demet ÖZEN	Danıştay	Tetkik Hâkimi
37766	Gülten HATİPOĞLU	Ankara	İdare Mahkemesi Üyesi
37858	Elmas Basat ÇELİK	Eskişehir	İdare Mahkemesi Üyesi
38003	Abdullah Mutlu TÜRKER	İzmir	Vergi Mahkemesi Üyesi

[R.G. 10 Nisan 2009 – 27196]

 İçindekilere dön

Anayasa Mahkemesi Kararı

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/71

Karar Sayısı : 2008/183

Karar Günü : 25.12.2008

İPTAL DAVASINI AÇAN: Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri K. Kemal ANADOL, Hakkı Suha OKAY ve Kemal KILIÇDAROĞLU

İPTAL DAVASININ KONUSU: 4.6.2008 günlü, 5766 sayılı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”un 18., 26. ve Geçici 3. maddelerinin, Anayasa’nın 2., 11., 88. ve 95. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, Ali GÜZEL, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK ve Serruh KALELİ’nin katılımıyla 5.8.2008 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına, oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava dilekçesinde, iptali istenilen kuralların Bakanlar Kurulu Tasarısında yer almadığı, yasa metnine Plan ve Bütçe Komisyonu’nda eklendiği, bunun ise Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 35. maddesinin ikinci fıkrasındaki komisyonların kanun teklif edemeyecekleri biçimindeki kurala aykırı olduğu, bu kuralın sadece şekle yönelik bir içtüzük hükmü olmayıp, dayanağı Anayasa’da olan ve uyulmadığında iptal nedeni olabilecek bir kural olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu nedenle İçtüzüğe uygun olarak yasalaşmayan maddelerin İçtüzüğe uygunluğu emreden Anayasa’nın 88. ve 95. maddelerine aykırı olduğu, bir yasa kuralının Anayasa’nın herhangi bir kuralına aykırılığının tespitinin, o kuralın hukuk devleti, Anayasa’nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle çelişmesine yol açacağından Anayasa’nın 2. ve 11. maddelerine de aykırı olacağı ileri sürülmüştür.

İçtüzük hükümleri genellikle şekle ait kurallardır. Dolayısıyla bir yasa tasarısının TBMM’de yasalaşma usulü ve sürecine ilişkin İçtüzük kuralları gereğince yapılan işlemler yasanın şekil unsurunu oluşturmaktadır. Bu nedenle, davacının başvuru dilekçesindeki iptal istemi, Yasa’nın yapılış şekline yönelik olup iptali istenilen kuralların “şekil” yönünden denetimini gerektirmektedir. Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği gibi şekil bakımından denetim, mevzuatın Anayasa ve İçtüzükte öngörülmüş bulunan usul ve şekil kurallarına uygun biçimde yapılıp yapılmadığı hususlarının denetimidir. Zira, herhangi bir hukuk kuralı ancak Anayasa’nın öngördüğü ya da Anayasa’ya uygun hukuk kurallarının müsaade ettiği usullere göre konulabilir. Biçim kuralları, bir tasarı ya da teklifin kanunlaşmasına kadar geçirdiği tüm evrelerde uyulması gereken usul ve şekil kurallarının bütünüdür ifade eder.

Anayasa’nın 148. maddesinin ikinci fıkrası, “Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; ... hususları ile sınırlıdır. Şekil bakımından denetleme, Cumhurbaşkanınca veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin beşte biri tarafından istenebilir. Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren on gün geçtikten sonra, şekil bozukluğuna dayalı iptal davası açılmaz; def’i yoluyla da ileri sürülemez.” hükmünü içermektedir. 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 20. ve 22. maddeleriyle de bu düzenlemeye koşut

kurallar getirilmiştir. Buna göre kanunların Anayasa'ya aykırılığı ile ilgili olarak şekil bakımından iptal davasını sadece Cumhurbaşkanı ve TBMM üyelerinin beşte biri açabilir. Dolayısıyla iktidar ya da ana muhalefet partisi Meclis gruplarının şekil yönünden iptal davası açma yetkileri yoktur. Dava, TBMM üyelerinin beşte biri tarafından açılması gerekirken Ana muhalefet Partisi (Cumhuriyet Halk Partisi) TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri tarafından açılmıştır.

Öte yandan, dava açma süresi kanunun Resmî Gazete'de yayımlanmasından itibaren on gündür. Dava, 4.6.2008 günlü, 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Resmî Gazete'de yayımlandığı 6.6.2008 tarihinden itibaren 10 gün geçtikten sonra 15.7.2008 günü açılmış bulunmaktadır.

Bu nedenle, davanın yetkisizlik ve süre aşımı nedeniyle reddi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe katılmamıştır.

V- SONUÇ

4.6.2008 günlü, 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

1- 18. maddesinin,

2- 26. maddesinin,

3- Geçici 3. maddesinin,

şekil yönünden iptali istemiyle açılan davanın, yetkisizlik ve süre aşımı nedeniyle REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 25.12.2008 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

ÜyeÜye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Mehmet ERTEN

ÜyeÜye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 9 Nisan 2009 – 27195]

_____ • _____

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Yedinci Daire Başkanlığından:

Esas No : 2008/3744

Karar No : 2008/4914

Kanun Yararına Temyiz Eden: Danıştay Başsavcılığı

Davacı : Türkiye Kızılay Derneği Genel Başkanlığı

Ataç -1 Sokak, No: 32 Yenışehir/ANKARA

Vekilleri : Av. Haluk PEKŞEN- Av. Orkun ÖZKAN (Aynı adreste)

Davalı : Akçakoca Vergi Dairesi Müdürlüğü Akçakoca/DÜZCE

İstemin Özeti : Türkiye Kızılay Derneği Genel Başkanlığı adına tescilli araç nedeniyle 2006 yılının ikinci ve 2007 yılının birinci dönemleri için ihtirazi kayıtla ödenen motorlu taşıtlar vergisi ve gecikme zammının iadesi ile, anılan verginin tahakkukuna ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davayı; her yılın Ocak ayı başında kendiliğinden tahakkuk eden motorlu taşıtlar vergisinin yasal süresi içerisinde idari davaya konu edilmesi halinde, 213 sayılı Kanunun 116'ncı ve devamı maddelerinde yer alan vergi hatalarının düzeltilmesine dair hükümler uyarınca, zaman aşımı süresi içerisinde iadesinin istenilebileceği, olayda, süresi içinde idari davaya konu edilmeden ödenen verginin ve gecikme zammının iadesi istemiyle düzeltme ve şikayet yoluna başvurulmaması nedeniyle, ortada idari davaya konu edilebilecek nitelikte bir işlem bulunmadığı gerekçesiyle reddeden Sakarya Vergi Mahkemesinin 27.9.2007 gün E:2007/404, K:2007/712 sayılı kararını; 3.5.2007 tarihinde ihtirazi kayıtla ödenen vergi ve gecikme zammının iadesi istemiyle 16.5.2007 tarihinde Mahkeme kaydına giren dilekçeyle dava açıldığının anlaşıldığı; 1606 sayılı Bazı Dernek ve Kurumların Bazı Vergilerden Bütün Harç ve Resimlerden Muaf Tutulmasına İlişkin Kanunun 3'üncü maddesi hükmü uyarınca, davacı Derneğe ait araçların motorlu taşıtlar vergisinden muaf olması nedeniyle, motorlu taşıtlar vergisinin ödendiği tarihten itibaren otuz günlük süre içinde açıldığı anlaşılan davada, işin esasının incelenmesinin icap ettiği gerekçesiyle bozan Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 13.2.2008 gün ve E:2007/1405, K:2008/229 sayılı kararının; davanın süresinde olmadığı ileri sürülerek kanun yararına bozulması istenilmektedir.

Tetkik Hakimi Bülent SEYİTDANLIOĞLU'nun Düşüncesi: Olayda; davacı Dernek adına tescilli araca ilişkin olarak 2006 yılının ikinci ve 2007 yılının birinci dönemi için motorlu taşıtlar vergisi tahakkuk ettirilmesine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle, tahakkuk tarihinden itibaren işleyen dava açma süresinin geçirilmesinden sonra, 16.5.2007 tarihinde açıldığı anlaşılan davada, İdari Yargılama Usulü Kanununun 15'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendi uyarınca, süre aşımı bulunduğundan, aksi yönde verilen Bölge İdare Mahkemesi kararında isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, hukuka aykırı olduğu sonucuna ulaşılan Sakarya Bölge İdare Mahkemesi kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Danıştay Başsavcısı Tansel ÇOLAŞAN'ın Düşüncesi: Türkiye Kızılay Derneği Genel Başkanlığına ait 81 KA 697 plaka sayılı araç için 2006/2. ve 2007/1. dönemi için ihtirazi kayıtla ödenen motorlu taşıtlar vergisi ve gecikme zammının iadesi istemiyle açılan davayı; her yılın Ocak ayı başında kendiliğinden tahakkuk eden motorlu taşıtlar vergisinin yasal süresi içerisinde idari davaya konu edilmediği, bu nedenle 213 sayılı Kanunun 116 ve devamı maddelerinde yer alan vergi hatalarının düzeltilmesine dair hükümler uyarınca zamanaşımı süresi içerisinde iadesinin istenilebileceği, olayda, düzeltme ve şikayet yoluna başvurulmaması nedeniyle, idari davaya konu edilebilecek nitelikte bir işlem bulunmadığı gerekçesiyle reddeden Sakarya Vergi Mahkemesinin 27.9.2007 gün E:2007/404, K:2007/712 sayılı kararını; aracın muayenesinin yaptırılabilmesi için vergi dairesine yapılan başvuru sonucu 2006/2. ve 2007/1 döneme ait motorlu taşıtlar vergisinin ödenmesi gerektiğinin bildirilmesi üzerine 3.5.2007 tarihinde ihtirazi kayıtla ödenen vergi ve gecikme zammının iadesi istemiyle 16.5.2007 tarihinde Mahkeme kaydına giren dilekçeyle dava açıldığı, 1606 sayılı Bazı Dernek ve Kurumların Bazı Vergilerden Bütün Harç ve Resimlerden Muaf Tutulmasına İlişkin Kanunun 3'üncü maddesi hükmü uyarınca derneğe ait araçların motorlu taşıtlar vergisinden muaf olması nedeniyle, motorlu taşıtlar vergisinin ödendiği tarihten itibaren otuz günlük süre içinde açıldığı anlaşılan davanın esastan incelenmesi gerektiği gerekçesiyle bozan Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 13.2.2008 gün ve E:2007/1405, K:2008/229 sayılı kararının; davanın süresinde olmadığı ileri sürülerek kanun yararına bozulması istenilmektedir.

197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun, 3505 sayılı Kanunun 26'ncı maddesiyle değişik, 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında, motorlu taşıtlar vergisi; taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesi tarafından her yılın Ocak ayı başında yıllık olarak tahakkuk ettirilmiş sayılır; İkinci fıkrasında, tahakkuk ettirilen vergi, ayrıca mükellefe tebliğ olunmaz ve vergi tahakkuk ettirilen günde tebliğ edilmiş sayılır hükümlerine yer verilmiştir.

Sözü edilen hükümlere göre; kanunen tahakkuk etmiş olan motorlu taşıtlar vergisinin mükellefine, ayrıca ihbarname ile duyurulmasına gerek bulunmadığından; tahakkuk işleminin iptali istemiyle açılacak idari davanın, verginin tahakkuk etmiş sayıldığı tarihi izleyen günden itibaren işlemeye başlayan otuz günlük dava açma süresi içerisinde açılması gerekmektedir.

Bu durumda; davacı dernek adına kayıt ve tescilli araca ait 2006/2. ve 2007/1. dönemleri için motorlu taşıtlar vergisi tahakkuk ettirilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle, tahakkuk tarihinden itibaren işleyen dava açma süresinin geçirilmesinden sonra 16.5.2007 tarihinde kayda geçen dilekçeyle açılan davada, İdari Yargılama Usulü Kanununun 15'inci maddesinin 1'inci fıkrasının "b" bendi uyarınca, süre aşımı bulunduğundan, aksi yönde tesis edilen Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, hukuka aykırı olduğu sonucuna ulaşılan Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 13.2.2008 gün ve E:2007/1405; K:2008/229 sayılı kararının 2575 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Yedinci Dairesince işin gereği görüşüldü:

197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun, 3505 sayılı Kanunun 26'ncı maddesiyle değişik, 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında, motorlu taşıtlar vergisinin, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesi tarafından her yılın Ocak ayı başında yıllık olarak tahakkuk ettirilmiş sayılacağı; ikinci fıkrasında da, tahakkuk ettirilen verginin, ayrıca mükellefe tebliğ olunmayacağı ve verginin tahakkuk ettirilen günde tebliğ edilmiş sayılacağı hükümlerine yer verilmiştir.

Sözü edilen hükümlere göre; kanunen tahakkuk etmiş sayılan motorlu taşıtlar vergisinin, mükellefine, ayrıca ihbarname ile duyurulmasına gerek bulunmadığından; tahakkuk işleminin iptali istemiyle açılacak idari davanın, verginin tahakkuk etmiş sayıldığı tarihi izleyen günden itibaren işlemeye başlayan otuz günlük dava açma süresi içerisinde açılması gerekmektedir.

Bu bakımdan, davacı Dernek adına tescilli araca ilişkin olarak 2006 yılının ikinci ve 2007 yılının birinci taksitleri için tahakkuk eden motorlu taşıtlar vergisine dair işlemlerin iptali istemiyle, tahakkuk tarihinden itibaren işleyen dava açma süresinin geçirilmesinden sonra 16.5.2007 tarihinde açılan davada, İdari Yargılama Usulü Kanununun 15'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendi uyarınca, süre aşımı bulunduğundan, aksi yönde verilen Bölge İdare Mahkemesi kararında isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenle, Danıştay Başsavcılığının kanun yararına temyiz isteminin kabulüne; Sakarya Bölge İdare Mahkemesinin 13.2.2008 gün ve E:2007/1405; K:2008/229 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca, hükmün sonuçlarına etkili olmamak üzere kanun yararına bozulmasına; kararın bir suretinin Maliye Bakanlığı ile Danıştay Başsavcılığına gönderilmesine ve bu kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasına, 3.12.2008 gününde oy birliği ile karar verildi.

[R.G. 11 Nisan 2009 – 27197]

— • —

 İçindekilere dön

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

KURNAZ VE DİĞERLERİ/Türkiye*

Başvuru No. 36672/97

Strazburg

24 Temmuz 2007

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") eski 25. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, bir Türk vatandaşı olan Mehmet Kurnaz tarafından, 10 Mayıs 1997 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na ("Komisyon") yapılan başvurudan (no. 36672/97) kaynaklanmaktadır.

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuru ilk olarak 1956 doğumlu olup Antalya'da yaşayan Mehmet Kurnaz tarafından yapılmıştır. 22 Aralık 1997 tarihindeki vefatını takiben ebeveynleri, kız kardeşi ve erkek kardeşleri (bundan böyle "başvuranlar") 30 Haziran 1998 tarihinde başvuruyu takip etme isteklerini ifade etmişlerdir. Başvuranlar sırasıyla 1927, 1929, 1954, 1950 ve 1958 doğumlu olup Antalya'da yaşamaktadır.

A. Giriş

İhtilaftaki olaylar sırasında Mehmet Kurnaz Birleşik Sosyalist Partisi üyesiydi. Başvuranlar, Kurnaz'ın önceki polis nezareti dönemlerinde maruz kaldığı kötü muamele nedeniyle sağlık durumunun kötü olduğunu iddia etmiştir.

22 Mayıs – 19 Haziran 1986 tarihleri arasında Mehmet Kurnaz sol bacağındaki ağrı nedeniyle Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde (bundan böyle "Ege Hastanesi") tedavi görmüştür. Doktorlar, sol bacadaki popliteal arterde tıkanma olduğunu ve bunun bacağına uygulanan bir baskı nedeniyle meydana gelmiş olabileceğini kaydetmiştir.

12 Şubat 1987 tarihinde Mehmet Kurnaz'a Buerger hastalığı teşhisi konulmuş, 16 Şubat 1987 tarihinde Ege Hastanesi'nde femorotibial posterior bypass ameliyatı yapılmıştır.

21 Ağustos 1995 tarihinde Mehmet Kurnaz Türkiye İnsan Hakları Derneği İzmir şubesine tedavi için başvurmuştur. Hakkında hazırlanan tıbbi raporda Kurnaz'ın Leriche sendromu, kronik renal yetmezlik ve hipertansif kalp hastalığı bulunduğu belirtilmiştir. Tercihen bir hastanede derhal tıbbi tedaviye başlanması ve stresten uzak ve sakin bir ortamda kalması tavsiye edilmiştir. Aynı raporda Mehmet Kurnaz'ın 1973–1982 yılları arasında geçirdiği altı tutukluluk döneminde çeşitli kötü muamelelere maruz kaldığını söylediği belirtilmiştir. Mehmet Kurnaz'ın tıbbi geçmişine ilişkin olarak popliteal arterde tromboz geçirdiği ve bunun sonucunda 1985 ve 1986'da bypass ameliyatları olduğu kaydedilmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. 1994 yılında Kurnaz'a kronik renal yetmezlik teşhisi konulmuştur. Aynı zamanda yirmi yıl boyunca günde bir paket sigara içtiğine değinilmiştir.

B. Buca cezaevindeki olay ve olayı çevreleyen koşullar hakkında yetkililerin yürüttüğü soruşturma

1 Eylül 1995 tarihinde Mehmet Kurnaz gözaltına alınmıştır. Aynı tarihte tıbbi muayene için Antalya Adli Tıp Kurumu'na getirilmiştir. Doktor başvuranın vücudunda fiziksel olarak kötü muamele işareti bulunmadığını kaydetmiştir.

Başvuran 11 Eylül 1995 tarihinde Buca Cezaevine nakledilmiş, 21 Eylül 1995 tarihinde bir isyan sırasında başına aldığı darbe sonucunda yaralanmış ve tedavi için hastaneye yatırılmıştır. Başvuranlar cezaevi görevlileri ve jandarmalar tarafından bilerek saldırıya uğradığını iddia etmektedir. Hükümet bunu reddetmektedir.

Aynı tarihte saat 16.25 sıralarında Mehmet Kurnaz, İzmir Atatürk Devlet Hastanesi'ne kaldırılmıştır. Aynı tarihte hazırlanan geçici tıbbi rapora göre yüzde travma, ekimoz ve ödem ve özellikle sol frontal lobda 4 cm, sol parietal lobda ise 5 cm'lik kesi tespit edilmiştir.

Mehmet Kurnaz 25 Ekim 1995 tarihinde kadar hastanede kalmıştır. Başvuranlar bu süre boyunca yatağına zincirlendiğini iddia etmişlerdir.

İzmir Savcılığı'ndan üç savcı (bundan böyle "savcılar") tarafından yapılan soruşturmaya göre olaylar şöyle cereyan etmiştir: DHKP/C (Türkiye Halkın Kurtuluşu Partisi/Cephesi) adlı yasadışı silahlı örgüte mensup olmak ya da bu örgüte yardım ve yataklık etmekle suçlanan tutuklular 6 no'lu koğuşta birlikte tutuluyordu. Birtakım talepleri olmuş, bunlar karşılanmayınca cezaevi görevlileri tarafından sayılmayı reddetmişlerdir. Uyarılara rağmen çağrıya uymamaları sonucunda jandarmalara 6 no'lu koğuşa güç kullanarak girmeleri talimatı verilmiştir. Tutuklular çelik kapının önüne metal dolapları yığmış, jandarmalar koğuşa girebilmek için kaynak makinesi kullanmak zorunda kalmıştır. Jandarmalar, içeri girdiğinde camları kıran ve yangın çıkaran tutukluları etkisiz hale getirmek için göz yaşartıcı gaz, sis bombası ve basınçlı su kullanmışlardır. Tutuklular jandarmalara metal kapı kollarıyla saldırmıştır. Müdahale sırasında on beş jandarma keskin cisim ile çeşitli derecelerde yaralanmıştır. Mehmet Kurnaz'ın da dahil olduğu kırk tutuklu çeşitli şekilde yaralanmış ve sonrasında üçü ölmüştür.

12 Ekim 1995 tarihinde savcılar delil bulunmayışı nedeniyle cezaevi görevlilerinin yargılanmamasına karar vermiştir. Özellikle, koğuşa sadece jandarmaların girip güç kullandığının sabit olduğu ve cezaevi görevlilerinin isyana müdahale ettiği veya tutuklulara kötü muamele ettiğini gösterecek kanıt bulunmadığını ifade etmişlerdir. Jandarmalara ilişkin olarak savcılar madde bakımından yetkisizlik kararı vermişler ve soruşturma dosyasını İzmir Valiliği'ne göndermişlerdir.

Aynı tarihte savcılar, Mehmet Kurnaz dahil tutukluları isyan çıkarmakla suçlayan ortak bir iddianame sunmuşlardır. Suçlamalar TCK'nın 304. maddesine dayanmaktadır. İddianame, dava dosyasında bulunmayan fotoğraflar ve tutuklu ifadeleri gibi birtakım belgelere atıfta bulunmaktadır.

Bu arada, belirtilmeyen bir tarihte başvuran hakkında İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde kovuşturma başlatılmış, başvuran yasadışı örgüte üyelikle suçlanmıştır. 25 Ekim 1995 tarihinde yapılan bir duruşmada Mehmet Kurnaz, ayakta duramaması ve yürüyememesi nedeniyle DGM'ye jandarmalar yardımıyla getirilmiştir. Mahkeme tutuksuz yargılama talimatı vermiştir.

Tahliye edilmesiyle birlikte Mehmet Kurnaz muayeneden geçmiş, doktor vücudunda çeşitli şekil ve büyüklükte renkli lezyonlar ve yaralar tespit etmiştir. Doktor aynı zamanda Kurnaz'ın sorulara cevap veremediğini ve yüzünün şişmiş olduğunu kaydetmiştir. Bu bulguların daktilo ile yazılmış olduğu ve ilgili doktorun imzasını taşımadığı belirtilmelidir.

10 Kasım 1995 tarihinde Kurnaz'ın avukatları mahkemeye bir dilekçe vererek Buca cezaevinde aldığı yoğun yaralanmalar nedeniyle şikâyetçi olmuştur.

2 Ağustos 1996 tarihinde İzmir Savcılığı Savcısı aynı olayla ilgili olarak cezaevi görevlileri hakkında takipsizlik kararı bulunduğu ve jandarmalar hakkındaki dava dosyasının İzmir Valiliği'nde olduğu gerekçesiyle Mehmet Kurnaz'ın iddialarının soruşturulmamasına karar vermiştir. Kurnaz'ın bu karara itirazı 31 Ekim 1996 tarihinde İzmir Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmiştir. Ret kararı kendisine 14 Kasım 1996 tarihinde tebliğ edilmiştir.

C. Müteakip olaylar

Akdeniz Üniversitesi Hastanesi'nden (bundan böyle "Akdeniz hastanesi") Dr. Aktekin'in 22 Ocak 1996 tarihinde hazırladığı gözlem kâğıdına göre Mehmet Kurnaz'ın şikâyeti bacaklarında his kaybı ve yürümekte güçluktur. Kurnaz'ın hafıza kaybı çektiği ve CAT taraması sonuçlarının sol temporal lobda enflamasyona işaret ettiğini belirtmiştir. Bu bulguların geçirdiği kafa yaralanmasının sonucu olduğunu değerlendirmiştir.

24 Ocak 1996 tarihinde Antalya Ağır Ceza Mahkemesi, Adli Tıp Kurumu'nun Mehmet Kurnaz'ın mahkemede ifade verip veremeyeceğini değerlendirmesini vekâleten talep etmiştir. Adli Tıp Kurumu, başvuran ile ilgili olarak Akdeniz hastanesinde hazırlanan raporlara dayanarak tedavisinin tamamlanmasına kadar Mehmet Kurnaz'ın sağlık durumunun ifade vermesini mümkün kılmadığını belirtmiştir.

29 Şubat – 7 Mart 1996 tarihleri arasında Mehmet Kurnaz kronik renal yetmezliği ve hipertansiyonunun izlenmesi için Akdeniz hastanesine yatırılmıştır.

16 – 26 Nisan 1996 tarihleri arasında Mehmet Kurnaz, hemodiyaliz tedavisi alabilmesi için AV fistül (hemodiyaliz için vasküler geçiş) uygulanması amacıyla Akdeniz hastanesine yatırılmıştır.

2 Mayıs 1996 tarihinde Mehmet Kurnaz haftada iki defa hemodiyaliz tedavisi görmeye başlamış, 6 – 11 Haziran 1996 tarihleri arasında AV fistülü nedeniyle subklavyan damarda enfeksiyon gerekçesiyle Akdeniz hastanesine yatırılmıştır.

22 Ekim 1996 tarihinde İzmir DGM Mehmet Kurnaz'ı atılı suçlardan beraat ettirmiştir.

Akdeniz hastanesinin 4 Şubat 1997 tarihli raporuna göre Mehmet Kurnaz'ın yaygın hiperplastik arteriosklerozu, ciddi aort iliak arterioskleroz ve obstrüksiyonu, aynı zamanda beyinde yaygın atrofi ve hasar bulunmaktaydı. Bu nedenle renal transplantasyon mümkün değildi.

22 Aralık 1997 tarihinde Mehmet Kurnaz renal yetmezlik nedeniyle ölmüştür.

Şartla Salıverme, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair 4616 sayılı Kanun uyarınca tutuklular hakkındaki cezai işlemler 25 Aralık 2000 tarihinde durdurulmuştur.

HUKUK

I.

AİHS’NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, sağlık durumunun Buca cezaevinde maruz kaldığı kötü muamelenin ardından ciddi bir şekilde bozulduğunu düşünmeleri nedeniyle Mehmet Kurnaz’ın ölümünden Devleti sorumlu tutmuşlardır. AİHS’nin ilgili kısmı aşağıda verilen 2. maddesine atıfta bulunmuşlardır:

“Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır.”

Hükümet başvuruların görüşüne karşı çıkmıştır. Dava dosyasında yer alan tıbbi raporlara dayanarak Mehmet Kurnaz’ın şikâyet konusu olaylardan iki yıl sonra, cezaevi isyanı sırasında aldığı yaralanmalarla ilgisi olmayan bir nedenle öldüğünü savunmuştur.

Başvuranlar Mehmet Kurnaz’ın ölümünün cezaevinde maruz kaldığı kötü muameleden kaynaklanan karmaşık süreç ve serbest bırakılmasıyla birlikte almak zorunda kaldığı uzun tedavilerin sonucu olduğunu savunmuştur. Cezaevi yetkilileri tarafından yaşamına kasten saldırıda bulunduğu ve geldiği ilk gün meydana gelen bir isyana katılmış olmasının mümkün olmadığı konusunda ısrar etmişlerdir. Yetkililerin tutuklulara saldırısının ardından Mehmet Kurnaz’ın cezaevinde ölüme terk edildiğini iddia etmişlerdir. Başvuranlar Mehmet Kurnaz’ın hüküm giymemiş olmasına karşın kanunsuzca toplanmış cezai siciline dayanarak sürekli tutuklu bulundurulmuş olmasından şikâyetçi olmuşlardır. Kurnaz’ın cezaevinde kötü muameleyle tâbi tutulduğunu, jandarmalarca metal bir aletle kafasına vurulduğunu ve hastanedeki tedavisi sırasında yatağa bağlandığını iddia etmişlerdir. Başvuranlar, serbest bırakıldıktan sonra Mehmet Kurnaz’ın hayatının sonuna kadar hemodiyaliz tedavisi görmesi gerektiğine işaret etmişlerdir. Kurnaz’ın salıverildikten sonra çekildiğini iddia ettikleri fotoğraflarını sunmuşlardır.

Mahkeme, 2. madde ile ilgili olarak kararlarında ortay koyduğu temel ilkeleri hatırlatır (bkz. özellikle *McCann ve Diğerleri – İngiltere*, A Serisi no. 324, *Salman – Türkiye* [BD], no. 21986/93, *Kılıç – Türkiye*, no. 22492/93 ve *Velikova – Bulgaristan*, no. 41488/98). Mahkeme somut davayı bu ilkeler ışığında inceleyecektir.

Delillerin değerlendirilmesinde Mahkeme “makul şüphenin ötesinde” kanıt standardını benimser (bkz. *Orhan – Türkiye*, no. 25656/94). Bu tür bir kanıt, yeterli derecede güçlü, açık ve uygun neticeler veya reddedilmemiş benzer maddi karinelerin birarada yer almasından kaynaklanabilir (bkz. diğer birçokları yanında *Şimşek ve Diğerleri – Türkiye*, no. 35072/97 ve 37194/97).

Bununla birlikte Mahkeme Devlet görevlileri tarafından işlenip ölümle sonuçlanmayan fiziksel kötü muamelenin sadece istisnai durumlarda AİHS’nin 2. maddesinin ihlalini ortaya çıkarabileceği kanaatindedir (bkz. *İlhan – Türkiye* [BD], no. 22277/93).

Somut davada Mehmet Kurnaz’ın ölüm nedenine dair taraflar arasında ihtilaf bulunmamaktadır. Ancak ihtilafta olan 22 Aralık 1997 tarihinde renal yetmezlik sonucu meydana gelen ölümünden ulusal makamların sorumlu tutulup tutulamayacağıdır.

Mahkeme, 21 Eylül 1995 tarihinde Mehmet Kurnaz’ın ciddi kafa yaralanmasına neden olan bir darbe aldığını gözlemler. Mahkeme kanaatine, bu yaralanmanın genel olarak Mehmet Kurnaz’ın sağlığının bozulmasına katkı yaptığına şüphe yoktur. Ancak Mahkeme, Kurnaz’ın Buca cezaevine alınmadan önce kronik renal yetmezlik gibi birtakım rahatsızlıkları bulunmasını dikkate alır. Dava dosyasında başvuruların, Kurnaz’ın o zamanki sağlık

durumunun önceki tutukluluk dönemlerinde maruz kaldığı kötü muameleden kaynaklandığı şeklindeki iddialarına ilişkin ikna edici delil yoktur. Mehmet Kurnaz'ın tutuklu olduğu dönemde yeterli tıbbi destekten yoksun bırakıldığına dair bir belirti de bulunmamaktadır. Ayrıca Mahkeme Mehmet Kurnaz'ın Buca cezaevindeki olayın üzerinden iki yıl geçtikten sonra, uzunca bir tedavinin ardından öldüğü gerçeğini göz ardı edemez.

Yukarıdakiler ışığında Mahkeme, 22 Aralık 1997 tarihinde Mehmet Kurnaz'ın renal yetmezlik nedeniyle ölümünden Devletin “makul şüphenin ötesinde” sorumlu olduğu sonucuna varmak için yeterli olay ve delile dayalı temel bulunmadığı kanaatindedir.

Buna göre AİHS'nin 2. maddesi ihlal edilmemiştir.

II. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, Mehmet Kurnaz'ın tutukluluk döneminde tâbi tutulduğu tedavinin AİHS'nin aşağıda verilen 3. maddesine aykırı olarak işkence ve insanlık dışı muameleye ulaşmış olmasından şikâyetçi olmuşlardır:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

Hükümet, Buca cezaevindeki olayın ciddi boyutta olduğunu ifade etmiştir. Tutukluların metal dolapları koğuş kapısının arkasına yığıldığı, camları kırdığı, yatakları yaktığı ve dolaplardan kopardıkları metal parçaları jandarma ve cezaevi görevlilerine saldırmakta kullandıklarına işaret etmiştir. Hükümet, Mehmet Kurnaz'ın cezaevine gönderildikten on gün sonra çıkan isyana fiilen katıldığını ileri sürmüş ve Mehmet Kurnaz'ın yaralandıktan hemen sonra gerekli bütün tıbbi tedaviyi aldığını belirtmiştir. Hükümet, ayrıca, Buca cezaevindeki olayı çevreleyen koşullara ilişkin etkin bir soruşturma yürütüldüğünü ifade etmiştir.

Başvuranlar, iddialarını sürdürmüşler ve Mehmet Kurnaz'ın kötü muamele şikâyetine ilişkin yeterli soruşturma yapılmadığını belirtmişlerdir.

AİHM'nin çoğu kez vurguladığı gibi, 3. Madde demokratik toplumun temel değerlerinden birini ele almaktadır. AİHS, terörizm ve suçla mücadele gibi en zor koşullarda bile, işkenceyi, insanlık dışı veya küçük düşürücü muameleyi ve cezayı kesinlikle yasaklamaktadır. AİHS'nin ve 1 ve 4 No.lu Protokollerin esas hükümlerinin çoğunun aksine, 3. Madde hiçbir şekilde istisnalara yer vermemektedir. AİHS'nin 15. Maddesi uyarınca, ulus yaşamını tehdit eden olağanüstü hal durumunda bile 3. Madde'den ayrılmaya müsaade edilemez (bkz, diğer makamlar arasında, *Assenov ve Diğerleri / Bulgaristan*, 28 Ekim 1998 tarihli karar, *Hüküm ve Karar Raporları 1998-VIII*, s. 3288, § 93). 3. Madde kapsamına girebilmek için, kötü muamelenin minimum düzeyde şiddet içermesi gerekmektedir. Bu minimum seviyenin tespiti görecelidir: muamelenin süresi, fiziksel ve/veya ruhsal etkileri ve bazı durumlarda, mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi dava koşullarının tamamına bağlıdır (bkz, *Mouisel / Fransa*, no. 67263/01, § 37, ECHR 2002-IX). Ayrıca, kötü muamele iddiaları uygun kanıtlarla desteklenmelidir (bkz, özellikle, *Tanrıkulu ve Diğerleri / Türkiye* (karar), no. 45907/99, 22 Ekim 2002).

AİHM, ilk olarak, tarafların sunduğu yazılı delillerin, makul şüphenin ötesinde, 21 Eylül 1996 tarihinde Buca Cezaevi'nde çıkan olayın öncesinde veya sonrasında, Mehmet Kurnaz'ın şiddeti 3. Madde barajının üzerinde olan herhangi bir kötü muameleye maruz bırakıldığı sonucuna varması için yeterli olmadığı görüşündedir. Başvuranların, Mehmet Kurnaz'ın isyan sırasında cezaevi memurlarının ve jandarmaların kasıtlı bir saldırı hedefi olduğu iddialarını destekleyen bir karine de bulunmamaktadır.

AİHM, ayrıca, 3. Madde'nin tutuklamada bulunmak gibi iyi tanımlanmış koşullarda güç kullanımını yasaklamadığını belirtmektedir. Ancak, bu şekilde bir güç kullanımı, yalnızca zorunlu olduğu durumlarda ve aşırı olmamak kaydıyla gerçekleştirilebilir (bkz, diğerleri arasında, *Klaas / Almanya*, 22 Eylül 1993 tarihli karar, A Serisi no. 269, s. 17, § 30; *Rehbock / Slovenya*, no. 29462/95, §§ 68-78, ECHR 2000-XII; *Altay / Türkiye*, no. 22279/93, § 54, 22 Mayıs 2001; *Hulki Güneş / Türkiye*, no. 28490/95, § 70, ECHR 2003-VII; *Krastanov / Bulgaristan*, no. 50222/99, § 52 ve 53, 30 Eylül 2004; ve *Günaydın / Türkiye*, no. 27526/95, §§ 30-32, 13 Ekim 2005).

Söz konusu davada, 21 Eylül 1995 tarihinde gelişen olayda, başvuran özellikle başına darbeler alarak ciddi şekilde yaralanmıştır. Hükümet, 21 Eylül 1995 tarihli tıbbi raporda belirtilen başvuranın yaralarının, Devlet yetkililerinin görevlerini gerçekleştirdikleri sırada güç kullanımı sonucu oluştuğunu reddetmemiştir. Ancak, Hükümet, olayla ilgili hafifletici sebepleri vurgulamıştır.

AİHM, bir cezaevi ortamında şiddet potansiyeli olduğunun bilincindedir. AİHM, cezaevinde kalanlar tarafından yapılan bir itaatsizliğin, güvenlik güçlerinin katı bir şekilde müdahale etmesini gerektirecek bir isyana dönüşebileceğini kabul etmektedir. AİHM, yukarıda kaydedilen *Gömü ve Diğerleri* kararının 77. paragrafında, cezaevi isyanlarını bastırmak amacıyla güvenlik güçlerinin başvuranlara güç kullanmasının, o davanın özel koşulları içinde aşırı olmadığı yönünde bir saptama yaptığını yinelemektedir. Güvenlik güçleri, başvuranlara karşı gözyaşı gazı, basınçlı su ve cop kullanmışlardır. Ancak, o davada, bahsedilen isyanlar düzensiz ve yaygın olarak görülmekteydi ve hapisanede kalanların rehine alma durumu söz konusuydu (*Ibid*, §§ 13-18 ve 22-23).

Ancak, söz konusu davada, AİHM, olayın her zaman 6 no.lu koğuştta olduğunu ve mahkumların isteklerinin yerine getirilmediği gerekçesiyle cezaevi memurları tarafından sayılmayı reddetmeleriyle başladığını belirtmektedir. Bu nedenle, olması muhtemel zorluklarla ilgili bir uyarı bulunmaktaydı ve şiddetin tırmanması jandarmaların zorla koğuşa girmelerinin ardından gerçekleşti. Dolayısıyla, Mehmet Kurnaz, jandarmaların önceden hazırlık yapmadan karşılık vermelerini gerektirecek beklenmeyen gelişmelere yol açabilecek rastgele ve yaygın bir ayaklanma sırasında yaralanmamıştır (bkz, *mutatis mutandis*, *Rehbock*, yukarıda kaydedilen, § 72). AİHM, bu koşullar altında, Hükümet'in, başvuranın yaralanmasına sebep olan güç kullanımının aşırı olmadığını ikna edici delillerle göstermesi gerektiğini belirtmektedir (bkz, *mutatis mutandis*, *Matko / Slovenya*, no. 43393/98, § 104, 2 Kasım 2006).

AİHM, olay sırasında mahkumların ve jandarmaların çoğunun değişik şekillerde yaralandığını ve sonuçta üç mahkumun öldüğünü belirtmektedir. Ancak, Hükümet, jandarmaların başlattığı operasyonun usule uygun olarak düzenlendiğini ve mahkumların ciddi biçimde bedensel olarak zarar görme riskini mümkün olan en az seviyeye indirecek şekilde organize edildiğini göstermek için herhangi bir açıklama yapmamıştır. Örneğin, cezaevi yetkililerinin 6 no.lu koğuştaki düzeni yeniden sağlamak için güç kullanmadan önce ciddi girişimlerde bulduklarını gösteren herhangi bir bilgi dava dosyasında yer almamaktadır. AİHM, bu bağlamda, cezaevi yetkililerinin cezaevi sınırları içindeki bir olayı bastırmak için dışarıdan yardıma başvurmaları durumunda, ölçülülük konusu dahil, güç kullanımının yerinde uygulandığının temini için, bu müdahalenin bağımsız bir şekilde izlenmesi gerektiğini yinelemektedir (bkz, *Satık ve Diğerleri / Türkiye*, no. 31866/96, § 58, 10 Ekim 2000).

Daha net olarak belirtmek gerekirse, Hükümet, görüşlerinde, Mehmet Kurnaz dahil mahkumlara karşı güç kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Hükümet, Mehmet Kurnaz'a

uygulanan şiddetin niteliğine ışık tutabilecek herhangi bir açıklama yapmamış veya kanıt sunmamıştır. AİHM, dava dosyasında bulunan resmi belgelerde, jandarmaların cop veya başvuranın aldığı yaraya sebebiyet verebilecek başka herhangi bir alet kullandıklarından bahsedilmemesi durumunu gözönünde bulundurarak, başvurular tarafından ileri sürüldüğü gibi, Mehmet Kurnaz'ın başına metal bir aletle vurulduğu iddiasını yok sayamaz.

Son olarak, AİHM, sağlığı zaten kötü durumda olan Mehmet Kurnaz'ın 21 Eylül 1995'te Buca cezaevinde kafasına aldığı yaraların şiddetli ağrı ve acıya sebep olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, bu yaralanmalar, Mehmet Kurnaz'ın sağlığı için kalıcı sonuçlara sebep olmuştur.

AİHM, yukarıdaki bilgiler ışığında, 21 Eylül 1995'te Buca cezaevinde başvurana uygulanan şiddetin aşırı olduğu ve dolayısıyla AİHS'nin 3. Maddesi uyarınca başvuranın yaralanmalarından Devlet'in sorumlu olduğu sonucuna varmıştır.

AİHM, AİHS'nin 3. Maddesi'nin aynı zamanda, "tartışılabilir" ve "makul şüphe uyandıran" kötü muamele iddialarını makamların soruşturmasını gerektirdiğini belirtmektedir (bkz, *Assenov ve Diğerleri / Bulgaristan*, yukarıda kaydedilen, s. 3289-90, §§ 101-02, ve *Labita / İtalya* [GC], no. 26772/95, § 131, ECHR 2000-IV).

AİHM, yukarıda, AİHS'nin 3. Maddesi uyarınca, 21 Eylül 1995'te Buca cezaevinde Mehmet Kurnaz'ın aldığı yaralardan davalı Devlet'in sorumlu olduğu sonucuna varmıştır. Bu nedenle, etkin bir soruşturma yapılması gerekliydi. AİHM'nin içtihadında tanımlanan etkinlik için minimum standartlar, soruşturmanın bağımsız, tarafsız, kamu denetimine açık olmasını ve yetkili makamların titizlikle ve çabuklukla çalışmasını gerektirmektedir (bkz, *Çelik ve İmret / Türkiye*, no. 44093/98, § 55, 26 Ekim 2004).

Bu davaya dönecek olursak, AİHM, Buca cezaevindeki olayla ilgili soruşturmanın Cumhuriyet Savcılığı tarafından hemen başlatıldığını belirtmektedir. Savcılar, yalnızca jandarmaların koğuşa girdiği ve güç kullandığı saptamasını yaptığı için, soruşturmada cezaevi memurlarıyla ilgili olarak takipsizlik kararı verilmiştir. Ancak, devlet memurlarının kovuşturulmasına ilişkin kanunun ardından, jandarmalar aleyhindeki dava dosyası İzmir Valiliği'ne gönderilmiştir. Dava dosyası, bu prosedür sonucunu ortaya koymamaktadır. AİHM, daha önceki birçok davada belirttiği gibi, idare meclisleri tarafından gerçekleştirilen soruşturmanın, valiler veya yardımcılarının başkanlık ettiği ve hiyerarşik olarak valiye bağlı olan yerel idare temsilcilerinden oluştuğu için, bağımsız olarak nitelendirilemeyecekleri görüşündedir (bkz, diğer makamlar arasında, *Ibid*, § 60, *Talat Tepe / Türkiye*, no. 31247/96, § 84, 21 Aralık 2004, ve *Güleç / Türkiye*, 27 Temmuz 1998 tarihli karar, *Raporlar* 1998-IV, § 80, *Oğur / Türkiye* [GC], no. 21594/93, § 91, ECHR 1999-III, *Yöyler / Türkiye*, no. 26973/95, § 93, 24 Temmuz 2003, ve *Kurt / Türkiye* (karar), no. 37038/97, 12 Haziran 2003). AİHM, bu davada farklı bir sonuca varmak için hiçbir gerekçe bulunmadığı görüşündedir.

AİHM, yukarıdaki bilgiler ışığında, yerel makamların, 21 Eylül 1995 tarihinde başvuranın yaralanmasıyla ilgili koşullara yönelik etkin ve bağımsız bir soruşturma yürütmediği sonucuna varmıştır.

Bu nedenle, AİHS'nin 3. Maddesi, diğerlerinden bağımsız ve usule ilişkin olarak ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 2 ve 3. MADDELERİ İLE BİRLİKTE 13. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, Mehmet Kurnaz'ın mağduriyetiyle ilgili etkin bir iç hukuk yoluna sahip olmadığını ifade etmişlerdir ve AİHS'nin 13. Maddesi'ni ileri sürmüşlerdir.

AİHM, bu madde uyarınca yapılan şikayetin, AİHS'nin 3. Maddesi ile birlikte incelenmesi gerektiği görüşündedir.

AİHM, tarafların ifadeleri ile 3. Madde'nin usul yönünden ihlalini saptamasına neden olan gerekçeleri gözönünde bulundurarak, AİHS'nin 13. Maddesi uyarınca ayrıca bir sorun ortaya çıkmadığı sonucuna varmıştır (bkz, *mutatis mutandis*, *Nachova ve Diğerleri / Bulgaristan* [GC], no. 43577/98 ve 43579/98, §§ 120-123, ECHR 2005-..., ve *Makaratzis / Yunanistan* [GC], no. 50385/99, § 86, ECHR 2004-XI).

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. Maddesi:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

İlk iki başvuran, maddi tazminat olarak, Mehmet Kurnaz'ın yetiştirilmesinde ve eğitiminde yapmış oldukları masraf ve harcamalar için toplam 120,000 Euro talep etmiştir. Başvuranlar, ayrıca, yapmış oldukları tıbbi masraflar için 60,000 Euro talep etmişlerdir. Başvuranlar, tıbbi masraf taleplerini desteklemek üzere Mehmet Kurnaz'a ait tıbbi raporlar, reçeteler, tahliller ve birkaç makbuz sunmuşlardır. İlk iki başvuran, manevi tazminat olarak, toplam 120,000 Euro talep etmiştir. Diğer başvuranlar, manevi tazminat olarak, toplam 135,000 Euro talep etmişlerdir. Başvuranlar, son olarak, AİHM'nin kararının bir Türk gazetesinde yayımlanmasını talep etmişlerdir.

Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir. Hükümet, özellikle, Mehmet Kurnaz'ın 31 Ağustos 1995 ile 25 Ekim 1995 tarihleri arasında yapmış olduğu tıbbi harcamaların, Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkif Evlerinin Yönetimine Dair Tüzük uyarınca Devlet tarafından karşılandığını ileri sürmüştür.

Başvuranların iddia ettikleri maddi zararlarla ilgili olarak, AİHM, bazı talepleri gözönünde bulundurduğunda, saptanan ihlallerle talep edilen maddi tazminat arasında hiçbir nedensel bağ bulunmadığı görüşündedir. AİHM, ayrıca, başvuranların diğer talepleriyle ilgili olarak herhangi bir belge sunmadıklarını belirtmektedir. Bu nedenle, AİHM, maddi tazminat talebinin reddine karar vermiştir.

Diğer yandan, AİHM, AİHS'nin 3. Maddesi'nin iki kez ihlal edildiğini belirtmektedir. AİHM, sözkonusu dava koşullarını gözönünde bulundurarak ve adil bir karar vererek, maddi tazminat olarak başvuranlara, ortaklaşa, 10,000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

Son olarak, AİHM, bu kararın bir Türk gazetesinde yayımlanması konusunda karar vermeyi uygun görmemiştir.

B. Mahkeme Masrafları

Başvuranlar, avukatlık ücretleri ve mahkeme masrafları için toplam 250,000 Euro talep etmişlerdir.

Hükümet, bu talepleri reddetmiştir.

AİHM'nin içtihadına göre, masraf ve giderlerin gerçekten ve gerektiği şekilde yapıldığının kanıtlanması ve miktarın makul olması durumunda başvuranın yapmış olduğu masraf ve giderler kendisine geri ödenir. Sözkonusu davada, AİHM elinde bulunan bilgilere ve yukarıdaki kriterlere dayanarak, başvuranlara 3,000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizinin, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre belirlenmesini uygun bulmuştur.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 2. Maddesi'nin *ihlal edilmediğine*;
2. Başvuranın 21 Eylül 1995 tarihinde Buca cezaevinde yaralanması nedeniyle, AİHS'nin 3. Maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
3. Yerel makamların, başvuranın 21 Eylül 1995 tarihinde Buca cezaevinde yaralanmasına sebep olan koşullara ilişkin etkin ve bağımsız bir soruşturma yürütmemesi nedeniyle, AİHS'nin 3. Maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
4. AİHS'nin 13. Maddesi ile ilgili *herhangi bir sorun olmadığına*;
5. (a) Davalı Devlet'in, başvurulara, AİHS'nin 44 § 2 maddesi uyarınca bu kararın kesinlik kazandığı tarihten itibaren üç ay içinde, aşağıdaki miktarları *ödemesine* (bu miktar, ödeme tarihinde uygulanan kur üzerinden Türk Lirası'na çevrilecek);
 - i. Manevi tazminat olarak 10,000 Euro (on bin Euro);
 - ii. Masraf ve harcamalar için 3,000 Euro (üç bin Euro);
 - iii. Bu miktarlara konulabilecek bütün vergiler;(b) ödeme tarihine kadar yukarıda bahsedilen üç ayın dolması halinde, yukarıdaki miktarların üzerine, Avrupa Merkez Bankası'nın gecikme döneminde uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına eşit miktarda basit faizin ödenmesine *karar vermiştir*.
6. Başvuranların adil tazmin talebinin geri kalan kısmının *reddine karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış olup 24 Temmuz 2007 tarihinde, İÇTÜZÜĞÜN 77. Maddesi'nin 2 ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Fatoş ARACI
Bölüm Sekreteri

Nicolas BRATZA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ŞAHİN KARAKOÇ/Türkiye*

Başvuru No. 19462/04
Strazburg
29 Nisan 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 19462/04 başvuru numaralı davanın nedeni T.C.

vatandaşı Şahin Karakoç'un ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 16 Nisan 2004 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından M.A. Kırdök, M. Kırdök ve M. Hanbayat tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1957 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir.

Başvuranın sunduğu şekliyle dava olayları aşağıda olduğu gibi özetlenebilir:

5 Temmuz 1993 tarihinde, Erzincan'ın Başbağlar köyüne teröristler tarafından baskın yapılmıştır. Teröristler çok sayıda evi yakmış ve 33 köylüyü öldürmüşlerdir. Komşu köyde yaşayan başvuranın, "Başbağlar Katliamı" olarak anılan olaya karıştığından şüphelenilmiştir.

Başvuran ve yirmi diğer kişi, Ceza Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca suçlanmıştır.

24 Ocak 1996 tarihinde başvuran yakalanmış ve tutuklanmıştır. 18 Şubat 1997 tarihinde, İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranın tutuksuz yargılanmasına karar vermiştir.

23 Ekim 1997 tarihinde, başvuran beraat etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

12 Şubat 1999 tarihinde, başvuran, 466 sayılı Kanun uyarınca Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nde Hazine hakkında dava açmış ve 1.000.000.000¹ Türk Lirası maddi tazminat ve 24 Ocak 1996 ve 18 Şubat 1997 tarihleri arasındaki haksız tutukluluğuna karşılık 4.000.000.000² Türk Lirası manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi, üyelerinden birini davanın soruşturmasını yapmak ve rapor düzenlemek üzere naip hakim olarak atamıştır. 8 Haziran ve 12 Ekim 2000 tarihlerinde başvuranın tanıklığı naip hakim tarafından dinlenmiştir. Başvuran, söz konusu dönemde düzenli bir işi olmadığını; ancak, gayri resmi olarak yılın altı ayı yerel çiftçilerden peynir toplayarak bir mandıracı adına çalıştığını ve karşılığında kendisine aylık 100.000.000³ Türk Lirası ödendiğini ifade etmiştir.

6 Kasım 2001 tarihinde, Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın 384 günlük haksız tutuklu yargılama süresinin tazminata hak kazandırdığı kararını vermiştir. Mahkeme, kararında, başvuranın avukatı tarafından ortaya konan tüm şikayetleri, naip hakim raporunun içeriğini ve Cumhuriyet Savcısı'nın yazılı görüşlerini dikkate almıştır. Mahkeme, ayrıca, dönemin asgari ücretine ve başvuranın gelir kaybını 168.114.000⁴ TL olarak tespit

¹ Yaklaşık 2.602 Euro

² Yaklaşık 10.410 Euro

³ Yaklaşık 1.358 Amerikan Doları

⁴ Yaklaşık 121 Euro

eden bilirkişi raporuna atıfta bulunmuştur. Mahkeme bilirkişi raporuyla aynı doğrultuda karar vermiş ve başvurana 168.114.000 TL maddi tazminat ödenmesine karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın ekonomik ve sosyal durumunu, hakkındaki suçlamaların ciddiyetini, tutuklu olarak geçirdiği süreyi ve gördüğü manevi zararın yoğunluğunu dikkate alarak başvurana ek olarak 1.000.000.000⁵ TL manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

Başvuranın avukatı kararı temyiz etmiş ve manevi tazminat miktarının başvuranın haksız tutukluluğu ve sonrasında gördüğü zararı telafi etmeye yeterli olmadığını iddia etmiştir. Başvuranın avukatı, ayrıca, yargılamanın süresini göz önünde bulundurarak mahkeme tarafından ödenmesine karar verilen maddi tazminatın da yeterli olmadığını ileri sürmüştür. Ayrıca, Hükmedilen tazminat için faiz uygulanmamasından da şikayetçi olmuştur.

4 Mart 2002 tarihinde, Yargıtay, başvuranın iddialarının, cevap vermesi için davalı tarafa tebliğ edilmediği gerekçesiyle kararı bozmuştur.

Dava Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nde yeniden başlamıştır. 18 Eylül 2002 tarihinde, naip hakim, önceki ifadelerini yineleyen ve aylık 100.000.000 TL alan başvuranın tanıklığını dinlemiştir. Yeni bir bilirkişi raporu, söz konusu dönemde yürürlükte olan net asgari ücrete dayanarak, başvuranın gelir kaybını 113.266.974⁶ TL olarak tespit etmiştir.

21 Ekim 2002 tarihinde, Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi, başvurana 113.266.974 TL maddi tazminat ve 2.000.000.000⁷ TL manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir. Mahkeme, başvuranın, 466 sayılı Kanun tarafından kapsam içine alınmayan faiz talebini kabul etmemiştir.

14 Ocak 2003 tarihinde, başvuran temyiz etmiştir.

Cumhuriyet Savcısı'nın yazılı görüşü Yargıtay'a sunulmuş ve başvurana bildirilmiştir.

21 Ekim 2003 tarihinde, Yargıtay, yargılama giderlerine ilişkin küçük bir değişiklikle birlikte Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını onamıştır.

5 Ekim 2004 tarihinde, başvurana, 2.113.266.974⁸ Türk Lirası artı 21 Ekim 2002 tarihinden itibaren işleyen yasal faiz olarak 1.233.300.000⁹ Türk Lirası ödenmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, yargılama süresinin, AİHS'nin 6/1 maddesinde ortaya konan "makul süre" şartıyla uyumlu olmadığı konusunda şikayetçi olmuştur. Yine aynı hüküm uyarınca, davasının açık olarak görülmediğini ve Cumhuriyet Savcısı'nın yazılı görüşünün kendisine bildirilmediğini ve bunların sonucunda davanın hakkaniyete uygun olarak görülmesi hakkından yoksun bırakıldığını iddia etmiştir.

6/1 maddenin ilgili kısmı şöyledir:

⁵ Yaklaşık 723 Euro

⁶ 24 Ocak 1996 ve 31 Temmuz 1996 tarihleri arasında günlük net 193.422 Türk Lirası (ortalama 2.5 Amerikan Doları); 1 Ağustos 1996 ve 31 Aralık 1996 tarihleri arasında günlük net 377,994 Türk Lirası (ortalama 3.9 Amerikan Doları); 1 Ocak 1997 ve 18 Şubat 1997 tarihleri arasında günlük net 389,244 Türk Lirası (ortalama 3.3 Amerikan Doları). Ortalama olarak günlük 3.2 Amerikan Doları.

⁷ Yaklaşık 70 Euro

⁸ Yaklaşık 1.234 Euro

⁹ Yaklaşık 1.200 Euro

“Herkes, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar ... konusunda karar verecek olan ... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde ... görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, başvuranın 23 Nisan 2004 tarihinde, yani Yargıtay’ın nihai kararından altı ay iki gün sonra, başvuru yaptığını iddia etmiştir. Hükümet, başvurunun, AİHS’nin 35/1 maddesinde yer alan altı ay kuralına uymadığı gerekçesiyle kabul edilemez bulunması gerektiğini belirtmiştir.

Ancak, AİHM, Hükümet tarafından belirtilen tarihin esasında Mahkeme Katipliği tarafından başvurunun kaydedildiği tarih olduğunu; öte yandan, başvuru formlarını içeren zarfın üzerine damgalanan tarihin zarfın 16 Nisan 2004 tarihinde postalandığını gösterdiğini gözlemlemiştir. Dolayısıyla, AİHM, başvuranın başvurusunu altı ay süresi içinde yaptığı kararını vermiştir (bkz., *Yıldız ve Taş – Türkiye* (no. 4), no. 3847/02, 19 Aralık 2006).

AİHS’nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde bu şikayetlerin dayanaktan yoksun olmadığını ekleyen AİHM, ayrıca, şikayetlerin başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru taşımadığını tespit etmiştir. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. Yargılama süresine ilişkin iddia

Başvuran, hukuk davasının süresinin AİHS’ye aykırı olarak aşırı olduğu konusunda şikayetçi olmuştur.

Hükümet bu iddiayı reddetmiştir.

Dikkate alınması gereken süreç 12 Şubat 1999 tarihinde başlamış ve 21 Ekim 2003 tarihinde sona ermiştir. Dolayısıyla, sonucunda dört karar verilen iki aşamalı bir yargıda yaklaşık dört yıl sekiz ay sürmüştür.

AİHM, söz konusu sürenin makullüğünü davanın şartları ışığında, AİHM içtihadında yer alan ölçütleri ve özellikle de davanın karmaşıklığını, başvuran ve ilgili mercilerin tutumunu ve başvuran için davada neyin tehlikede olduğunu dikkate alarak inceleyecektir. (bkz. diğer birçok içtihat arasında, *Frydlender – Fransa* [BD], no. 30979/96 ve *Humen – Polonya* [BD], no. 26614/95, 15 Ekim 1999).

AİHM, talebin tespitinin bilirkişi incelemesi gerektirdiğini göz önünde bulundurarak davanın yapısının karmaşık olduğunu gözlemlemiştir.

AİHM, yargı mercilerinin tutumu hususunda, dikkate alınan süreç zarfında, davanın iki aşamalı bir yargıda görüldüğünü ve toplam dört karar verildiğini gözlemlemiştir. İlk derece mahkemesi, kararını, iki bilirkişi raporuna ve üç kere tanıklığı dinlenen başvuranın ifadelerine dayandırmıştır. Mahkeme, dava dosyasını düzenli olarak incelemiş ve yargılamada aşırı bir gecikme yaşanmamıştır. Dolayısıyla, AİHM, yetkililerin, başvuranın davasının görülmesinde gerekli özeni gösterdiklerini değerlendirmiştir.

AİHM, yukarıda belirtilenler karşısında ve yargılamanın toplam süresini dikkate alarak, yargılama süresine ilişkin şikayet hususunda AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edilmediği kararını vermiştir.

2. Duruşma düzenlenmemesine ilişkin iddia

Başvurana göre, çekişmeli yargı kapsamında, davası zorunlu sözlü duruşma gerektirmektedir. Naip hakim tarafından tanıklığının dinlendiği üç seferin de bilgi toplamak amaçlı olduğunu eklemiştir. Bu sırada Cumhuriyet Savcısı ve davalının hazır olmaması, başvuranı, 6/1 maddeye aykırı olarak, onların görüşlerine itiraz etme imkanından yoksun bırakmıştır.

Hükümet, 466 sayılı Kanun'un tazminat talepleriyle ilgilenmek için hızlı bir yol sunmayı amaçladığını ifade etmiştir. Bu tip davalarda kural olarak duruşma düzenlenmese de, 8 Haziran 2000, 12 Ekim 2000 ve 10 Eylül 2002 tarihlerinde mahkeme tarafından tanıklığı dinlenen ve görüşlerini açıklama imkanını tanıyan başvuranın durumunda olduğu gibi istisna durumlar söz konusudur.

AİHM duruşmaların kamuya açık olarak yapılması gerektiğinin, 6/1 maddede ortaya konan temel bir ilke olduğunu yineler. 6/1 maddede atıfta bulunulan yargı organları önünde yargının kamuya açık olma durumu, adaletin kamu denetimi olmaksızın yerine getirilmesine karşı davacıları korumaktadır. Bu, ayrıca insanların birinci derece veya üst mahkemelerine duydukları güvenin korunmasının bir yoludur. Adaletin yerine getirilmesinde saydamlığı sağlayan kamuya açık olma durumu, 6/1. maddenin adil yargılanma amacının yerine getirilmesine katkıda bulunmaktadır. Adil yargılanma, AİHS çerçevesinde demokratik toplum ilkelerinden biridir (bkz., *Preto ve Diğerleri – İtalya*, 8 Aralık 1983 tarihli karar).

Duruşma düzenleme yükümlülüğü kesin değildir (*Håkansson ve Stureson – İsveç*, 21 Şubat 1990 tarihli karar). Örneğin, duruşmayı gerekli kılan güvenilirliğe ilişkin meseleler ve çekişmeli durumlar olmaması ve mahkemelerin tarafların görüşlerine ve diğer yazılı belgelere dayanarak dava hakkında adil ve makul bir şekilde karar verebilmeleri durumunda olduğu gibi sözlü duruşmanın gerekli olmadığı bir yargılama söz konusu olabilir (bkz., örneğin, *Döry – İsveç*, no. 28394/95, 12 Kasım 2002; *Pursiheimo – Finlandiya*, no. 57795/00, 25 Kasım 2003; *Lundevall – İsveç*, no. 38629/97, 12 Kasım 2002; *Salomonsson – İsveç*, no. 38978/97, 12 Kasım 2002). Ayrıca, duruşmada halktan kimsenin bulunmaması otomatik olarak duruşmanın açık olarak görülmediği anlamına gelmez (bkz., *Galstyan – Ermenistan*, no. 26986/03, 15 Kasım 2007).

AİHM, *Göç – Türkiye* kararında bu dava ile benzer bir durumun incelendiğini yinelemiştir (bkz. *Göç – Türkiye [BD]*, no. 36590/97). Başvuranın tazminat davasında sözlü duruşma düzenlenmemesini haklı kılan istisnai şartlar olup olmadığının değerlendirilmesinde, AİHM, başvurana, tutukluluğunun neden olduğu sıkıntı ve endişe yönündeki manevi zararı ilk derece mahkemesine sözlü olarak açıklama imkanı tanınmış olması gerektiği kararını vermiştir. AİHM'ye göre, başvurana yerel mahkeme önünde açık bir duruşmada kişisel durumunu açıklama hakkı tanınmış olsaydı Devlet'in adaleti ve güvenilirliği daha iyi yerine getirilmiş olurdu. AİHM, yukarıda belirtilen faktörün, Hükümet'e göre 466 sayılı Kanun'un dayandığı hız ve etkinlik kavramlarından daha ağır bastığı kararına varmıştır.

Söz konusu davada, başvurana sözlü olarak kişisel durumunu açıklama hakkı tanındığı taraflar arasında ihtilaflı değildir. AİHM, Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin, kararında, Yargıtay'ın 13 Mayıs 1999 tarihli kararı kapsamında (bu kararda haksız tutukluluk karşılığı tazminat davalarındaki davacıların olayların olduğu dönemdeki kişisel ve sosyal durumlarının

daha iyi değerlendirilmesi için bizzat tanıklıklarının dinlenmesi gerektiği kararı verilmiştir) başvuranın tanıklığının naip hakim tarafından dinlendiğini belirttiğini gözlemlemiştir. AİHM, başvuranın tanıklığının naip hakim tarafından, ikisi Yargıtay'ın kararı bozmasından önce ve birisi Yargıtay'ın kararı bozmasından sonra olmak üzere üç kere dinlendiğini kaydetmiştir.

Ancak, AİHM, her seferinde, başvuranın, diğer iki hakim, Cumhuriyet Savcısı ve davalı taraf olmadan sadece naip hakim tarafından dinlendiğini gözlemlemiştir.

AİHM, dolayısıyla, bu davada başvuranın tanıklığının dinlendiği şartların ona, yukarıda anılan *Göç – Türkiye* davasında ifade edildiği gibi “yerel mahkeme önünde açık bir duruşmada kişisel durumunu açıklama” hakkı tanımadığı kararına varmıştır.

AİHM, buna göre, başvuranın duruşma düzenlenmemesine ilişkin şikayeti açısından AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiği kararını vermiştir.

3. Yargıtay Cumhuriyet Savcısı'nın yazılı görüşünün bildirilmemesine ilişkin iddia

Başvuran, Cumhuriyet Savcısı'nın Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin ilk kararına ilişkin yazılı görüşünün kendisine bildirilmediğini ve bunun kendisini karşılık verme imkanından yoksun bıraktığını ve dolayısıyla davanın hakkaniyete uygun olarak görülmesi hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Hükümet Yargıtay'ın Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin ilk kararını bozmasının ardından davanın yeniden incelendiğini belirterek bu iddiaya itiraz etmiştir. Daha sonra, Cumhuriyet Savcısı'nın yeni karara ilişkin yazılı görüşü başvurana bildirilmiştir. Hükümet, böylece başvurana karşılık verme imkanı tanındığını ileri sürmüştür.

AİHM, geçmişte benzer şikayetleri incelediğini ve AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlalini tespit ettiğini kaydetmiştir (bkz., özellikle, yukarıda anılan *Göç; Sağır – Türkiye*, no. 37562/02, 19 Ekim 2006; *Ayçoban ve Diğerleri – Türkiye*, no. 42208/02, no. 43491/02 ve no. 43495/02, 22 Aralık 2005). Ancak, aşağıda belirtilen nedenlerden ötürü söz konusu dava yukarıda belirtilen davalardan farklılık göstermektedir.

AİHM, Cumhuriyet Savcısı'nın Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin ilk kararına ilişkin yazılı görüşünün başvurana bildirilmediğini; ancak, bu kararın müteakiben 4 Mart 2002 tarihinde Yargıtay tarafından bozulduğunu kaydetmiştir. Bunun ardından, başvuranın tanıklığı yeni naip hakim tarafından yeniden dinlenmiş ve yeni bir uzman raporu sunulmuştur. Başvuranın iddiaları, davaya ilişkin yeniden değerlendirme yapan ve sonraki kararında farklı bir tazminat miktarının ödenmesine karar veren Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yeniden incelenmiştir. Cumhuriyet Savcısı tarafından yeni bir yazılı görüş hazırlanmış ve Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin yeni kararı bu tebliğnameye dayanmıştır.

AİHM, *Göç* kararındaki dava olaylarından farklı olarak, başvurana Cumhuriyet Savcısı'nın bu ikinci yazılı görüşünün bildirildiğini ve bu görüşe karşılık verme imkanı tanındığını kaydetmiştir. (bkz., üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, *Yaşar – Türkiye*, no. 46412/99, 31 Mart 2005; *Tarlan – Türkiye*, no. 31096/02, 30 Mart 2006; *Pakkan – Türkiye*, no. 13017/02, 31 Ekim 2006).

AİHM, yukarıda belirtilenler ışığında, başvuranın, Cumhuriyet Savcısı'nın Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin ilk kararına ilişkin yazılı görüşünün bildirilmemesine ilişkin şikayetinin AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlalini oluşturmadığı kararını vermiştir.

II. AİHS'İNİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'nin 13. maddesi uyarınca, Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi tarafından ödenmesine karar verilen tazminat miktarının yetersiz olduğu ve dolayısıyla 466 sayılı Kanun'un haksız tutukluluğuna karşılık etkili bir hukuk yolu sunmadığı konusunda şikayetçi olmuştur.

AİHS'nin özel hükmü 5/5 maddesi uyarınca benzer şikayetleri incelemek AİHM'nin genel uygulamasıdır (*Whitfield ve Diğerleri – İngiltere*, no. 46387/99, no. 48906/99, no. 57410/00 ve no. 57419/00, 12 Nisan 2005). Söz konusu madde şöyledir:

5/5 madde

“Bu madde hükümlerine aykırı olarak yapılmış bir yakalama veya tutulu kalma işleminin mağduru olan herkesin tazminat istemeye hakkı vardır.”

AİHM, bu hüküm uyarınca, tutukluluk sonucu görülen her türlü maddi veya manevi zarara karşılık tazminat hakkının yerel bir mahkeme veya AİHS kurumları tarafından 5. madde paragraflarından birinin ihlalinin bulunmasına bağlı olduğunu hatırlatmıştır (bkz., *Wassink – Hollanda*, 27 Eylül 1990 tarihli karar; üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, *Talat Tepe – Türkiye*, no. 31247/96, 21 Aralık 2004).

AİHM, bu davada, Türk yetkililerin, başvuranın yargılama öncesi tutukluluğunu kanuna aykırı veya 5. maddenin ilk dört paragrafını ihlal eder nitelikte bulmadığını kaydetmiştir. AİHM, başvuranın davasında yerel yetkililer tarafından kabul edilen “haksız tutukluluk” kavramının esas bakımından 5/1, 5/2, 5/3 ve 5/4 maddesindeki “haksız yakalama veya tutukluluk” kavramından farklılık gösterdiğini gözlemlemiştir (üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, *N.C. – İtalya* [BD], no. 24952/94).

Söz konusu davada, başvuran kanunilik meselesi üzerinde hiçbir etkisi olmayan beraat kararına kadar kanuna uygun olarak tutuklu kalmıştır (bkz., diğerlerinin yanı sıra, *Van der Leer – Hollanda*, 21 Şubat 1990 tarihli karar). Diğer bir deyişle, ulusal mahkemelerin, başvuranın beraati nedeniyle tutukluluğunun haklı olmadığı yönündeki kararı – esas açısından dahi – 5/1-5/4 maddesinin ihlal edildiği anlamına gelmemektedir.

AİHM, yukarıda belirtilenler ışığında ve başvuranın AİHM önündeki şikayetin tutukluluğunun kanuna uygunluğuna değil sadece 466 sayılı Kanun uyarınca aldığı tazminatın yetersizliğine ilişkin olduğunu dikkate alarak (karşıt olarak, yukarıda anılan *N.C. – İtalya*), AİHS'nin 5/5 maddesinin geçerli olmadığı kararını vermiştir. Dolayısıyla, genel olarak bakıldığında bu şikayetin AİHS'nin 35/3 ve 35/4 maddeleri uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve reddedilmesi gerektiği kararını vermiştir.

III. 1 NO.'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, 1996 tarihindeki haksız tutukluluk nedeniyle çalışmadığını; öte yandan, Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını 2002 yılında verdiğini ve 1996 yılından itibaren faiz uygulamayı reddettiğini ileri sürmüştür. Başvuran, yetkililerin, Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi tarafından ödenmesine karar verilen tazminat miktarının ödemesini geciktirdiğini ve bunun da maddi kayıp yaşamasına neden olduğunu eklemiştir. Bu iddiasını, ilgili kısmı aşağıda verilen 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesine dayandırmıştır:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.”

Kabuledilebilirliğe ilişkin

Hükümet, ilk olarak, başvuranın artık mağdur olarak değerlendirilemeyeceğini zira ödenmesine karar verilen miktarın yasal faiziyle birlikte ödendiğini ileri sürmüştür. Hükümet, başvuranın icra takibatı başlatmayarak iç hukuk yollarını tüketmediğini eklemiştir.

AİHM, başvuranın mağdur olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği veya iç hukuk yollarını tüketip tüketmediği konusunda karar vermenin gerekli olmadığı görüşündedir; zira, başvuru aşağıda belirtilen nedenlerden ötürü kabuledilemezdir.

AİHM, başvuranın, 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesi açısından "mülk" sahibi sayılabilmesi için yargı kararının nihai ve icra edilebilir hale gelmesi gerektiğini yinelemiştir (bkz. *Angelov – Bulgaristan*, no. 44076/98, 22 Nisan 2004). Bu davada, ilk derece mahkemesinin kararı 21 Ekim 2003 tarihinde kesinleşmiştir. AİHM, başvuranın, bu tarihten önce yeterince geçerli ve icraen takibedilebilir bir talebi olduğunu gösteremediği görüşündedir. Dolayısıyla, başvuran, 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında "mülk" sahibi olduğunu iddia edemeyecektir.

AİHM, başvuranın AİHS'ye ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi çerçevesinde yaptığı 1996'dan 2002'ye kadar olan süreye ilişkin maddi tazminata faiz işletilmemesine ilişkin şikayeti AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı uyarınca *ratione materiae* Sözleşme'nin kapsamı dışında kaldığı ve 35/4 madde uyarınca reddedilmesi gerektiği kararını vermiştir.

AİHM, başvuranın, yetkili makamların, yargı tarafından ödenmesine karar verilen tazminatı ödemekte gecikmelerine ilişkin şikayeti hususunda, tazminatın ödenmesinde yaşanan anormal uzunluktaki gecikmelerin, bilhassa bazı Devletlerde paranın değer kaybetmesi göz önüne alındığında, ilgili kişi için maddi kayıp artışına ve belirsizliğe neden olduğunu yinelemiştir (bkz., *Akkuş – Türkiye*, 9 Temmuz 1997 tarihli karar).

AİHM, bu davada, hüküm verilen tazminatın büyük kısmının (21 Ekim 2002 tarihinden itibaren yıllık %55, 1 Nisan 2003 tarihinden itibaren yıllık %30 ve 1 Ocak 2004 tarihinden itibaren yıllık %15 oranında faizle birlikte) 5 Ekim 2004 tarihinde, yani Yargıtay kararından yaklaşık bir yıl sonra, başvurana ödendiğini kaydetmiştir.

AİHM, (yukarıda anılan) *Akkuş – Türkiye* kararında uygulanan hesaplama yöntemine göre, ilk derece mahkemesinin kararının kesinleşme tarihinde veya kesinleşmesinden itibaren makul bir süre içerisinde başvuranın 3.244.745.333 Türk Lirası almış olması gerektiğini gözlemlemiştir. Ödeme tarihinde, tam tazminat miktarı 3.468.264.666 olmalıdır. Başvuran tam tazminatın % 97.93'ü olan 3.396.566.974 Türk Lirası almıştır.

Arabacı – Türkiye davasındaki (no. 65714/01, 7 Mart 2002) kararı ışığında, AİHM, yukarıda belirtilen miktarlar arasındaki böyle küçük bir farklılığın (%5'den az) AİHM ve yerel yetkililer tarafından uygulanan hesaplama yönteminden kaynaklanabileceğini değerlendirmiştir. Bu şartlarda, AİHM, başvurana ödenen toplam miktarın, açıkça tam tazminatı karşılamasa dahi, yeterli olduğu görüşündedir.

Dolayısıyla, başvuran, uygulanan faiz oranları ve ödemedeki gecikme nedeniyle önemli bir kayıp yaşamış olarak değerlendirilemez.

AİHM, başvurunun bu kısmının AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve reddedilmesi gerektiği kararını vermiştir.

IV. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

Sözleşme’nin 41. maddesine göre “Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, 5.788 Yeni Türk Lirası (YTL) (yaklaşık 3.385 Euro) maddi tazminat ve 30.000 Euro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Hükümet, talep edilen miktarların aşırı olduğunu ve haksız iktisaba yol açacağını ileri sürmüştür.

AİHM, talep edilen maddi tazminat ile tespit edilen ihlal arasında illiyet bağı görmemiş ve bu nedenle bu talebi reddetmiştir. AİHM, ayrıca, bu davada, başvuran tarafından görülen herhangi bir manevi zarara karşılık ihlal tespitinin yeterli tazmin oluşturduğunu değerlendirmiştir (bkz., *Mesut Yurtsever – Türkiye*, no. 42086/02, 19 Temmuz 2007).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranın temsilcisi, başvuran ile imzalanan bir sözleşmeye dayanarak söz konusu davanın hazırlığında ve AİHM önünde sunumunda harcanan 39 saatlik adli çalışma karşılığı 7.800 YTL (yaklaşık 4.560 Euro) talep etmiştir. Başvuran, ayrıca, AİHM’de yapılan mahkeme masraflarına karşılık 270 YTL (yaklaşık 158 Euro) talep etmiştir.

Hükümet, başvuranın talebinin aşırı ve asılsız olduğunu ileri sürmüştür.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına göre, başvuran, ancak mahkeme masraflarının zorunlu olarak ve gerçekten yapıldığı ve miktarının makul olduğu kanıtlandığı durumda mahkeme masraflarının ödenmesi hakkına sahiptir. Bu davada, sahip olduğu bilgileri ve yukarıda belirtilen kriterleri göz önünde tutan Mahkeme, yargılama masraf ve giderlerine karşılık 1.000 Euro tazminat ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası’nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. AİHS’nin 6/1 maddesine ilişkin şikayetlerin kabuledilebilir; başvurunun geri kalanının kabuledilemez olduğuna;
2. Yargılama süresine ilişkin şikayet açısından AİHS’nin 6/1 maddesinin ihlal edilmediğine;
3. Cumhuriyet Savcısı’nın yazılı görüşünün bildirilmemesine ilişkin şikayet açısından AİHS’nin 6/1 maddesinin ihlal edilmediğine;
4. Duruşma düzenlenmemesine ilişkin şikayet açısından AİHS’nin 6/1 maddesinin ihlal edildiğine;
5. Başvuran tarafından görülen manevi zarara karşılık ihlal tespitinin yeterli olduğuna;
6. a) AİHS’nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası’na çevrilmek üzere ve

bu miktara tabi olabilecek her türlü vergi ile birlikte Savunmacı Hükümet tarafından başvurana yargılama masraf ve giderleri olarak 1.000 Euro (bin Euro) ödenmesine;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;

7. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 29 Nisan 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Sally Dollé
Zabıt Katibi

Antonella Mularoni
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

USTA VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No. 57084/00
Strazburg
21 Şubat 2008

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 57084/00 başvuru numaralı davanın nedeni T.C. vatandaşları Fatma Usta, Hüseyin Usta ve Hacer Bakkal Usta'nın (“başvuranlar”) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 3 Ocak 2000 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur.

Başvuranlar, İstanbul Barosu avukatlarından Ali Yaşar tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

A. Taraflarca sunulduğu şekliyle dava olayları

Başvuranlar, sırasıyla, 1938, 1938 ve 1964 doğumludurlar ve İstanbul'da ikamet etmektedirler. İlk iki başvuran, 17 Nisan 1992 tarihinde İstanbul'un Kadıköy ilçesinde bir dairede polis memurları tarafından vurularak öldürülen Taşkın Usta'nın anne ve babası; üçüncü başvuran ise onun eşidir.

1. Taşkın Usta'nın öldürülmesi

Kadıköy Cumhuriyet Savcısı tarafından saptanan olaylara göre, 16 Nisan 1992 tarihinde, THKP-C militanlarının bir saldırı hazırlığı içinde olduğunu ifade eden isimsiz bir telefonun gelmesinin ardından, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polis memurları saat 23:00 sıralarında İstanbul'un Kadıköy ilçesinde Çiftehavuzlar Cezmi Or Sokağı'na gelmişlerdir. Polis memurları, bir konutun çevresini güvenlik içine aldıktan sonra, apartman yöneticisinin huzurunda binanın 12. katında bulunan bir dairenin kapısını çalmış ve şüphelilerden kimlik kontrolü yapmak üzere kapıyı açmalarını istemiştir. Şüphelilerden bir tanesi kapıyı bir karış kadar aralamış ve kimlik belgelerini getireceğini söyleyerek hemen kapatmıştır. Şüpheliler daha sonra, yasadışı örgütün bayrağını evin penceresinden dışarı asmışlar ve slogan atmışlardır. Aynı zamanda, dairedeki bazı eşyaları ateşe vermişlerdir. Bu aşamada, polis memurları şüphelilerin sayısından habersizdir. Olay yerine bir ambulans getirilmiştir. Şüphelilere teslim olmaları ve dairenin kapısını açmaları söylenmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Ancak, dairede bulunanlar söylenenleri yapmayı reddetmiş ve ateş açmışlardır. Bu aşamada, R.A. liderliğinde bir tim daireye zorla girmeye karar vermiştir. Saat 02:30'da, polis *cortex* isimli patlayıcı bir madde kullanarak çelik dış kapıyı açmaya çalışmıştır. Taşkın Usta'nın da dahil olduğu üç şüpheli ve polis memurları R.A., A.D., I.S., A.T., A.U., M.B.A., A.Ç. ve A.T. arasında çatışma çıkmıştır. Çatışma sonucu Taşkın Usta ve diğer iki şüpheli ölmüş ve I.S. yaralanmıştır.

Polis memurları daha sonra dairede arama yapmışlar ve on dokuz farklı tip ve kalibrede tabanca, iki el bombası, şarjörler, susturucular, peruklar, yirmi dört ses bombası, üç telsiz ve bir miktar fişek bulmuşlardır. Silahların balistik incelemelerinin yapılmasının ardından, tabancalardan bir tanesinin daha önce Eyüp ilçesinde K.T. isimli bir gece bekçisinden gasp edildiği ortaya çıkmıştır.

Kadıköy Cumhuriyet Savcısı, Taşkın Usta ve diğer iki şüphelinin öldükleri sırada mevcut olan şartlara yönelik bir soruşturma başlatmıştır. Olay günü görevde olan tüm polis memurlarının ifadeleri alınmıştır.

18 Nisan 1992 tarihinde, İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde görevli adli tıp uzmanları tarafından maktulun cesedi üzerinde otopsi yapılmıştır. Rapora göre, Taşkın Usta'nın cesedi, on üç tanesi öldürücü olmak üzere kırk beş mermi giriş yarası taşımaktadır. Rapor, dokuz silah atışının uzun mesafeden yapıldığı; ancak, diğer mermilerin atış mesafesini tespit etmek için maktulun giysileri üzerinde ek bir inceleme yapılması gerektiği sonucuna varmıştır. Rapor, ayrıca, toksikoloji raporuna göre, Taşkın Usta'nın kan örneğinde alkol veya uyuşturucu gibi yabancı bir maddeye rastlanmadığını ifade etmiştir. Ölüm nedeni, kafatası ve kaburga kırığı, iç kanama ve beyin kanaması olarak tespit edilmiştir.

Olay yerinden toplanan tabancaların ve kovanların incelenmesinin ardından kriminal polis laboratuvarı tarafından düzenlenen 28 Nisan 1992 tarihli balistik raporunda, 141 Parabellum tipi 9 mm çaplı fişek, 2 Browning tipi 9 mm çaplı fişek ve dört Magnum tipi 44 çaplı fişek maktullerin silahlarından ateşlendiği ortaya çıkmıştır.

18 Mayıs 1992 tarihinde, Adli Tıp Kurumu, maktullerin giysilerinin incelenmesini müteakip atış mesafelerine ilişkin bir rapor yayınlamıştır. Rapor, atışların uzun mesafeden yapılmış olduğu sonucuna varmıştır.

18 Ocak 1993 ve 31 Ocak 1995 tarihleri arasında, birkaç Cumhuriyet Savcısı, 16 ve 17 Nisan 1992 tarihlerinde görev başında olan polis memurlarının ifadelerini almışlardır.

2. Polis memurları hakkındaki cezai kovuşturma

18 Nisan 1995 tarihinde, Kadıköy Cumhuriyet Savcısı, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'ne, operasyonda yer alan on dokuz polis memuru hakkında bir iddianame sunmuştur. Suçlamalar, Ceza Kanunu'nun 450/5, 463, 251, 281, 49/1, 31 ve 33. maddeleri uyarınca yapılmıştır. Sanıklar, gerçek suçlu teşhis edilmeden adam öldürmekle suçlanmışlardır. 28 Mart 1996 tarihli ek bir iddianame ile, başka üç polis memuruna da aynı suç isnat edilmiştir.

15 Haziran 1995 tarihinde düzenlenen ilk duruşmada, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi, mahkeme salonunda kavga çıkmış olması nedeniyle davayı kamera önünde yürütme kararı almıştır.

3 Haziran 1996 tarihinde, Yargıtay, güvenlik gerekçeleri ile, davayı, Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi'ne havale etmeye karar vermiştir. Ceza davası, sanık polis memurları ve tanıkların sözlü ifadelerini alan Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yürütülmüştür. Sanıklar, operasyonun kanuna uygun olarak yürütüldüğünü ve militanlar kendilerine ateş açtıkları için silah kullanmak zorunda kaldıklarını iddia etmişlerdir.

13 Temmuz 2001 tarihinde, Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi, polis memurlarını tüm suçlardan beraat ettirmiştir. Mahkeme, kararında, dava dosyasındaki delillere dayanarak (balistik raporları, olay raporu, dairede bulunan ateşli silahlar ve bombalar, olay sonrası çekilen fotoğraflar, tanık ifadeleri), polis memurlarının, maktulleri canlı olarak yakalamak için yetkileri dahilinde olan her şeyi yaptıkları ve ancak maktuller ateş açtıktan sonra silahlarını ateşledikleri ve bunu nefsi müdafaa için yaptıkları kararına varmıştır. Mahkeme, diğer hususların yanı sıra, operasyonun dokuz saatten uzun sürdüğünü ve bu süre boyunca polis memurlarının maktullere tekrar tekrar teslim olma çağrısında bulduklarını ifade etmiştir. Tanıkların sunduğu ifadeler ve polis memurlarının operasyon sırasındaki bakış açılarına dayanarak, operasyondan önce olay yerine ambulans getirtmiş ve megafon aracılığıyla onlara müteaddit defalar teslim olmaları çağrısında bulunmuş olmaları nedeniyle polis memurlarının militanları öldürme kastı taşımadıkları sonucuna varmıştır. Polis memurları, ancak maktullerin kendilerine ateş etmeye başlamasından sonra ateş açmışlardır. Mahkeme, Adli Tıp Kurumu tarafından yayınlanan balistik raporuna dayanarak, ayrıca, maktullerin 700 mermi; polis memurlarının ise 420 mermi attığını tespit etmiştir. Dolayısıyla, çatışma sırasında, her iki tarafın da eşit şekilde silahlı olduğu ve birbirine ateş ettiği kanısına varmıştır.

19 Haziran 2002 tarihinde, Yargıtay, soruşturmada usul yönünden hatalar olduğu gerekçesiyle 13 Temmuz 2001 tarihli kararı bozmuştur. Savunma ifadeleri istinabe hakimi tarafından alınan S.K. ve A.T. isimli sanıklara duruşmada bulunmak isteyip istemediklerinin sorulmadığını bilhassa belirtmiştir. Ayrıca, ilk derece mahkemesi, A.Ç., S.T. ve Y.K. isimli sanıklara ilişkin müdahale talebine bir yanıt vermemiştir.

21 Ekim 2003 tarihinde, soruşturmada usul yönünden hataları gideren Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi, polis memurlarını yine beraat ettirmiştir. Mahkeme, operasyonu yürüten polis timinin, dairede bulunan kişilere defalarca teslim olmaları çağrısında bulunduğunu tespit etmiştir. Buna karşın, maktuller slogan atmış ve camdan dışarı örgütün bayrağını asmışlardır. Daha sonra, dairede yangın çıkarmışlar ve polis memurlarına ateş açmışlardır. Bunun üzerine, R.A. liderliğinde bir tim militanların teslim olmayacağını değerlendirerek içeri girmeye karar vermiştir. Polis timi dairenin kapısını patlayıcı kullanarak açmıştır. Militanlar polis memurlarına ateş etmeye başlamışlar ve takip eden çatışma üç militanın ölümüyle sonuçlanmıştır. Polis memurları olay yerinde yasadışı örgüte ait birtakım dokümanlar, silahlar, mühimmat ve kısmen yanmış banknotlar bulmuştur. Taraflarca sunulan deliller

sonucunda mahkeme polis memurlarının nefsi müdafaada buldukları kararına varmıştır. Operasyonun saat 23:00'de başlayıp ertesi gün saat 08:00'de sona ermiş ve militanlara defalarca telim ol çağrısında bulunmuş olması polis memurlarının öldürme kastı taşımadıklarını ortaya koymuştur. Mahkeme, polis memurlarının olayların seyrine ilişkin ifadelerinin tutarlı olduğu hususuna dikkat çekmiştir.

25 Temmuz 2005 tarihinde, Yargıtay yukarıda belirtilen kararı onamıştır.

3. Başvuranlar tarafından ve başvuranlar hakkında başlatılan hukuki kovuşturma

8 Temmuz 1992 tarihinde, Pendik Sulh Ceza Mahkemesi, başvuranların Taşkın Usta'nın yasal varisleri oldukları kararını vermiştir. Bu karar 9 Temmuz 1992 tarihinde kesinleşmiştir.

20 Eylül 1994 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi, Ceza Kanunu'nun 36. maddesine uygun olarak, Taşkın Usta'nın adına kayıtlı iki araba ve bir daireye el konulmasına karar vermiştir. Başvuranlar davada müdahil taraftır ve söz konusu karara itirazları, tartışma konusu mülkiyetin Taşkın Usta'nın adına kayıtlı olmasına rağmen yasadışı örgüte ait olduğu ve yasadışı örgüt tarafından kullanıldığı gerekçesiyle mahkeme tarafından reddedilmiştir.

22 Mayıs 1996 tarihinde, Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

a) Başvuranlar tarafından başlatılan hukuki kovuşturma

24 Aralık 1997 tarihinde, başvuranlar Kadıköy Asliye Hukuk Mahkemesi'nde (3. Daire) dava açmış ve el konulmuş daire ve iki arabanın mülkiyet hakkının karara bağlanması talebinde bulunmuştur.

24 Haziran 1998 tarihinde, ilk derece mahkemesi, başvuranların itirazının Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından söz konusu daire ve iki arabanın yasadışı örgüte ait olması sebebiyle zaten reddedilmiş olduğu ve bu kararın kesinleşmiş olduğu gerekçeleriyle başvuranların talebini reddetmiştir. 2 Mart 1999 tarihinde, Yargıtay bir duruşma yapmış ve ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

b) Başvuranlar hakkında başlatılan hukuki kovuşturma

31 Ekim 1997 tarihinde, Maliye Bakanlığı, Kadıköy Asliye Hukuk Mahkemesi'nde (2. Daire) dava açmış ve el konulmuş dairenin tapusunun iptali talebinde bulunmuştur.

28 Ekim 1998 tarihinde, ilk derece mahkemesi, el koyma kararının yasal sonucunun mülkiyet haklarının devri olduğunu değerlendirerek el konulmuş dairenin tapusunu iptal etmiş ve Hazine adına kaydının yapılmasını hükmetmiştir. Mahkeme, kararında, başvuranların temsilcisinin duruşmalara katılmadığını ve kararın onun gıyabında alındığını belirtmiştir.

Başvuranlar ilk derece mahkemesinin kararını temyiz etmiştir. Dilekçelerinde, mahkemenin onlara davalarını ispatlama imkanı tanımadan hüküm verdiğini ve mahkemenin kararın alınmasından önce sunulan erteleme taleplerine yönelik bir karar vermediğini ileri sürmüşlerdir.

27 Nisan 1999 tarihinde, Yargıtay bir duruşma düzenlemiş ve ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. 1 Temmuz 1999 tarihinde, Yargıtay, başvuranların kararın düzeltilmesi talebini reddetmiştir. Bu karar başvuranlara 13 Temmuz 1999 tarihinde bildirilmiştir.

B. Taraflarca sunulan belgeler

Temmuz 1992’de THKP-C tarafından yayınlanan bir kitapçık, 16-17 Nisan 1992 tarihli olayları tarif etmiş ve G.Ş. ile kurul üyesi ve yasadışı örgüt liderinin eşi olan maktul Sabahat Karataş arasında geçen telefon görüşmesi kayıtlarını içermiştir. “Bayrağımız ülkenin her yerinde dalgalanacak” başlıklı kitapçık, sosyalizmi övmüş ve Taşkın Usta ile diğer iki maktulun sekiz buçuk saat boyunca faşist güçlere karşı koyduğunu ifade etmiştir. Kitapçıkta yer alan kayıtlara göre, Sabahat Karataş ve Eda Yüksel konuyla ilgili olarak şunları ifade etmişlerdir:

“Sabo (Sabahat Karataş): Merhaba. Dairenin etrafını sardılar. İki yoldaşla birlikteyim. Onları son yarım saatten beri oyuluyoruz. Tüm belgeleri banyoda yaktık. ... Yakında ateş etmeye başlayacaklar. Savaşacağız. 12 Temmuz şehitlerinin arasına ... katılacağız. Yoldaşım seninle konuşmak istiyor.

Eda: Devrimci Sol savaşçıları ve Türk halkı için şehit olacağız. Biz iyiyiz, çok sakiniz. 12 Temmuz’da Kızıldere’de ölümü gülerek karşılayan yoldaşlarımız gibi biz de ölümü gülerek ve savaşarak karşılayacağız...

Sabo: Kolumdan yaralandım. Bir mermi girip çıktı. Hala ateş edebiliyorum...

Eda’nın sesi: Tanklarımız ve toplarımızla gelin, korkaklar...

Sabo: Bombayla kapıyı açmaya çalışıyorlar. Telefon kapının orada olduğu için daha fazla yaklaşamayız. Geriye gidiyoruz. Giriyorlar...

Sabo: Ölümü elimizde silahlar ve sloganlar ile karşıyoruz... Elveda...

Telefonda yoğun ateş duyulabiliyor...”

17 Nisan 1992 tarihli inceleme ve değerlendirme raporu üç militanın öldürülmesine yol açan olayların gelişimini tarif etmiş ve dairede bulunan silah, mühimmat ve malzemelerin listesini vermiştir. Rapor ayrıca odalardan birinde bulunan maktullerin cesetlerini tarif etmiştir. Polis memurları tarafından olay yerinin krokisinin çizilmiş ve fotoğraflarının çekilmiş olduğunu ifade etmiştir. Kroki cesetlerin konumlarını göstermiştir.

17 Nisan 1992 tarihli otopsi raporu, maktullerin cesetleri üzerinde yapılan muayenenin ayrıntılı bir açıklamasını içermiştir. Cesetler üzerindeki yara ve hasarların sayılarını ve yerlerini belirtmiştir.

18 Nisan 1992 tarihli olay raporu, çatışmanın gerçekleştiği dairenin durumunu tarif etmiştir.

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nde görevli altı uzman doktor tarafından düzenlenen 18 Nisan 1992 tarihli otopsi raporu, Taşkın Usta’nın ölümünün iç organlarını parçalayan mermilerden kaynaklandığını ifade etmiştir. Rapora göre, Taşkın Usta’nın cesedinden yedi adet 9 mm’lik mermi çıkarılmıştır.

Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı’nda görevli bir uzman tarafından düzenlenen balistik raporu olay yerinde kullanılan silahlar ve mermiler üzerinde yürütülen incelemenin ayrıntılı bir açıklamasını sunmuştur. Rapor, ayrıca, her silahtan çıkan mermi tipi ve sayısını belirtmiştir.

17 Nisan 1992 ve 29 Nisan 1992 tarihleri arasında, Kadıköy Cumhuriyet Savcısı, THKP-C militanlarının öldürülmesine ilişkin olarak ikinci başvuran ve bina sakinleri de dahil olmak üzere on sekiz kişinin tanık ifadelerini almıştır. İkinci başvuran dışındaki tanıklar,

genel olarak, teröristlerin polise teslim olmayı reddettiklerini, dairede yangın çıkardıklarını, polise ateş açtıklarını ve bunun devamında çatışmanın çıktığını ifade etmişlerdir. Çatışmalar üç şüphelinin öldürülmesine ve bir polis memurunun yaralanmasına yol açmıştır.

18 Mayıs 1992 tarihli bir raporda, İstanbul Adli Tıp Kurumu Fizik İncelemeler İhtisas Dairesi bünyesinde yer alan Balistik Şubesi, maktullerin giysilerinin incelenmesini müteakip atış mesafelerine ilişkin bir rapor yayınlamıştır. Rapor, maktullerin ölümüne uzun mesafeli atışların yol açtığı sonucuna varmıştır.

20 Mayıs 1992 tarihli otopsi raporu, Taşkın Usta'nın cesedinde mermi giriş ve çıkış yerlerini göstermiş ve ölümün maktulün iç organları parçalayan ve kaburgalarını ve kafatasını kıran mermilerden kaynaklandığı sonucuna varmıştır. Rapor, ceset üzerinde yapılan iç ve dış muayenenin ayrıntılı bir açıklamasını sunmuştur.

HUKUK

I. AİHS'NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, Taşkın Usta'nın öldürülmesinin AİHS'nin 2. maddesini ihlal ettiği konusunda şikayetçi olmuşlardır. Söz konusu madde şöyledir:

“1. Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın yerine getirilmesi dışında hiç kimse kasten öldürülemez.

2. Öldürme, aşağıdaki durumlardan birinde kuvvete başvurmanın kesin zorunluluk haline gelmesi sonucunda meydana gelmişse, bu maddenin ihlali suretiyle yapılmış sayılmaz:

- a) Bir kimsenin yasadışı şiddete karşı korunması için;
- b) Usulüne uygun olarak yakalamak için veya usulüne uygun olarak tutuklu bulunan bir kişinin kaçmasını önlemek için;
- c) Ayaklanma veya isyanın, yasaya uygun olarak bastırılması için.”

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını tespit etmiştir. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. Tarafların görüşleri

Başvuranlar, polis memurlarının Taşkın Usta'yı sağ olarak ele geçirebileceklerini iddia etmişlerdir. Onlara göre Usta'nın bir terörist olduğu, Hükümet'in iddia ettiği gibi önceden bilinmekte ise polis memurlarının onu, öldürülmesine yol açan olaydan önce yakalamış olmaları gerekmektedir. Ayrıca, polis tarafından adresi bilindiğine göre polisin onu gün içinde daireden çıktığı zaman yakalayabileceği görüşündedirler.

Hükümet, polis memurlarının, söz konusu dairede teröristlerin bulunduğu yönünde bilgi almaları üzerine harekete geçtiklerini ve operasyonun ölümcül güç kullanımını en aza indirmek amacıyla planlandığını belirtmiştir. Polis memurlarının nefsi müdafaada bulunurken

ve Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun gereklerine uygun olarak ateşli silah kullandıklarını kaydetmiştir.

2. Mahkemenin değerlendirmesi

(b) Taşkın Usta'nın yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin

i. Genel ilkeler

Yaşam hakkını güvence altına alan ve bu haktan yoksun bırakmanın meşru olabileceği durumları belirten 2. madde AİHS'nin istisnaya izin verilmeyen en temel hükümlerinden biridir (bkz. *Velikova – Bulgaristan*, no. 41488/98). Söz konusu madde aynı zamanda 3. madde ile birlikte Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini güvence altına almaktadır. Bu nedenle yaşam hakkının kısıtlanması için oluşacak şartlar titizlikle yorumlanmalıdır (bkz. *Salman – Türkiye* [BD], no. 21986/93). Bireylerin korunması için bir araç olan AİHS'nin amaç ve hedefi de 2. maddenin verdiği güvencelerin pratik ve etkili olacak şekilde yorumlanıp uygulanmasını gerektirmektedir (bkz. *McCann vd – İngiltere*, A Serisi no. 324).

2/1. maddenin ilk cümlesi Devletin sadece kasıtlı ve kanunsuz olarak can almadan kaçınmasını değil, aynı zamanda yetkisi altındakilerin yaşamlarını korumak için iç hukuk düzeninde uygun adımları atmasını emreder (bkz. *Kılıç – Türkiye*, no. 22492/93). Bu, Devletin öncelikli olarak şahsa karşı suç işlenmesini önlemek amacıyla önleyici, bastırıcı ve bu hükümlerin ihlalini cezalandıran icra mekanizması ile desteklenen uygun bir kanuni ve idari çerçeve oluşturmayı görev edinmesini gerektirir.

2. madde metni, bir bütün olarak okunduğunda 2. paragrafın öncelikli olarak bir bireyin kasten öldürülmesine izin verilen durumları tanımlamadığını, ancak istenmeyen bir sonuç olan öldürmeyi ortaya çıkarabilecek, güç kullanmaya izin verilen durumları açıkladığını gösterir. Ne var ki güç kullanma (a), (b) ve (c) fıkralarında belirtilen amaçlara ulaşmak için “kesin zorunluluğu” aşmamalıdır. Bu bağlamda madde 2/2’de “kesin zorunluluk” ifadesinin kullanımı AİHS'nin 8-11. maddelerinin 2. paragrafında konulan, Devlet müdahalesinin “demokratik bir toplumda zorunlu bir tedbir” olup olmadığını belirlerken normalden daha titiz ve zorlayıcı bir zorunluluk testi uygulanması gerektiğini gösterir. Özellikle kullanılan güç, maddenin alt paragraflarında belirtilen amaçlara ulaşmakla titizlikle orantılı olmalıdır (bkz. *McCann vd*, yukarıda anılan).

Mahkeme, görevinin ikincil niteliklerine karşı duyarlıdır ve belli bir davanın koşullarında kaçınılmaz olmadığı durumlarda olayın birinci derece mercii rolünü üstlenmede dikkatli olması gerektiğini kabul eder (bkz. örneğin *McKerr – İngiltere*, 28883/95). Ulusal yargılamanın yapılmış olduğu durumlarda Mahkemenin görevi kendisinin olaylar hakkındaki değerlendirmesini ulusal mahkemelerinkinin yerine koymak değildir ve genel bir kural olarak sunulan delilleri değerlendirmek o mahkemelerin görevidir. Mahkeme ulusal mercilerin bulgularına tâbi olmamakla birlikte normal koşullarda bu mercilerin olaylara dayalı bulgularından sapmak için ikna edici öğelere ihtiyaç duyar (bkz. *üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Klaas – Almanya*, A Serisi no. 269).

Ancak 2. madde ile sağlanan güvencenin temel önemi Mahkemenin bu hükmün ihlal edildiği iddialarını sadece gücü fiilen yöneten Devlet görevlilerinin eylemlerini değil, aynı zamanda ulusal yargılama ve soruşturmalar yapılmış olsa bile tetkik kapsamındaki eylemlerin planlaması ve kontrolü gibi çevreleyen hususları da dikkate alarak en dikkatli incelemeye tabi tutmaya zorunlu olmasıdır (bkz. *Erdoğan vd*, yukarıda anılan).

ii. Olayların tespiti

Mahkeme, Taşkın Usta'nın polis memurları ile THKP-C militanları arasındaki çatışma sırasında polisler tarafından vurularak öldürüldüğünün taraflar arasında ihtilafı olmadığını

kaydeder. Ancak taraflar Taşkın Usta'nın öldürülmesine yol açan olayların oluş şekli konusunda ayrılmaktadır. Başvuranlar, Taşkın Usta'nın olaylardan önce yakalanabileceksen polis memurlarının olay yerine o ve iki arkadaşını öldürmek amacıyla geldiklerini iddia etmiştir. Öte yandan Hükümet, Usta ve iki arkadaşının teslim olmayı reddettiğini ve ateş açtıklarını iddia etmiştir. Şahısların polisin nefsi müdafaada bulunduğu ve polisin görev ve yetkilerini düzenleyen 2559 sayılı Yasa'ya uygun olarak hareket ettiği bir çatışma sonucunda öldüklerini savunmuştur.

Mahkeme olayların yargısal incelemesinin Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi'nde polis memurları aleyhine yürütülen kovuşturma sırasında yapıldığını gözlemler. Belli olayların örtülü kalmış olmasına rağmen Mahkeme, ulusal mahkemenin tespitleri bir başlangıç noktası olarak alındığında kendisine sunulan tüm deliller ışığında davanın değerlendirilmesi için olay ve delile dayalı yeterli temel olduğu kanaatinde (bkz. *Makaratzis – Yunanistan* [BD], no. 50385/99; *Perk vd. – Türkiye*, no. 50739/99).

iii. Somut davaya uygulama

Mahkeme Taşkın Usta'nın İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polisleri tarafından teröristlere karşı yürütülen bir operasyon sırasında öldürüldüğünü kaydeder. Elindeki delilleri dikkate aldığı Mahkeme, polis memurlarının başlangıçta Taşkın Usta ve iki arkadaşını öldürmek amacıyla hareket ettiğini yeterli kesinlikte tespit etmemiştir.

Kolluk kuvvetlerinin hangi koşullar altında güç ve ateşli silah kullanabileceklerini tanımlayan yasal çerçeve ile ilgili olarak ise Mahkeme, olayın meydana geldiği tarihte yürürlükte olan, 1934 yılında kabul edilmiş 2559 sayılı Kanunun günümüzde Avrupa'daki demokratik toplumlarda zorunlu olan, yaşam hakkının “yasa ile” koruma düzeyini sağlamakta yeterli olmadığına daha önce hükmetmiş olduğunu hatırlatır (*Erdoğan vd.*, yukarıda anılan; *Makaratzis*, yukarıda anılan). Bu bağlamda Anayasanın 17. maddesine dayanarak ölümcül güç kullanımının ancak “kanunla öngörülen kesin zorunluluk halinde” meşruiyet kazanabileceği belirtilmelidir. Bu Mahkeme, ilgili ulusal standart ile AİHS'nin 2. maddesinin standardı arasındaki farkın sadece bu gerekçeyle 2/1. maddenin ihlal edildiği sonucuna varmaya yetecek kadar büyük olmadığı kanısındadır (bkz. *McCann vd.*, yukarıda anılan).

Operasyonun planlama ve kontrol safhasını AİHS'nin 2. maddesi noktasından hareketle değerlendirirken Mahkeme, hem olayın meydana geldiği koşullar, hem de olayın gelişme şekline özel dikkat göstermelidir (bkz. *Andronicou ve Constantinou – Kıbrıs*, Karar Raporları 1997-VI).

Mahkeme bu bağlamda polis memurlarının 16 Nisan 1992 günü alınan ve yasadışı örgüt mensuplarının İstanbul'un Kadıköy ilçesinde saldırı hazırlığında olduklarını ihbar eden isimsiz bir telefon üzerine olay mahalline geldiklerini kaydeder. Bu nedenle olay, güvenlik güçlerinin ivedilikle hareket etmesini gerektiren acil bir durumdur.

Mahkeme, Kayseri Ağır Ceza Mahkemesinin bulgularına dayanarak dava koşullarında güvenlik güçleri tarafından güç kullanımının maktul şüphelilerden kaynaklanan kanunsuz saldırının direkt sonucu olduğunu gözlemler. Bu bağlamda polis memurlarının olay yerine geldiklerini, dairenin etrafında emniyet önlemleri aldıklarını ve kimlik kontrolü için şüphelilere kapıyı açmaları çağrısında bulduklarını anımsar. Ancak şüpheliler pencereden slogan atmaya devam etmişler, yasadışı örgüt bayrağı sallamış ve polis memurlarına ateş açmışlardır. Sonuç olarak sözkonusu operasyonun AİHS'nin 2/2. maddesi bağlamında “kanun dışı şiddete karşı müdafa” ve “kanuna uygun bir yakalama gerçekleştirmek amacıyla” yapıldığı değerlendirilmelidir.

Bu nedenle Mahkeme somut davada güç kullanımının kesin gereklilikten fazla ve yukarıda belirtilen amaçlara ulaşmada titizlikle orantılı olup olmadığını belirlemelidir.

Mahkeme, Kayseri Ağır Ceza Mahkemesinin, elindeki deliller temelinde, ilk ateşin maktuller tarafından açıldığını tespit etmiştir. Görgü tanığı ifadeleri gösterdiği üzere, polis

memurları şüphelilere defalarca teslim olmaları çağrısında bulunmuş, ateş etmeden önce gerekli uyarılarda bulunmuş ve ancak kendilerine ateş edildiğinde ateş etmeye başlamışlardır.

Mahkeme aynı zamanda polis memurlarının şüphelilerden gelen ateş ile karşılaştıklarında şüpheliler ateşi kesene dek ateşle karşılık vermeleri gerektiğine inanmışlardır (bkz. *Perk vd*, yukarıda anılan). Bu bağlamda Mahkeme, balistik inceleme raporlarına göre maktullerin 700, polis memurlarının ise 420 mermi harcadıkları ve polis memurlarının atışlarının tamamının uzun mesafeden gerçekleştiği bilgisini önemli bulmaktadır. Ayrıca operasyonun dokuz saat sürmüş ve emniyet yetkilileri tarafından olay yerine bir ambulans getirilmiş olması operasyonun şüphelilerin yakalanması amacıyla yürütülmüş olduğu ve tıbbi destek sağlamak amacıyla tedbirler alındığını göstermektedir.

Mahkeme ayrıca maktullerin yakalanması amacıyla güvenlik güçleri tarafından öldürücü olmayan yöntemlerin kullanılması imkânına ilişkin yorum yapılmasının gereksiz olduğu kanaatindedir. Bu bağlamda Mahkeme, başvuruların yakınlarının güvenlik güçlerinin güç kullanımı sonucu öldürüldüğü *Andronicou ve Constantinou* ve *Perk vd*. davalarında, olay hakkındaki değerlendirmesini olayın sıcıyla karşılık vermeye zorunlu olan memurların yerine, olaydan kopuk bir bakış ile koyamadığına hükmettiğini anımsar. Mahkeme ayrıca başka türlü bir hükme varmanın devletler ve görevini ifa etmekte olan kolluk kuvvetleri üzerinde gerçekçi olmayan bir yük getirmek, belki de kendilerinin ve diğerlerinin hayatını tehlikeye atmak anlamına geleceğini değerlendirmiştir (bkz. *Andronicou ve Constantinou*, yukarıda anılan; *Perk vd*, yukarıda anılan). Mahkeme, taraflar arasında şiddetli bir çatışmanın çıktığı ve polis memurlarının üç silahlı şüpheli ile karşı karşıya kaldığında nefsi müdafaa yapmak zorunda kaldıkları somut davada farklı bir sonuca ulaşmak için sebep görmemektedir.

Bu nedenle Mahkeme bu koşullarda ölümcül güç kullanımının, her ne kadar üzücü olsa da nefsi müdafaa ve yasal yakalama uygulaması açısından “kesin zorunluluğu” aşmadığı ve AİHS’nin 2/2. maddesinde belirtilen yükümlülükler bağlamında sözleşmecî devletin ihlale neden olmadığı görüşündedir.

Bu nedenle Taşkın Usta’nın ölümünde AİHS’nin 2. maddesinin ihlal edilmediği değerlendirilmektedir.

(c) Soruşturmanın yetersiz olduğu iddiasına ilişkin

i. Genel ilkeler

Mahkeme ayrıca içtihadına göre AİHS’nin 2. maddesindeki yaşam hakkının koruma altına alınması zorunluluğunun 1. maddedeki Devletin “... kendi yetki alanı içinde bulunan herkese Sözleşme’de tanıdığı hak ve özgürlükleri tanıması” genel yükümlülüğü ile birlikte değerlendirildiğinde şahısların güç kullanımı sonucu öldürüldüğü durumlarda bir tür etkili resmi soruşturmanın yapılmasını zımnen gerektirdiğini hatırlatır. Böyle bir soruşturmanın temel amacı yaşam hakkını koruyan ulusal kanunların etkili bir şekilde uygulanmasını güvence altına almak ve devlet görevlileri ve organlarının, karıştıkları bu tip olaylarda, sorumlulukları dahilinde meydana gelen ölümlerle ilgili hesap vermelerini sağlamaktır.

Devlet görevlileri tarafından yapılan ve kanunsuz olduğu iddia edilen öldürmeler hakkında yapılan bir soruşturmanın etkili olabilmesi için genel olarak soruşturmadan sorumlu olan ve soruşturmayı yürüten kişilerin olaylara karışanlardan bağımsız olmasının zorunlu olduğu değerlendirilebilir (bkz. *Güleç – Türkiye, Raporlar 1998-IV* ve *Oğur – Türkiye [BD]*, no. 21594/93). Bu, sadece hiyerarşiye dayalı veya kurumsal bir bağın bulunmaması değil, pratikte bağımsızlığın gerektiği anlamına gelir (örneğin bkz. *Ergi – Türkiye, Raporlar 1998-IV*).

Soruşturma aynı zamanda böyle durumlarda tatbik edilen gücün o şartlarda meşru olup olmadığını tespitini (bkz. *Kaya – Türkiye, Raporlar 1998-I*) ve sorumluların belirlenip cezalandırılmasını sağlamak anlamında etkili olmalıdır (*Oğur*, yukarıda anılan). Bu sonuca değil, yöntemine dair bir yükümlülüktür. Yetkililerin diğerleri yanında görgü tanığı ifadeleri,

adli tıp kanıtları, uygunsa yaralanmaların tam ve doğru tespitini veren bir otopsi ve ölüm nedenini de içeren klinik bulguların objektif analizi de dahil olmak üzere olayla ilgili delillerin korunması için mümkün olan mantıklı adımları atmaları gerekmektedir (otopsilere ilişkin olarak bkz. *Salman*, yukarıda anılan; tanıklara ilişkin bkz. *Tanrıkulu – Türkiye* [BD], no. 23763/94; adli tıp delillerine ilişkin bkz. *Gül – Türkiye*, no. 22676/93). Soruşturmanın ölüm nedenini veya sorumlu olan kişi ya da kişilerin tespitini tehlikeye düşürecek herhangi bir noksan bu standardın dışına düşme riskini doğuracaktır.

Aynı zamanda bu bağlamda ivedilik ve makul süre zorunluluğu bulunmaktadır (*Yaşa*, yukarıda anılan, *Çakıcı – Türkiye* [BD], no 23657/94, *Tanrıkulu*, yukarıda anılan ve *Mahmut Kaya – Türkiye*, no. 22535/93). Belirli bir durumda soruşturmanın ilerlemesini önleyen engeller ve güçlükler olabileceği kabul edilmelidir. Ancak ölümcül güç kullanımı veya kaybolma olaylarını soruştururken yetkililerin ivedilikle harekete geçmesi, hukukun üstünlüğünü korumalarında ve kanunsuz fiillerde bir karartma veya müsamahayı önlemede halkın güveninin sağlanması için genellikle zaruri olarak değerlendirilmektedir (bkz. *Avşar – Türkiye*, no. 25657/94).

ii. Somut davaya uygulama

Mahkeme gerçekten de üç şüphelinin ölümünü çevreleyen koşullara ilişkin olarak yetkililer tarafından kapsamlı bir soruşturmanın yürütülmüş olduğunu gözlemler. Bu bağlamda dava konusu olaydan hemen sonra olayların oluş şekli ve evin durumunu gösteren bir olay raporu ve inceleme raporunun polis memurları tarafından düzenlenmiş olduğunu kaydeder. Evin krokisi, maktullerin cesetlerinin konumunu da gösterecek şekilde çizilmiş, fotoğraf çekilmiştir. Çatışmada kullanılan silah ve mermiler olay yerinden alınarak balistik incelemeye tâbi tutulmuştur. Tüm silahlardan çıkan mermiler tespit edilmiş ve maktullerin giysilerinin incelenmesini takiben atış mesafesi de belirlenmiştir. Ayrıca 6 adli tıp uzmanı cesetler üzerinde klasik ve ayrıntılı otopsi gerçekleştirmiştir.

Ne var ki sözkonusu soruşturma, yaşanan önemli gecikmeler nedeniyle etkili olarak değerlendirilemez. Bu bağlamda Mahkeme, yetkililerin operasyonda yer alan polis memurlarından ifade almak için 8 aydan fazla beklediklerini ve bu işlemin iki yıldan daha uzun sürdüğünü kaydeder. Davayı Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'nden devralan Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi'nin sanık polis memurları aleyhine açılan davada karar vermesi 7 yıldan fazla zaman almıştır. Yargıtay aşaması ise 2 yıl sürmüştür.

Yukarıda belirtilen hususlar ışığında Mahkeme, 13 yıldan fazla süren sözkonusu yargılamanın gereksiz ve orantısız olduğu iddia edilen güç kullanımının soruşturulmasında yetkililer tarafından ivedi bir karşılık olarak tanımlanamayacağı görüşündedir. Dolayısıyla, cezai soruşturmada yaşanan gecikmeler ve yargılamanın tamamının süresi nedeniyle devletin AİHS'nin 2. maddesinde belirtilen usul yükümlülüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.

Bu nedenle 2. madde usul yönünden ihlal edilmiştir.

I. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranlar 400,000 Euro maddi tazminat talep etmişlerdir. Bu miktar, yetkililer tarafından haczedilen bir daire ve iki otomobilin bedeline karşılık gelmektedir. Başvuranlar aynı zamanda miktar beyan etmeksizin manevi tazminat ödenmesini de talep etmişlerdir.

Hükümet, başvuranların adil tatmin taleplerinin reddini Mahkemeden talep etmiştir.

Mahkeme tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında illiyet bağı kuramamaktadır; bu nedenle talebi reddeder. Ancak 2. maddenin usule ilişkin olarak ihlal edildiği tespitini dikkate alarak ve hakkaniyete uygun olarak başvuranlara ortaklaşa 10,000 Euro ödenmesine hükmeder.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar AİHM önündeki masraflar için tazminat talebinde bulunmuş, Hükümet talebin dayanaksız olduğunu savunmuştur.

AİHM'nin içtihadına göre bir başvuran, ancak masrafların gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktarın makul olduğu kanıtlanmış ise bunları geri almaya hak kazanmaktadır. Söz konusu davada elindeki bilgileri ve yukarıdaki ölçütleri ve başvuranların miktara ilişkin bir talep getiremeyişi göz önünde bulundurarak AİHM bu başlık altında ödeme yapılmamasına karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. Taşkın Usta'nın ölümünde AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edilmediğine;
3. AİHS'nin 2. maddesinin usule ilişkin olarak ihlal edildiğine;
4. (a) Sorumlu Devlet'in başvuranlara ortak olarak, AİHS'nin 44/2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilerek ve uygulanabilecek her türlü vergiden muaf tutularak 10,000 Euro (on bin Euro) manevi tazminat ödemesine;
(b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten ödemenin yapılmasına kadar geçen süre için Hükümetin, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 21 Şubat 2008 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Santiago QUESADA
Kâtip

Boštjan M. ZUPANČIČ
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

HÜSEYİN ŞİMŞEK/Türkiye Davası*

Başvuru No: 68881/01
Strazburg
20 Mayıs 2008

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (68881/01) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşı) Hüseyin Şimşek'in (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 22 Mayıs 2001 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvuru.

Başvuran, AİHM önünde İstanbul Barosu avukatlarından E. Çıtak tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

1971 doğumlu olan başvuran siyasi mülteci sıfatıyla St. Pölten (Avusturya)' de ikamet etmektedir.

A. Başvuranın yakalanması ve göz altına alınması

13 Nisan 1995 tarihinde yapılan bir kimlik kontrolü sonucunda başvuranla birlikte diğer iki kişi üzerlerinde, bir silah, mühimmat ve yasadışı aşırı sol örgüt TKP-ML/TİKKO'ya ait dokümanlarla yakalanmışlardır. İlgililer tıbbi muayeneye tabi tutulmaksızın gözaltına alınmışlardır.

Gözaltında tutulduğu sırada uyumasına ya da dinlenmesine izin verilmeyen başvuran itirafta bulunması için dövülerek, tazyikli suya tabi tutulmak ve Filistin askısına alınmak ve testisleri burulmak suretiyle kötü muameleye tabi tutulmuştur.

16 Nisan 1995 tarihine kadar sorguda tutulan başvuran, sözkonusu örgütte faal üye olduğunu itiraf ettiği bir ifade imzalamıştır.

Gözaltı süresinin sona ermesiyle birlikte başvuran adli tıba sevk edilmiştir.

Bunun ardından başvuran derhal, başka bir polis soruşturması çerçevesinde arandığı Erzincan'a sevk edilmiştir. Başvuran orada da polis tarafından baskı altında sorgulanmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Başvuran 18 Nisan 1995 tarihinde ek bir ifade imzalamıştır. Başvuran ifadesinde R.G. adlı kişinin isteği üzerine örgüt üyeleri için ayakkabı satın aldığını ikrar etmiştir.

Başvuranın vücudunda darp izlerinin bulunmadığının belirtildiği bir adli tıp raporuna göre başvuran Erzincan DGM Savcısının karşısına çıkarılmadan önce 20 Nisan 1995 tarihinde Erzincan Devlet Hastanesi'nde muayene edilmiştir.

Başvuran savcı huzurunda sözkonusu örgütün sempatzanı olduğunu ancak faal üyesi olmadığını beyan etmiştir. Buna karşılık başvuran, baskı altında alındığı gerekçesiyle 16 Nisan 1995 tarihli ifadesinin büyük bölümünü inkar etmiştir. Bunun dışında başvuran, R.G.'nin örgütteki konumunu bilmediğini ve sözkonusu ayakkabıların hangi amaca yönelik olduğu hakkında da bilgisi olmadığını belirterek 18 Nisan tarihinde verdiği ifadenin muhtevasını teyit etmiştir.

21 Nisan 1995 tarihli ikinci bir tıbbi rapordan başvuranın Erzincan DGM nöbetçi hakimi karşısına çıkarılmadan önce bir kez daha Erzincan Devlet Hastanesi'ne gönderildiği anlaşılmaktadır.

Bu rapora göre ilgilinin vücudunda herhangi bir darp ya da cebir izine rastlanmamıştır. Buna karşın başvuran, aslında devlet hastanesine hiç götürülmediğini, ancak emniyet müdürlüğünde doktor olduğunu iddia eden bir şahıs tarafından gözleri bağlı olduğu halde iki kez yüzeysel bir inceleme yapıldığını nöbetçi hakime beyan etmiştir.

Nöbetçi hakim başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

B. Başvuran aleyhinde açılan kamu davası

17 Ağustos 1995'te savcı, başvuranla birlikte diğer dokuz kişi hakkında TKP/ML/TİKKO örgütüne üye oldukları ve bu örgüte yardım ve yataklık ettikleri iddiasıyla suçlamada bulunmuştur. Savcı, Türk Ceza Kanunu'nun 146., 168. ve 169. maddeleriyle 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesinin uygulanmasını talep etmiştir.

Dava 1995/327 dosya numarasıyla esasa kaydedilmiştir.

Dava, biri askeri hakim olmak üzere üç hakimden müteşekkil Erzincan DGM tarafından 26 Eylül 1995'te görülmeye başlanmıştır.

Hakimler öncelikle, sanıkların hazırlık soruşturması sırasında verdikleri muhtelif ifadeler hakkında kanaatlerini bildirmelerini istemiştir. Başvuran hakkındaki suçlamaların tamamını reddederek polis tarafından sunulan ifadesini baskı altında verdiği gerekçesiyle inkar etmiştir.

Esas hakimleri 8 Şubat 1996 tarihinde başvuranın davasının 19947199 sayılı davayla birleştirilmesine ve konuyla ilgili dosyanın başka bir dosyayla (1996/7) aynı zamanda incelenmesi maksadıyla Erzincan DGM'nin başka bir dairesine havale edilmesini kararlaştırmışlardır.

9 Ekim 1996 tarihli duruşmada başvuranın avukatı, aleyhte tanıklar U.Y. ve S.G.'nin ifadelerinin dosyadan çıkarılmasını talep etmiştir. Başvuranın avukatı U.Y.'nin ifadesinin imzasız olması dolayısıyla geçersiz olduğunu S.G.'nin beyanlarının ise savunma tarafından müzakere edilemediğini ileri sürmüştür. Hakimler bu talebi kabul etmemişlerdir.

13 Kasım 1996 tarihinde 4210 sayılı Kanun yürürlüğe girmiştir. Bu kanun uyarınca Erzincan DGM kaldırılarak bu mahkemenin yerini Erzurum DGM almıştır. Başvuranın davası Erzurum DGM'de yeni bir dosya numarasıyla (1997/55) esasa kaydedilmiştir.

Askeri hakim katıldığı son duruşma 18 Haziran 1999 tarihinde yapılmıştır. Zira bu tarihte Türk yasa koyucu Anayasa'nın 143. maddesinde değişiklik yaparak DGM hakim heyetinden

askeri hakimleri çıkarmıştır. Buna bağlı olarak başvuranın davasına katılan askeri hakimın yerini sivil bir hakim almıştır.

Değişikliğe uğrayan hakim heyeti 16 Temmuz 1999 tarihli duruşmada dosyanın yeniden okunmasından sonra,

- sanıkların tutukluluğunun devamına ;
- sanık H.G.'ye tutanağın tebliğ edilmesine ;
- bazı firari sanıkların yakalanmasına ;
- dava dosyasının bir nüshasının kanaatleri için İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine ;

karar vermiştir.

12 Ağustos 1999 tarihli müteakip duruşmada hakimler,

- sanıkların tutukluluğunun devamına ;
- firari sanıklar hakkında çıkarılan tevkif müzekkeresinin sonucunun beklenmesine ;
- İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne istenilen kanaatlerin acil olduğunun hatırlatılmasına

karar vermiştir.

9 Eylül ve 7 Ekim 1999 tarihlerinde yapılan duruşmalarda da 12 Ağustos tarihli duruşmada alınan kararlara benzer kararlar alınmıştır.

Hakimler 4 Kasım 1999 tarihinde sanıklara savunmalarına eklemek istedikleri başka bir şey olup olmadığını sormuşlardır. Başvuran daha önceki savunmasını tekrar etmiştir.

Erzurum DGM 12 Kasım 1999 tarihinde başvurunu yasadışı bir örgüte üye olmaktan suçlu bularak on iki yıl altı ay hapis cezasına çarptırmıştır.

DGM bu kararı aleyhte tanıklar U.Y. ve S.G.'nin ve başvuranla aynı suçlardan sanık bazı kimselerin beyanlarına istinaden vermiştir.

Başvuran aleni bir duruşma yapılması istemiyle temyiz yoluna başvurmuştur.

Konuyu görüşen Yargıtay itiraz edilen kararı 25 Eylül 2000 tarihinde başvurana ilişkin olarak onamıştır. Bu karar 4 Ekim 2000 tarihinde tefhim edilmiştir.

Başvuran 27 Ağustos 2004 tarihinde şartlı olarak tahliye edilmiştir.

C. Başvuranın gözaltından sorumlu polisler hakkında yapılan suç duyurusu

Başvuranın avukatı 27 Mart 1997 tarihinde, müvekkilinin gözaltından sorumlu polisler hakkında müvekkiline işkence ettikleri ithamıyla İstanbul Cumhuriyet savcılığı nezdinde suç duyurusunda bulunmuştur.

30 Eylül 1997 tarihinde savcıya ifade veren başvuran hem İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde hem de Erzincan Emniyet Müdürlüğü'nde kötü muamele gördüğünü belirterek 20 ve 21 Nisan 1995 tarihlerinde Erzincan Devlet Hastanesi'ne kesinlikle götürülmediğini yinelemiştir.

Savcılık 11 Mart 1998 tarihinde polis memurları M.K., Ş.K. ve Z.K.'yı TCK'nın 243/1 maddesiyle cezalandırılan, görevlerinin icrası çerçevesinde bir kimseye cürümlerini

söylemek için kötü muamelede buldukları iddiasıyla İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk etmiştir.

Haklarında ithamda bulunulan polisler kendilerine yöneltilen suçlamaların tamamını Ağır Ceza Mahkemesi önünde reddetmişlerdir. 21 Mayıs 1998 tarihinde istinabe yoluyla başvuranın ifadesi alınmıştır. Başvuran kendisine yapılan muameleleri ayrıntılarıyla anlatmış ancak sorgu boyunca gözleri bağlı tutulduğu için kendisine işkence yapanları teşhis edemeyeceğini bildirmiştir. Buna karşılık başvuran, kendisiyle birlikte gözaltında tutulan diğer iki kişinin de aynı muamelelere tabi tutulduğunu dolayısıyla bu konuda onların tanıklık yapabileceğini bildirmiştir.

Başvuran, polisler aleyhinde açılan davaya 9 Temmuz 1998 tarihinde müdahil olmuştur.

Başvuranın tanık olarak gösterdiği T.T. ve K.G. sırasıyla 17 Eylül ve 3 Kasım 1998 tarihlerinde ifade vermişlerdir.

T.T. başvuranın beyanlarını teyit ederek kendisine ve başvurana işkence yapan polisleri teşhis edebileceğini bildirmiştir.

Sanık polisler 24 Ocak 2001 tarihinde, şartla salıvermeye ve dava ve cezaların ertelenmesine dair - af yasası olarak adlandırılan - 4616 sayılı Kanun'un, TCK'nin 243. maddesine giren suçları işleyen özel şahıslar af yasası kapsamında iken devlet memurlarının kapsam dışında tutulmasının Anayasa'ya aykırı olduğu itirazında bulunmuşlardır.

Ağır Ceza Mahkemesi ciddi bir Anayasa'ya aykırılık meselesi bulunduğunu kabul ederek konuyu Anayasa Mahkemesi'ne havale etmiştir.

Ne var ki Anayasa Mahkemesi önündeki süreç kanunda öngörülen beş ay süresi içerisinde tamamlanamamıştır. Bunun üzerine Ağır Ceza Mahkemesi dosya incelemesine devam etmeye karar vermiştir.

Söz konusu sürenin sona ermesinden yaklaşık yirmi gün sonra Anayasa Mahkemesi kararını vermiştir. Anayasa Mahkemesi kötü muamele faili devlet memurlarının 4616 sayılı Kanun'un kapsamı dışında tutulmasının Anayasa'ya aykırı olmadığı sonucuna varmıştır.

1 Nisan 2002 tarihinde yapılan görüşmeler neticesinde yedek hakim kamu davasının zamanaşımına uğrayacağı gerekçesiyle duruşmaların ertelenmesine karşı çıkmıştır. Yedek üye, sanıkların başvuranı sorguladıklarının kanıtlandığını; yargı bunların teşhis edilmeleri için fotoğrafları getirtememiş olduğundan bu konu üzerinde daha fazla durulmasının gerekli olmadığını ve mevcut deliller üzerinden hüküm kurulması gerektiğini belirtmiştir.

23 Eylül 2002 tarihli duruşmada Ağır Ceza Mahkemesi bu yönde üç duruşma düzenlenmesine rağmen fotoğraf olmaması nedeniyle failerin teşhis edilmesinin mümkün olmadığını kaydetmiştir. Yedek hakim görüşünü benimseyen Ağır Ceza Mahkemesi bilahare düzenlenecek duruşmaların birinde hüküm verilmesine karar vermiştir.

İddia makamı ise sanıkların TCK'nin 243/1 maddesi uyarınca mahkum edilmelerini talep etmiştir.

Bu olaylara rağmen Ağır Ceza Mahkemesi, hakim K.K.O.'nun duruşmaların ertelenmesi halinde kamu davasının zamanaşımına uğrayacağı bunun sonucunda da sanıkların masumiyeti ya da suçluluğuna dair şüphelerin sürekli olarak kalacağı yolundaki itirazı göz ardı edilerek birbirine yakın iki tarihte iki duruşma daha yapılması gerektiği kanaatine varmıştır.

Ağır Ceza Mahkemesi 21 Ekim 2002 tarihinde kararın okunmasına geçmiştir. Mahkeme 21 Nisan 1995 tarihinde işlenen msnet suça ilişkin zamanaşımı süresinin dolduğunu gözlemlemiştir.

Bu itibarla kamu davasının düştüğü sonucuna varmıştır.

Başvuran 3 Aralık 2002 tarihinde temyiz yoluna başvurmuştur. Başsavcı 4 Haziran 2003 tarihinde temyiz talebinin reddedilmesine ilişkin yazılı mütalaasını vermiştir. Sözkonusu mütalaaya başvurana tebliğ edilmemiştir.

Yargıtay itiraz edilen kararı 11 Kasım 2004 tarihinde onamıştır.

HUKUK

I. İHTİLAFIN KONUSU

A. İlk dizi argümanlar

İlk başvurusunda AİHS'nin 6/1 maddesine atıfta bulunan başvuran adli mercilerin kendisine işkence yapanlar hakkında sergiledikleri hoşgrl tutumdan yakınmıştır.

Başvuran 16 Mayıs 2005 tarihli ek görüşlerinde konuyla ilgili bir dizi argüman ileri srmştir.

Bu meyanda AİHS'nin 3. maddesinin özüyle bağlantılı olarak 13. maddeye atıfta bulunan başvuran, nöbetçi hakimi ve esas hakimlerini 17 Nisan 1995 tarihli tıbbi rapora rağmen şikayetlerini göz ardı etmekle suçlamaktadır. Bu hususta başvuran bilhassa sözkonusu hakimlerin kendisine işkence uygulayanların fotoğraflardan teşhis edilmelerini dahi sağlayamamalarından şikayetçi olmaktadır. Daha sonra AİHS'nin 6. maddesine atıfta bulunan başvuran, kendisine işkence uygulayanların nihayetinde cezai zamanaşımından yararlanmalarının tamamen adli makamların gerekli işlemleri zamanında yapmamasından kaynaklanan bir hata olduğunu iddia etmektedir.

Başlangıç olarak AİHM yukarıdaki argümanların tamamının kötü muamele iddiaları karşısında yargının uygun tepki vermemesi ve sanık polislerin cezasız kalması yönünden yapılmış bir şikayet olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatindedir.

Böylesi bir şikayet yalnızca AİHS'nin 3. maddesinin usulü bakımından incelenmelidir.

B. İkinci dizi argümanlar

İlk başvuruda ifade edildiği haliyle ikinci dizi argümanlar aşağdaki gibidir.

Genel olarak başvuran, genele hukuk kurallarına nazaran son derece sert usul kurallarına tabi istisnai mahkemeler olarak değerlendirdiği Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin işleyişine ve oluşumuna ilişkin yargı rejimine yönelik eleştiri getirmektedir.

Başvuran bu bağlamda AİHS'nin 6/1 maddesinin birçok yönden ihlal edildiği iddiasıyla

- davasının büyük bölümünde bir askeri hakimın katılımı nedeniyle kendisini yargılayan mahkemenin bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olduğundan ;

- hakim heyetinin sürekli değişmiş olmasından ve yeni oluşan heyetin daha önceki soruşturma işlemlerini incelememesinden ve
- uzun dava süresinden

şikayetçi olmaktadır.

Ayrıca AİHS'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının d) bendine atıfta bulunan başvuran aralarında bir de itiraftının bulunduğu davasıyla ilgisi olmayan sanıkların itirafları temelinde mahkum edildiğini belirtmektedir.

Yargıtay tarafından yapılan yargılamaya ilişkin olarak ise AİHS'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının b) bendine atıfta bulunan başvuran başsavcının mütalaasının kendisine tebliğ edilmemesinden ve Yargıtay kararının gerekçeli olmamasından yakınmaktadır.

II. İLK İTİRAZLARA İLİŞKİN

A. Tarafların savları

Hükümet, başvuran tarafından haklarından suçlamada bulunulan polisler aleyhinde açılan davada mevcut başvurunun yapıldığı 22 Mart 2001 tarihinde hala bir karar verilmemiş olduğu cihetle iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazında bulunmaktadır. Hükümete göre başvuran, cezai yargının davaya ilişkin vereceği kararı beklemeden AİHS'nin 35/1 maddesinin hilafına AİHM'ye başvurmuştur.

Hükümet ilave olarak başvurayı, idarenin objektif sorumluluğu esasına dayalı Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen yargı yoluna başvurmamakla suçlamaktadır. Kamu görevlilerinin suç teşkil eden eylemleri nedeniyle uğranan zararlara ilişkin olarak Hükümet, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 13. maddesi ve Borçlar Kanunu'nun 41., 46., 47. ve 53. maddeleri uyarınca başvuranın idari tam yargı davası ve/veya tazminat talebiyle şahsi dava açarak başarılı olabileceğini ileri sürmektedir.

Başvuran bu savlara itiraz etmektedir.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

Hükümetin başvurunun iç hukuk yollarının tüketilmesinden önce yapıldığı yolundaki argümanına ilişkin olarak AİHM, AİHS'nin 35. maddesi anlamında kullanılmış bir başvuru yolunun – halihazırda polisler hakkında kullanılan suç duyurusu yolu – mevcut davadaki gibi kabuledilebilirlik hakkında bir karara varmasından önce ancak başvurunun sunulmasından sonra yapılmasına müsamaha göstermesinin mümkün olduğunu anımsatır (*mutatis mutandis*, *Eskinazi ve Chelouche – Türkiye*, no: 14600/05).

Zaten, uygun bir şekilde başvuru yapıldıktan sonra AİHM'nin davanın görülmesi sırasında tebarüz eden olaylara ya da hukuka ilişkin her türlü mesele hakkında görüş bildirebileceği yolundaki ilkeye göre de bu böyledir (bkz. *Kaygısız – Türkiye*, no: 44032/98, 29 Ağustos 2006, ve *Foti ve diğerleri – İtalya*, 10 Aralık 1982 tarihli karar, prg. 44). Bu bağlamda AİHM polisler aleyhinde açılan davanın kamu davasının düşmesiyle sonuçlandığını bunun da olayların ve sorumluların adli olarak tespitine engel olduğunu kaydetmektedir. Hükümetin ifade ettiğinin aksine böylesi bir sonucun başvuranın idare mahkemeleri ya da hukuk mahkemeleri önünde tazminat elde etmeyi denemesi için sağlam herhangi bir temel temin edemezdi, zira bu tür davalarda en azından kamu görevlilerinin kötü muamelelerinin mağduru olduğunu kanıtlaması gerekecekti (bkz., diğerleri arasında, *Ali Şahmo*, adigeçen, ve *Özkur ve Göksungur – Türkiye*, no: 37088/97, 7 Aralık 1999).

Mevcut halde uygun ve yetkili olan suç duyurusunda bulunma yolunu kullanan başvuranın ayrıca bir tam yargı ve/veya tazminat davası açmasına gerek yoktu. Hele ki Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen başvuru yolu - tanımı gereği - idarenin objektif sorumluluğuna dayalı olduğundan faillerin tespit edilmesine gerek kalmadan yalnızca bir tazminata hükmedilmesiyle sonuçlanabileceği cihetle 3. madde bakımından tüketilmesi uygun bir başvuru yolu değildir.

Netice olarak AİHM Hükümetin itirazını tüm yönleriyle reddederek AİHS'nin 35. maddesinde belirtilen başka herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesi bulunmayan bu başvuruyu kabul eder.

III. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Tarafların savları

Hükümet davaya ilişkin olarak yürütülen soruşturmaların hiçbir tartışmaya yer bırakmadığı kanaatindedir. Hükümete göre savcılık emniyet makamlarından yakalama ve sorgu tutanaklarını, başvurana ait tıbbi raporları ve teşhis işlemlerinin gerçekleştirilebilmesi için gözetimden sorumlu polislerin fotoğraflarını alabilmek için her şeyi yapmıştır. Ayrıca yargılama sırasında hem başvuran hem de tanıkların ifadelerini gereği gibi vermişlerdir.

Hükümet ayrıca, tam anlamıyla tarafsızlık içinde hareket eden adli makamlara yüklenebilecek bir atalet döneminin olmadığı kanaatindedir. Kanıt unsurlarının gereği gibi değerlendirilmesi ve Anayasa Mahkemesi'nin mevcut davada halli gereken esas mesele hakkında bir hükme varması için belli bir zaman gerekmişse de adaletin işleyişi için bu süre elzemdi. Hükümete göre, sonuç olarak davanın zamanaşımına uğramış olması adli mercilerin haklarında suç isnadında bulunulan polisler karşı müsamaha gösterdiği anlamına gelmemektedir.

Başvuran, yaptığı suç duyurusunun üzerinden bir yıl geçtikten sonra kendisine işkence edenler hakkında suçlamada bulunulmasından şikayetçi olmaktadır. Başvuran işkenceci polislerin tüm dava süresi boyunca teşhis ve yüzleştirme tedbirine konu edilmeksizin görevlerini icra etmeyi sürdürdüklerini belirtmektedir. Başvurana göre, bu polisler yargı tarafından asla rahatsız edilmemiş ve sonunda bir tür dokunulmazlıktan istifade etmişlerdir.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

AİHM başvuranın gözetiminin sona erdiği 17 Nisan 1995 tarihinde bir adli tabip tarafından muayene edildiğini ve adli tabibin başvuranın vücudunda birçok darp ve cebir izine rastladığını ve bunun üzerine üç gün iş göremezlik raporu verildiğini kaydetmektedir. İlgili gözetim altına alınmadan evvel herhangi bir tıbbi muayeneye tabi tutulmadığından bu izlerin oluşmasına neden olan olayların yakalanmasından önceki bir dönemde meydana geldiği iddia edilemez.

Bu durum, 3. maddenin usulü bakımından Hükümet üzerindeki şüpheler dışında (bkz., diğer birçokları arasında, *Türkmen – Türkiye*, no: 43124/98, prg. 43, 19 Aralık 2006), *a fortiori*, yetkili makamları olayları ortaya koymaya ve sorumluları tespit ederek cezalandırmaya icbar eder.

Bununla birlikte usul gereklilikleri mevcut davadaki gibi cezai takibat başlatılmasına yol açmış ise hazırlık soruşturması safahatının ötesine geçer. Bu çerçevede konuyla ilgili içtihadına (bkz. özellikle, *Okkalı – Türkiye*, no: 52067/99, prg. 65 ve 66, 17 Ekim 2006) atıfta bulunan AİHM, bir kamu görevlisinin AİHS'nin 3. maddesine aykırı muameleleri ihtiva

eden ciddi suçlarla itham edilmiş olması halinde kendisiyle ilgili soruşturma ya da dava sırasında görevine devam etmesinin düşünülmemeyeceğini; her halükarda böylesi davaların bu bağlamda zimni olan ivedilik ve makul özen şartıyla bağdaşmayacak şekilde seyrinin ve sonucunun adli gecikmeler nedeniyle zamanaşımına uğramasının da ilke olarak kabul edilemeyeceğini bir kez daha vurgular (sözgelimi, *Okkalı*, adigeçen, prg. 76, ve *Türkmen*, adigeçen, 53).

AIHM mevcut davada haklarında suç isnadında bulunulan polislerin İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk edilmeleri için 27 Mart 1997'de suç duyurusunda bulunulmasının üzerinden yaklaşık bir yıl geçmesi gerektiğini, yaklaşık sekiz ay sonra başvurana işkence edenlerin teşhisine yarayacak – belirleyici - unsurlar dışında tüm unsurların bir araya geldiğinin gözüküğünü, kamu davasının zamanaşımına uğramasından önce dört yıl daha geçtiğini ve tüm bu süre boyunca başvurana işkence ettikleri iddia edilen üç kişinin görevlerini icra etmeyi sürdürdüklerini tespit etmektedir.

AIHM sanıklara tanınan bu serbestiyi ve hele de emniyet yönetiminin nasıl olup da beş yılı aşkın bir süre boyunca isnat edilen olaylara karıştıklarından şüphelenilen polis memurlarının fotoğraflarını vermeyi reddetmek suretiyle bir ceza mahkemesinin emirlerini çiğneyebildiğini anlamakta güçlük çekmektedir. Daha da şaşırtıcı olan, 1 Nisan 2002 tarihli duruşmadan başlayarak en geç 23 Eylül tarihine kadar davanın zamanaşımına uğrayacağından tamamen haberdar olmalarıdır. Ancak hakimlerin çoğunluğu bu duruma rağmen iki duruşma daha yapılmasına karar vermiştir. AIHM bu kararın hangi amaca ve hangi zorunluluğa binaen alındığını kesinlikle anlayamamaktadır.

Başvuranın da belirttiği üzere yukarıda gözlemlenen adli gecikme ve ihmaller konuyla ilgili pozitif yükümlülükler aykırı olup bu hususta Hükümet gecikmenin Anayasa Mahkemesi önündeki süreçten kaynaklandığını ileri süremez zira bu sürecin başlamasına bizzat Ağır Ceza Mahkemesi sebep olmuştur. Her ne olursa olsun 3. maddede ifade edilen ivedilik şartı bakımından Türkiye belli bir davaya vaziyet etmekle görevlendirilen Anayasa Mahkemesi de dahil olmak üzere adli ve idari organlarının tamamından sorumludur (*mutatis mutandis*, *Moreira de Azevedo – Portekiz*, 23 Ekim 1990 tarihli karar, prg. 73).

Bu itibarla AIHM, ulusal mahkemelerin kamu davasını zamanaşımına uğramadan önce sonuçlandırmak için olayların ağırlığının gerekli kıldığı özeni ve iradeyi göstermemesi nedeniyle AIHS'nin 3. maddesinin usul bakımından ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

IV. AIHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Tarafların savları

Hükümet olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan mevzuata atıfta bulunmaktadır. Hükümet, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde görev yapan askeri hakimlerin seçilmesini ve atanmasını düzenleyen Anayasa hükümlerine ve bu hakimlerin görevlerini icra ederken yararlandıkları güvencelere dikkat çekmektedir.

Ender İmrek – Türkiye (no: 57175/00, 28 Ocak 2003) davasını emsal gösteren Hükümet Haziran-Kasım 1999 döneminde başvuranın sadece sivil hakimlerden oluşan bir hakim heyeti tarafından yargılandığını belirtmektedir. Hükümete göre ihtilaf konusu yargılama bütünlüğü içinde değerlendirildiğinde ivedilik şartı da dahil olmak üzere 6. maddenin koşullarını tam manasıyla karşılamaktaydı.

Başsavcının mütalaasının tebliğ edilmemesine ilişkin olarak Hükümet, 11 Temmuz 2002 tarihli *Göç – Türkiye* (no: 36950/97) kararından doğan konuyla ilgili ilkeye uyulması amacıyla 1412 sayılı Kanun uyarınca Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'na eklenen yeni 316. maddeyle gerçekleştirilen reforma dikkat çekmektedir.

Başvuran işkence altında alınan itiraflar ve üçüncü kişilerin teyit edilmemiş yanıltıcı beyanları temelinde mahkum edildiğini iddia ederek başlangıçta dile getirdiği argümanlara atıfta bulunmaktadır.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

AİHM Türkiye aleyhinde açılmış benzer davalarda bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olduğu kanıtlanmış bir mahkemenin yargısına tabi kimselere hiçbir durumda adil yargılanma güvencesi sunamayacağı hükmüne varmıştır. Bu nedenle AİHM, bu noktada 6/1 maddesinin ihlal edildiği tespitinde bulunulmuşsa adil yargılanma hakkı yönünden yapılan diğer şikayetlerin ayrıca incelenmesine gerek olmadığını müteaddit defalar dile getirmiştir (*Türkmen*, adigeçen, prg. 62).

Bu itibarla belirleyici nitelikteki bu ilk meseleye eğilmek yerinde olacaktır.

AİHM, Devlet Güvenlik Mahkemelerine ilişkin olarak defalarca gündeme getirilmiş olan kurumsal sorunun (bkz. *Öcalan – Türkiye*, no: 46221/99, prg. 113, ve *Incal*, adigeçen, prg. 68) bir ceza davasında yalnızca askeri hakim yerine sivil hakim geçmesiyle çözülmüş olarak değerlendirilemeyeceğini, yargılamanın tamamının kurallara uygunluğuna ilişkin şüphelerin hakim heyetinin değişmesinden sonra yeterince dağılmış olması gerektiğini bir kez daha vurgular (karşılaştırınız *Aslan ve Şancı – Türkiye*, no: 58055/00, prg. 24, 5 Aralık 2006, *Ceylan – Türkiye*, no: 68953/01, ve *Öcalan*, adigeçen, prg. 115).

Mevcut davada AİHM Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi bünyesinde görev yapan askeri hakim hükmün açıklanmasından birkaç ay önce 16 Kasım 1999 tarihinde değiştirildiğini ve bu dönemde başvuranın savunma hakkını kullanmasına yönelik olarak alınan tedbirlerden hiçbirinin yeniden değerlendirilmediğini ya da yenilenmediğini, 4 Kasım 1999 tarihli esas hakkındaki duruşmanın yalnızca başvuranın ve iddia makamının nihai görüşlerinin dinlenmesine hasredildiğini kaydetmektedir.

Bu koşullar altında AİHM, hakim heyetinde yapılan değişikliğin başvuranın kendisini yargılayan mahkemenin objektif bağımsızlığı ve tarafsızlığı hakkındaki şüphelerini ortadan kaldırmadığını değerlendirmektedir (bkz., sözgelimi, *Aslan ve Şancı*, adigeçen, prg. 25 ve 26; bkz., *a contrario*, *Ceylan* ve *İmrek*, adigeçen kararlar, ve *Sevgi Yılmaz- Türkiye*, no: 62230/00, 20 Eylül 2005).

Dolayısıyla AİHM, AİHS'nin 6/1 maddesinin bu bakımdan ihlal edildiği sonucuna varmaktadır. Buna bağlı olarak AİHM ihtilaf konusu davanın adil olmadığı yönünde yapılan diğer şikayetleri incelemekten kendisini muaf addetmektedir.

V. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran maddi zararının telafisi konusunu AİHM'nin takdirine bırakmaktadır. Manevi tazminat olarak ise başvuran serbest bırakıldığı tarihe kadar maruz kaldığı bedensel ve ruhsal acılar nedeniyle 300.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet AİHM'yi temelsiz ve aşırı olarak addettiği bu talepleri reddetmeye davet etmektedir.

AİHS'nin 3. maddesinin usulü kapsamında tespit edilen ihlali ve konuyla ilgili içtihadını göz önünde bulunduran AİHM manevi tazminat olarak başvurana 5.000 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

AİHS'nin 6. maddesine ilişkin olarak ise AİHM yapılan ihlal tespitinin iddia edilen manevi zarar için başlı başına yeterli bir adil tatmin teşkil ettiğine hükmetmektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran yargılama masraf ve giderlerinin hesaplanmasını AİHM'ye bırakmaktadır. Bu çerçevede başvuran, 41. madde uyarınca hükmedilecek meblağın avukat Çıtak'a bırakılmasını ve avukata ayrıca baronun asgari ücret tarifesi üzerinden vekalet ücreti ödenmesini öngören 17 Aralık 2004 tarihinde avukatıyla yaptığı vekalet sözleşmesini sunmaktadır.

Hükümet başvuranın talebinin rakamlandırmadığına ve geçerli herhangi bir belgeye dayandırılmadığına dikkat çekmektedir.

AİHM masraf ve giderlerin ödenmesinin ancak bu masraf ve giderlerin gerçekliğinin, gerekliliğinin ve de makul oranda olduklarının ortaya konulmasıyla mümkün olduğunu anımsatır. Ayrıca yargılama giderlerinin iadesine ancak tespit edilen ihlalle ilişkili olduğu takdirde hükmedilebilmektedir (*Beyeler – İtalya*, no: 33202/96, prg. 27, 28 Mayıs 2002).

Mevcut davada başvuran tarafından talebini desteklemek üzere herhangi bir belge sunulmadığından AİHM'nin elinde yukarıdaki koşulların yerine getirildiğini düşünmesini sağlayacak herhangi bir ayrıntı bulunmamaktadır. Bununla beraber başvuran bir vekalet sözleşmesi sunmuştur. Bu nedenle avukat Çıtak'a mevcut davanın sona ermesinin ardından bir ödeme yapılacağı düşünülebilir. Bu nedenle başvuranın avukatının karşılıksız olarak avukatlık hizmeti verdiğini varsaymak mümkün değildir.

Tüm bu unsurları değerlendiren AİHM K.D.V.'den muaf tutulmak üzere başvurana 2.000 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Hükümetin ilk itirazlarının *reddine* ve başvurunun *kabuledilebilir ilan edilmesine* ;
2. AİHS'nin 3. maddesinin usul bakımından *ihlal edildiğine* ;
3. Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olduğu yönünde yapılan şikayete ilişkin olarak AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine* ;
4. AİHS'nin 6. maddesi kapsamında yapılan şikayetlerin geriye kalanına dair bir hükme varmaya *gerek olmadığına* ;
5. AİHS'nin 6/1 maddesi bakımından ihlal tespitinin başlı başına yeterli bir adil tatmin *teşkil ettiğine* ;
6. AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiği tespitine ilişkin olarak

a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından, başvurana

- i. yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere manevi tazminat olarak 5.000 Euro (beş bin Euro) ;
- ii. yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere yargılama masraf ve giderleri için 2.000 Euro (iki bin Euro) *ödenmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına* ;

7. adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 20 Mayıs 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ÇIRAK VD. /Türkiye Davası*

Başvuru No:33433/02
Strazburg
22 Temmuz 2008

DÖRDÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (33433/02) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşları Salih Çırak, Hasan Çırak, Cangir Çırak, Mahir Çırak, Bakıl Çırak, Sadık Çırak, Kakil Çırak, Tahir Çırak, Kutbettin Özoral, Remziye Çırak, Saadet Akalın ve Sabiha Ablak'ın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 5 Temmuz 2002 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur.

Başvuranlar, AİHM önünde Van Barosu avukatlarından E. Günsan ve S. Bedirhanoglu tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar, sırasıyla, 1932, 1940, 1958, 1933, 1949, 1949, 1943, 1939, 1968, 1936, 1953 ve 1931 doğumlulardır ve Van'da ikamet etmektedirler.

16 Ekim 1991 tarihinde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, başvuranlara ait olan ve Çırak (Van) köyünde bulunan taşınmazı kamulaştırmıştır.

30 Ocak 1992 tarihinde, DSİ tarafından ödenen kamulaştırma bedeline karşı çıkan başvuranlar, Özalp Asliye Hukuk Mahkemesi'nde bedel artırım davası açmışlardır.

27 Haziran 2001 tarihli bir kararla, Asliye Hukuk Mahkemesi, başvuranlara, 3.493.625.877 TL tutarında ek kamulaştırma bedeli ödenmesine karar vermiştir. Söz konusu miktara, kamulaştırma kararının nihai hale geldiği 14 Şubat 1992 tarihinden itibaren işletilen gecikme faizi eklenmiştir.

29 Kasım 2001, Yargıtay, itiraz edilen kararı onamıştır.

22 Mart 2002 tarihinde, Yargıtay, karar düzeltme başvurusunu reddetmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

19 Haziran 2002 tarihinde, idare, gecikme faizi ile birlikte 18.317.041.000 TL tutarında ek kamulaştırma bedeli ödemiştir.

HUKUK

I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, idare tarafından gecikmeli olarak ödenmesi nedeniyle ek kamulaştırma bedelinin değer kaybetmesinden ve olayların meydana geldiği dönemde Türkiye'deki enflasyon oranı karşısında gecikme faizlerinin yetersiz kalmasından şikayetçilerdir. Başvuranlar bu bağlamda, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

İçtihadından doğan kriterler ışığında (Bkz. özellikle sözü edilen *Aka*) ve sahip olduğu unsurların tamamını göz önüne alarak AİHM, şikayetin esas bakımından inceleme konusu yapılması gerektiği kanaatindedir. AİHM, üstelik hiçbir kabuledilemezlik unsurunun bulunmadığını da tespit etmektedir.

B. Esasa ilişkin

AİHM, bu davadakine benzer sorunların ortaya çıktığı davaları birçok kez incelediğini ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği tespitine ulaştığını hatırlatmaktadır (Bkz. sözü edilen *Akkuş, Aka*).

AİHM, mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır. Ek kamulaştırma bedelinin belirlenmesi ve ödenmesindeki gecikme, başvuranları mülklerinin kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha uğratmıştır. Söz konusu zarar, enflasyon oranı karşısında gecikme faizi oranının yetersiz kalması nedeniyle artmıştır. Kamulaştırmanın yapıldığı dönemdeki taşınmazın değeri ile fiili olarak ödemenin yapıldığı dönemdeki taşınmazın değeri arasındaki fark AİHM'yi başvuranların toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldıkları yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Sonuç olarak, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, yargılamanın uzunluğu nedeniyle mallarına saygı haklarının ihlal edilmesinden de şikayetçilerdir.

AİHM, sözkonusu şikayetin yukarıda incelenen şikayetle ilgili ve kabuledilebilir nitelikte olduğunu belirtmektedir. AİHM, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi kapsamında ulaştığı tespiti göz önüne alarak mevcut davada, AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiş olsa dahi sözkonusu şikayetin ayrıca incelenmesinin gerek olmadığı kanaatindedir (*Andiçi-Türkiye*, başvuru no: 27796/03, 4 Mart 2008).

III. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar, 844.952 Amerikan Doları tutarındaki maddi zararlarının tazmin edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Başvuranlar, ayrıca, maruz kaldıkları manevi zarar için de 500. 000 Amerikan Doları talep etmektedirler.

Hükümet, AİHM'ye sözkonusu taleplerin reddedilmesi çağrısında bulunmaktadır.

Aka kararında benimsenen hesaplama yöntemini göz önüne alarak ve ilgili ekonomik veriler ışığında AİHM, başvuranlara ortaklaşa olarak 10.557 Euro maddi tazminat ödenmesine hükmetmektedir.

Başvuranların maruz kaldığı manevi zarara ilişkin olarak ise, AİHM, mevcut dava koşullarında, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği tespitinin yeterli adil tatmin oluşturduğu kanaatindedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, ulusal mahkemeler önünde önemli miktarda yargılama masraf ve giderlerinde bulduklarını belirtmektedirler. Buna karşın, başvuranlar, net hiçbir miktar belirtmemiş ve hiçbir belge sunmamışlardır. AİHM önünde yapılan yargılama masraf ve giderlerine ilişkin olarak, başvuranlar hiçbir belge sunmaksızın miktarı AİHM'nin takdirine bırakmaktadırlar.

AİHM içtihadına göre bir başvuran yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir (*Iatridis-Yunanistan* (adil tatmin), 31107/96). Sahip olduğu unsurları ve yukarıda sözü edilen kriterleri göz önüne alarak, AİHM, bu başlık altında tazminat ödemeye gerek olmadığı kanaatindedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 6. maddesi kapsamında yapılan şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

4. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından başvurulara ortaklaşa olarak 10.557 Euro (on bin beş yüz elli yedi Euro) maddi tazminat *ödenmesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 22 Temmuz 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

GÜLMEZ/Türkiye Davası

Başvuru No: 16330/02
Strazburg
20 Mayıs 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 16330/02 no'lu davanın nedeni, T.C. vatandaşı Ali Gülmez'in ("başvuran"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne, 23 Temmuz 2001 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("AİHS") 34. Maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

2. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul Barosu avukatlarından Ünal Kuş ve Gül Altay tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

3. Başvuran 1965 doğumludur ve Ankara Sincan F-tipi cezaevinde hapis cezasını çekmektedir.

4. Cinayet, silahlı soygun ve TKP-ML (Türkiye Komünist Partisi-Marksist Leninist) adlı yasadışı bir örgüte üye olmakla suçlanan başvuran, Mart 2000'de tutuklu yargılanmak üzere Nevşehir cezaevine konmuştur.

5. 19 Aralık 2000 tarihinde, başvuran Ankara Sincan F-tipi cezaevine nakledilmiştir.

6. 2 Ocak 2001 tarihinde, F-tipi cezaevinin Disiplin Kurulu (“Kurul”), Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzüğü’nün (“Tüzük”) 157. Maddesi uyarınca başvuranı cezaevine ait mallara zarar vermektan suçlu bulmuş ve üç ay boyunca başvuranın ziyaretçi kabul etmesini yasaklamıştır. Kurulun kararına göre, 24 Aralık 2000’de başvuran koğuşundaki havalandırmayı kırmış ve duvarına yasadışı bir örgütün ismini yazmıştır. Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 116/5 maddesi uyarınca, Kurul kararı Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından incelenmiş ve onaylanmıştır. Mahkeme, dava dosyasına dayanarak kararını vermiştir. Mahkeme, ayrıca, başvuranın F-tipi cezaevlerindeki genel durumu protesto etmek amacıyla bu eylemleri yaptığını itiraf ettiği ifadesine de atıfta bulunmuştur. Verilen ceza, 25 Ocak 2001 ile 25 Nisan 2001 tarihleri arasında uygulanmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

7. 13 Mart 2001 tarihinde, Kurul başvurana yeniden bir disiplin yaptırımı uygulamış ve iki ay süreyle başvuranın ziyaretçi kabul etmesini yasaklamıştır. Kurul kararına göre, başvuran, avukatıyla görüşmesinin ardından, 15 Şubat 2001 tarihinde cezaevi memurları tarafından üstünün aranmasını kabul etmemiş ve slogan atmıştır. Başvuran, savunmasında ayakkabılarını çıkarması söylendiğinde cezaevi memurlarına karşı geldiğini itiraf etmiştir. 28 Mart 2001 tarihinde, Kurul’un vermiş olduğu karar Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından incelenmiş ve onaylanmıştır. Tüzüğü’nün 162. maddesi uyarınca, başvuran bu kararla ilgili olarak Cumhuriyet Savcısı’na itirazda bulunmuştur. 2 Mayıs 2001 tarihinde, Cumhuriyet Savcısı başvuranın talebini reddetmiştir. Başvurana verilen ceza, 27 Nisan ile 27 Haziran 2001 tarihleri arasında uygulanmıştır.

8. Kurul, 17 Mayıs 2001 tarihinde, başvuranı cezaevi mallarına zarar vermektan, cezaevinde bulunan ranza demirinden yapılmış keskin bir alet ve aşırı miktarda para bulundurmaktan suçlu bulmuştur. Kurul, üç ay süreyle başvuranın ziyaretçi kabulünü yasaklamıştır. Bu arada, disiplin kurulları tarafından verilen kararların infaz hakimi tarafından incelenmesini öngören 4675 sayılı Kanun yürürlüğe girmiştir. Buna göre, 21 Haziran 2001 tarihinde, 17 Mayıs 2001 tarihli karar incelenmiştir. Hakim, dava dosyasına dayanarak ve başvuranın ifadesini göz önünde bulundurarak Kurul kararını onaylamıştır. Bu karar, 3 Temmuz 2001 tarihinde başvurana tebliğ edilmiş ve başvuranın cezası 31 Temmuz ile 30 Ekim 2001 tarihleri arasında uygulanmıştır.

9. 21 Mayıs 2001 tarihinde, başvuran cezaevinde slogan attığı için uyarı almıştır. Kurul, benzer suçları işlemeye devam ettiği takdirde başvuranın daha ağır cezalar alacağı konusunda uyarılması gerektiğine karar vermiştir.

10. Sırasıyla 18 ve 22 Mayıs 2001 tarihlerinde, cezaevi gardiyanları iki adet olay raporu hazırlamıştır. Bu raporlarda, başvuranın hücreindeki hoparlörü kırarak kamu malına zarar verdiği ve hapisanedeki diğer kişileri slogan atarak düzeni bozmaya tahrik ettiği belirtilmektedir. Başvuran, 25 Mayıs 2001 tarihli ifadesinde, slogan attığını itiraf etmiş, ancak hücreinde bulunan hoparlöre zarar verdiğini inkar etmiştir. Kurul, 29 Mayıs 2001’de, başvuranı suçlu bulmuş ve bir ay süreyle başvuranın ziyaretçi kabulünü ve mektup gönderip almasını yasaklamıştır. 21 Haziran 2001 tarihinde, Kurul kararı infaz hakimi tarafından incelenmiş ve onaylanmıştır. Bu karar, 29 Haziran 2001 tarihinde başvurana tebliğ edilmiş ve başvuran karara itiraz etmiştir. 4 Temmuz 2001 tarihinde, infaz hakimi başvuranın itirazını reddetmiş ve başvuranın cezası 29 Haziran ile 29 Temmuz tarihleri arasında uygulanmıştır.

11. 6 Haziran 2001 tarihinde, başvuran hücreindeki pencere demirlerine tırmanırken gardiyanlar tarafından yakalanmıştır. Başvuran, 14 Haziran 2001 tarihli ifadesinde, çatıda

bulduğunu iddia ettiği gazeteyi almak için tırmandığını ileri sürmüştür. Kurul, 18 Haziran 2001 tarihinde, pencere demirlerine tırmandığı gerekçesiyle bir kez daha başvuranın üç ay süreyle ziyaretçi kabul etmesi yasaklanmıştır. 2 Temmuz 2001 tarihinde, Kurul kararı infaz hakimi tarafından incelenmiş ve onaylanmıştır. Bu karar, 1 Kasım 2001 tarihinde başvurana tebliğ edilmiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

12. Başvuran, Sincan F-tipi cezaevindeki tutukluluk koşullarının AİHS'nin 3. maddesine aykırı olduğu konusunda şikayetçi olmuştur. Başvuran, diğer mahkumlardan ayrı bir hücrede tutulduğunu ileri sürmüştür.

13. Hükümet, başvuranın şikayetçi olduğu cezaevindeki genel durumun AİHS'nin 3. maddesinde öngörülen şartlara uygun olduğunu vurgulamıştır. Bu bakımdan, Hükümet, başvuranın tutulduğu koğuşun bir hücre olarak düşünülmemeyeceğini ileri sürmüştür. Hükümet, bu koğuşun iki katlı olduğunu ve üç kişinin kalabileceği şekilde tasarlandığını; alt katta bir tuvalet, duş ve küçük bir mutfak bulunduğunu ve üst katın uyuma alanı olarak kullanıldığını, burada da yatak ve çekmeceli bir dolap bulunduğunu belirtmiştir. Ayrıca, her birimde havalandırma amaçlı küçük bir alan bulunmaktadır. Hükümet, ayrıca, AİHM'nin geçmişte F-tipi cezaevi koşullarını incelediğini ve bununla ilgili olarak AİHS'nin 3. maddesinin ihlalini saptamadığını belirtmiştir.

14. AİHM, içtihadına göre, kötü muamelenin AİHS'nin 3. maddesi kapsamına girebilmesi için minimum düzeyde sertlik içermesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Bu minimum seviyede sertlik kavramının değerlendirilmesi görecelidir; bu değerlendirme muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri, bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi dava koşullarına bağlıdır. Ayrıca, AİHS'nin 3. maddesi uyarınca muamelenin "onur kırıcı" olup olmadığını değerlendirirken, AİHM, muamelenin amacının sözkonusu kişiyi aşağılamak ve küçük düşürmek mi olduğunu ve sonuçlar dikkate alındığında, yapılan muamelenin şahsın kişiliğini AİHS'nin 3. maddesinin aksine ters bir biçimde etkileyip etkilemediğini dikkate alacaktır. Böyle bir amaç sözkonusu olmasa bile, bu AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edilmediği anlamına gelmez (bkz. *Peers / Yunanistan*, no. 28524/95).

15. AİHM, sürekli olarak, sözkonusu eziyet ve küçük düşürmenin meşru bir muamele veya cezanın kaçınılmaz bir sonucu olan eziyet veya küçük düşürmenin ötesine gitmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bir kişiyi özgürlüğünden mahrum bırakan önlemler genellikle böyle bir unsuru barındırırlar. Her tutuklu, alınan tedbirlerin infaz edilme usul ve yöntemlerinin kendisini, tutukluluğun doğasında var olan kaçınılmaz ıstırap düzeyini aşacak şiddette bir sıkıntı veya zorluğa maruz bırakmamasını temin edecek şekilde, insan onuruyla bağdaşır tutukluluk koşullarına tabi olma hakkına sahip olduğundan, hapsetmenin uygulamaya ilişkin gereklilikleri gözönünde bulundurulduğunda, tutuklunun sağlığının yanı sıra esenliği de yeterli bir şekilde sağlanmalıdır (bkz. *Kudla / Polonya*, no. 30210/96).

16. AİHM, daha önce benzer şikayetleri incelediğini ve kabuledilemez bulduğunu hatırlatmaktadır (bkz. *Gündoğan / Türkiye*, no. 29/02; *Yılmaz Karakaş / Türkiye*, no. 68909/01). AİHM, sözkonusu davada yasaklanan şiddette bir muamele olduğunu gösteren ve AİHM'nin daha önce vermiş olduğu kararlardan ayrılmasını gerektirecek herhangi bir özel koşul görmemektedir.

17. AİHM, yukarıdaki bilgilere dayanarak, başvuranın savunulabilir bir iddia ortaya koymadığı ve AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları uyarınca dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle başvurunun bu kısmının reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

II. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

18. Başvuran, yerel makamlar huzurunda kendisini bizzat savunma hakkından mahrum bırakıldığı gerekçesiyle, kendisine uygulanan disiplin yaptırımlarının keyfi olduğunu ileri sürmüştür.

A. 6. Maddenin Uygulanabilirliği

19. Hükümet, 6. maddenin disiplin kovuşturmasına uygulanamaz olduğu gerekçesiyle bu şikayetin *ratione materiae* (konu bakımından) 6. maddeyle bağdaşmadığını ve reddedilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

20. Başvuran, 6. maddenin uygulanabilir olup olmadığına dair herhangi bir açıklama yapmamıştır.

21. AİHM, bu davada yer alan kovuşturmada başvuran aleyhinde bir suç isnadının belirlenmesinin sözkonusu olmadığını kaydeder. AİHM, konuyla ilgili yerleşik içtihadını dikkate aldığına, 6. maddenin cezaya ilişkin hükümlerinin sözkonusu davaya uygulanamayacağı konusunda Hükümet'le mutabık olur (bkz. *Ezeh ve Connors / İngiltere*, no. 39665/98; *Štitić / Hırvatistan*, no. 29660/03).

22. Ancak, yerel yargılama sürecinin sonunda başvuranın yaklaşık bir yıl boyunca ziyaretçileriyle görüşme hakkından mahrum bırakılması nedeniyle, AİHM'nin 6. maddenin medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili yönü bakımından uygulanabilir olup olmadığını gözönünde bulundurması gerekir. Bunu yaparken, AİHM'nin iç hukuk uyarınca savunulabilir bir hak üzerinde "ihtilaf" olup olmadığını ve bahsedilen hakkın "medeni" bir hak olup olmadığını incelemesi gerekir.

23. AİHM, ilk koşulla ilgili olarak, yerleşik içtihadı çerçevesinde, AİHS'nin 6/1 maddesinin yalnızca "medeni hak ve yükümlülükler" üzerinde gerçek ve ciddi bir "ihtilaf" sözkonusu olduğunda uygulanabilir olduğunu hatırlatmaktadır (bkz. *Sporrong ve Lönnroth / İsveç*, A Serisi no. 52). Sözkonusu ihtilaf yalnızca bir hakkın varlığıyla değil, aynı zamanda bu hakkın kapsamı ve uygulanma şekliyle de ilgili olabilir (bkz. *Zander / İsveç*, A Serisi no. 279-B). Yargılamanın sonucu, doğrudan sözkonusu hakka ilişkin kesin bir karar olmalıdır; yüzeysel bağlantılar ve dolaylı sonuçlar 6/1 maddesini harekete geçirmek için yeterli değildir (bkz. *Masson ve Van Zon / Hollanda*, A Serisi no. 327-A; *Fayed / İngiltere*, A Serisi no. 394-B). Ayrıca, "AİHS'nin 6/1 maddesi, en azından savunulabilir gerekçeler sözkonusu olduğunda, AİHS tarafından da güvence altına alınıp alınmadığından bağımsız olarak iç hukukta tanınan (medeni) haklar üzerindeki 'ihtilafları' da içine alabilir"(bkz. *Editions Périscope / Fransa*, A Serisi no. 234-B).

24. Mahkumlara uygulanan disiplin yaptırımlarına karşı iç hukukun adli hukuk yolları sağladığı gözlemlenmektedir. Dolayısıyla, başvuranın yerel mahkemeler huzurunda disiplin yaptırımlarını sorgulama hakkı vardı (bkz. *mutatis mutandis, Vilho Eskelinen ve Diğerleri / Finlandiya*, no. 63235/00).

25. AİHM, ikinci koşulla ilgili olarak, başvuranın ziyaretçileriyle görüşme hakkının kısıtlanmasının açık bir şekilde kişisel haklarının kapsamına girdiğini ve bu nedenle de medeni hak niteliğinde olduğunu kaydetmektedir (bkz. *Ganci / İtalya*, no. 41576/98).

26. AİHM, yukarıdaki bilgilere dayanarak, 6. maddenin sözkonusu davaya uygulanabileceği sonucuna varmıştır.

B. 6. Maddeye Uyuma

27. Başvuran, yerel mahkemelerin duruşma yapmaksızın dava dosyasına dayanarak kararlarını vermeleri nedeniyle, sözkonusu disiplin kovuşturması sırasında adil bir şekilde yargılanmağını ileri sürmüştür.

28. Hükümet, bu şikayetin esasına ilişkin yorumda bulunmamıştır.

29. AİHM, mahkemelerin açık duruşma yapmalarının AİHS'nin 6/1 maddesinde öngörülen temel bir ilke olduğunu hatırlatmaktadır. Duruşmaların açık olarak görülmesi, davacıları, adaletin kamu denetimine kapalı olarak gizli bir şekilde işlemesinden korumaktadır; ayrıca, bu mahkemelere güven duyulmasını sağlamanın yollarından biridir. Umuma açık olma, adaletin işleyişini şeffaf hale getirerek AİHS'nin 6/1 maddesinin amacının, özellikle de AİHS'ye göre demokratik bir toplumun temel ilkelerinden biri olan adil yargılanma ilkesinin gerçekleşmesine katkıda bulunur (bkz, *Szücs / Avusturya*, Hüküm ve Karar Raporları 1997-VII; *Diennet / Fransa*, A Serisi no. 325-A).

30. AİHM, ayrıca, AİHS'nin 6/1 maddesi uyarınca, açık duruşma yapılmasının mutlak hak olmadığını hatırlatmaktadır. Dava dosyasına ve tarafların yazılı görüşlerine dayanılarak yeterli şekilde çözümlenemeyecek derecede hukuki veya olgusal sorunlar ortaya koymayan dava koşulları sözkonusu olduğunda, duruşma yapılmasına gerek olmayabilir (bkz, *Döry / İsveç*, no. 28394/95). Ayrıca, mahkemeye erişim hakkının, doğası gereği, bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarına ve kaynaklarına göre yer ve zaman açısından değişiklik gösterebilen kurallar konmasını gerektirdiği hatırlatılmaktadır (*Golder / İngiltere*, A Serisi no. 18). Böyle kurallar koyarken Devlet'in belirli bir takdir yetkisi bulunmaktadır; ancak uygulanan kısıtlamalar mahkemeye erişim hakkının özünü zayıflatacak şekilde kişiye verilen erişim hakkını kısıtlayamaz (*Ashingdane / İngiltere*, A Serisi no. 93).

31. AİHM, bu noktada, adaletin çıkarlarının gerektirmesi halinde, disiplin suçlarıyla itham edilen mahkumların kendilerini bizzat veya avukatları aracılığıyla savunmalarına izin verilmesi gerektiğini öne süren Avrupa Cezaevi Kuralları'nın 59 (c) maddesine atıfta bulunmaktadır.

32. AİHM, sözkonusu dava olaylarıyla ilgili olarak, sözkonusu zamanda, Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzüğü'nün 163. maddesinde, hükümlünün savunması alınmadan hakkında disiplin cezası uygulanamayacağını belirtildiğini gözlemlemektedir. Ancak, 4675 Sayılı Kanun'un 6. maddesinde, mahkumların kendilerine uygulanan disiplin cezalarına itirazda bulunmaları halinde, bu itirazın dava dosyasına dayanılarak önce infaz hakimi, daha sonra ise en yakın ağır ceza mahkemesi tarafından inceleneceği belirtilmiştir. Sonuç olarak, başvurulanla ilgili yargılamada açık duruşma yapılmamıştır. Başvuranın davalarına bakan infaz hakimi ile ağır ceza mahkemesi, dava dosyasında yer alan belgelere dayanarak karar almışlardır. Başvuranın savunmaları, yalnızca çeşitli cezalar uygulayan Disiplin Kurulu önünde dikkate alınmıştır. Ayrıca, disiplin itirazlarını sonuca bağlayan yerel mahkemeler huzurunda başvurana avukat aracılığıyla kendini savunma imkanı tanınmamıştır.

33. AİHM, yukarıda yer alan bilgilere dayanarak, başvuranın aleyhinde yürütülen yargılamayı etkili bir şekilde takip edemediği sonucuna varmıştır.

34. Buna göre, AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

35. Başvuran, yaklaşık bir yıl boyunca ziyaretçi kabul etme hakkını kısıtlayan disiplin cezalarının AİHS'nin 8. maddesini ihlal ettiği konusunda şikayetçi olmuştur.

A. Kabuledilebilirlik

36. Hükümet, 2 Ocak 2001 tarihli ilk disiplin cezasına ilişkin şikayetin AİHS'nin 35/1 maddesinde öngörülen altı aylık süre dışında yapılmış olması nedeniyle reddedilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Hükümet, bu bağlamda, karara karşı herhangi bir itirazda bulunulmadığı için disiplin cezasının 8 Ocak 2001 tarihinde kesinleştiğini, ancak 23 Temmuz 2001 tarihinden önce AİHM'ye başvuruda bulunulmadığını iddia etmiştir.

37. Hükümet, ayrıca, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle başvurunun reddedilmesi gerektiğini iddia etmiştir. Hükümet, bu bağlamda, yukarıda adı geçen Tüzüğün 165. maddesi uyarınca, başvuranın Disiplin Kurulu ile infaz hakiminin kararlarına karşı Cumhuriyet Savcılığı'na itirazda bulunabileceğini belirtmiştir.

38. Ancak, AİHM, altı aylık süreyle ilgili olarak, sözkonusu davada başvuranın ardi ardına beş disiplin cezası aldığını gözlemlemektedir. Dolayısıyla, yaklaşık bir yıl boyunca başvuranın ziyaretçi kabul etme hakkı kısıtlanmıştır. Bu nedenle, AİHM, bu cezaların bir bütün olarak ele alınması gerektiği görüşündedir. Buna göre, başvurana son olarak 18 Haziran 2001 tarihinde disiplin cezası verildiğinden dolayı, AİHS'nin 35/1 maddesi uyarınca başvurunun altı aylık süre içerisinde yapıldığı düşünülmelidir. Sonuç olarak, Hükümet'in itirazının bu kısmı desteklenemez.

39. Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmesine ilişkin ikinci itirazıyla ilgili olarak, AİHM, bu itirazın şikayetin esasıyla yakından ilgili olduğu görüşündedir. Bu nedenle, AİHM, bu itirazı 8. maddeye ilişkin şikayetin esasının incelenmesine dahil etmektedir.

B. Esas

40. Hükümet, cezaevi yetkililerinin takdir yetkilerini kullanırken, düzeni korumak için başvuranın ziyaretçi kabul etme hakkını kısıtlamayı gerekli gördüklerini belirtmiştir. Hükümet, Tüzüğün 157. maddesine dayanan kısıtlamanın AİHS'nin 8/2 maddesini ihlal etmediğini ileri sürmüştür. Hükümet, son olarak, başvuranın yerel makamlar önünde disiplin cezalarına itiraz etme imkanının olduğunu belirtmiştir.

41. AİHM, mahkumların genel olarak özgürlük hakkı hariç AİHS ile güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerden yararlanmaya devam ettiklerini hatırlatmaktadır (*Hirst / İngiltere (no. 2)*, no. 74025/01). Örneğin, mahkumlar aile hayatına saygı hakkı (*Messina / İtalya (no. 2)*, no. 25498/94; *Ploski / Polonya*, no. 26761/95; *X / İngiltere*, no. 9054/80) ile haberleşmeye saygı hakkından (bkz, *Silver ve Diğerleri / İngiltere*, A Serisi no. 61) yararlanmaya devam etmektedirler. Bu haklara getirilen kısıtlamalar, tutukluluk koşullarının kaçınılmaz bir sonucu olan suç ve düzensizliğin önlenmesi için güvenlik nedeniyle uygulamaya konmuş olsa da, haklı bir gerekçeye dayanmalıdırlar.

42. AİHM, ayrıca, bir bireyin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkına yapılan herhangi bir müdahalenin, AİHS'nin 8/2 maddesi uyarınca meşru amaç veya amaçlarla yapılmadığı ve “demokratik bir toplumda gerekli olmadığı” takdirde 8. maddeyi ihlal ettiğini hatırlatmaktadır. Bu davada Hükümet başvuranın olayları sunuş biçimine itiraz etmemektedir. Bu nedenle AİHM, başvuranın ziyaretçi kabul etme hakkı üzerinde yaklaşık bir yıldır uygulanan kısıtlamanın, AİHS'nin 8. maddesi kapsamında aile hayatına saygı gösterilmesi hakkına başlı başına müdahale teşkil ettiği kanısındadır.

43. AİHM'nin, şikayet konusu olan müdahalenin “yasalara uygun” olup olmadığını değerlendirmek için, temel hukukun üstünlüğü ilkesinin koşulları ile bağlantılı olarak sözkonusu tarihte yürürlükte olan ilgili iç hukuk mevzuatını değerlendirmesi kaçınılmazdır. “Yasalara uygun” ifadesi sözkonusu yasanın niteliğine atıfta bulunmaktadır. Hukukun üstünlüğü ilkesinin yürütmeye sınırsız yetki verilmesine izin vermemesi doğrultusunda iç hukuk, resmi makamların AİHS ile güvence altına alınan haklara yaptıkları keyfi müdahalelere karşı koruma tedbiri sağlamalıdır. Sonuç olarak, yasalar, idarenin takdir yetkisinin kapsamı ile bunun uygulanış biçimini gereken açıklıkla belirtmelidirler (bkz. *Hasan ve Chaush – Bulgaristan* [BD], 30985/96). Yasalar, bireylere, resmi makamların dava konusu tedbirlere başvurmaya yetkili oldukları durumlar ve koşullarla ilgili uygun bir gösterge sağlama konusunda yeterince açık olmalıdırlar.

44. Sözkonusu davada, başvuranın ziyaretçi kabul etme hakkına uygulanan kısıtlama, Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkif Evlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzük'ün 157. maddesine dayanmaktadır. AİHM bu Tüzük'ün yayımlanmış olduğunu ve başvuranın buna erişebilir konumda olduğunu kaydeder. Öte yandan, ceza gerektiren fiiller ve bunların cezaları açık bir dille ifade edilmemiştir. AİHM'ye göre bu durum, uygulanabilecek disiplin cezalarını belirlemede yetkili makamlara geniş bir takdir yetkisi bırakmıştır. Bu davada, başvurana, cezaevi malına zarar vermek, slogan atmak ve arama yapılmasına karşı koymaktan altı disiplin cezası verilmiştir. Sonuç olarak, başvuran, yaklaşık bir yıl boyunca ziyaretçi kabul etme hakkından mahrum bırakılmıştır. Bu noktada AİHM, Avrupa Cezaevi Kuralları'nın 60/4 maddesi uyarınca, hiçbir disiplin cezasının aileyle olan iletişim üzerine konacak genel bir yasağı kapsayamayacağını da yineler.

45. AİHM ayrıca 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe giren yasayı (5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun) göz önünde bulundurmaktadır. Cezaevi disipliniyle ilgili yeni hükümler, ceza gerektiren fiiller, bunların cezaları ve izlenecek usullerin listesini vermektedir. Bu yasa Avrupa İşkenceyi ve İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaları Önleme Komitesi tarafından incelenmiş, herhangi bir eleştiriye maruz kalmamıştır.

46. Yukarıda belirtilenler göz önünde tutulduğunda, AİHM, 2001 yılında yürürlükte olduğu haliyle Tüzük'ün, yetkili makamların başvuranın aile hayatına yaptıkları haksız müdahaleye karşı yerinde koruma sağlayabilecek derecede açık ve ayrıntılı olduğuna ikna olmamıştır.

47. Davanın özel koşullarında, AİHM, başvuranın aile hayatına yapılan müdahalenin AİHS'nin “kanun niteliği” koşulunu karşılamayan kanun hükümlerine dayandığı sonucuna varmaktadır.

48. Varılan bu sonuç ışığında, AİHM'nin, müdahalenin 8. maddenin 2. fıkrası uyarınca meşru bir amaç veya amaçlar güdüp gütmeyeceğini ve “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığını belirlemesi gerekli değildir. Ayrıca Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmediğine ilişkin ön itirazının reddedilmesine karar verir.

49. Bu nedenle AİHM, mevcut davada 8. maddenin ihlal edildiği kanısına varır.

IV. AİHS’NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİA EDİLEN DİĞER MADDELERİ

50. Başvuran, AİHS’nin 7. (geçmişe dönük cezai mevzuat yasağı) ve 18. (AİHS’nin meşru kısıtlamalarının gizli amaçlar için uygulanması yasağı) maddelerine atıfta bulunmuştur.

51. Hükümet bu iddialara itiraz etmiştir.

52. AİHM, dava dosyasında, bu hükümlerin ihlalini ortaya koyan hiçbir unsur bulamamıştır. Dolayısıyla başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksun olup, AİHS’nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

V. AİHS’NİN 41. VE 46. MADDELERİNİN UYGULANMASI

A. AİHS’nin 46. maddesi

53. Bu maddeye göre:

“1. Yüksek Sözleşmeci Taraflar, taraf oldukları davalarda Mahkemenin kesinleşmiş kararlarına uymayı taahhüt ederler.

2. Mahkemenin kesinleşmiş kararı, kararın uygulanmasını denetleyecek olan Bakanlar Komitesine gönderilir.”

54. AİHM’nin açık duruşma yapılmamasına dair yapılan şikayetler ile ilgili vardığı sonuçlar, başvuranın AİHS’nin 6. maddesi kapsamındaki haklarının ihlalinin, kendilerine uygulanan disiplin cezalarına itiraz eden pek çok mahkumu etkileyen Türk mevzuatının (4675 Sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu) durumundan kaynaklandığına dayanmaktadır. Aynı konuyla ilgili diğer pek çok başvuru AİHM’de görüşülmektedir. Bu davaların esasıyla ilgili varılacak kararlar saklı tutulmak kaydıyla, yukarıda belirtilen olaylar, sözkonusu sorunun sistemin bütününe etkiler nitelikte olduğuna işaret etmektedir.

55. Bu noktada AİHM, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe giren yasayı (5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun) göz önünde bulundurur. Cezaevi disipliniyle ilgili yeni hükümler, ceza gerektiren fiiller, bunların cezaları ve izlenecek usullerin listesini vermektedir. Bu hükümlerin, yapılan herhangi haksız bir müdahaleye karşı yerinde koruma sağlayabilecek derecede açık ve ayrıntılı olduğu anlaşılmaktadır. Bununla beraber, disiplin işlemleriyle ilgili izlenecek usul değişmemiştir. Disiplin suçlarıyla suçlanan mahkumların kendilerini şahsen veyahut avukat aracılığıyla savunmasına izin verilmemektedir.

56. Benzer başvurularda, bu tür sistemin bütünü etkileyen sorunları ve bunların kaynağını, Sözleşmeye Taraf Devletlerin uygun çözümü bulmalarına ve Bakanlar Komitesi’nin kararların uygulanıp uygulanmadığını denetlemelerine yardımcı olmak için, bu tür sistemik sorunları ve bunların kaynağını teşhis etmek AİHM’nin yerine getirdiği bir uygulamadır (ayrıntı için bkz. *Scordino – İtalya (no. 1)* [BD], 36813/97; *Sejdovic – İtalya* [BD], 56581/00; *Lukenda – Slovenya*, 23032/02 ya da *Scordino – İtalya (no. 3)* (adil tatmin), 43662/98).

57. AİHM, sistemin bütününe ilişkin teşhis edilen bu duruma ilişkin olarak, mevcut kararın uygulanmasında, AİHS’nin 6. maddesinde belirtilen teminatlarla uyumlu olarak adil

duruşma hakkının etkili biçimde korunmasını sağlamak için ulusal düzeyde genel tedbirler alınmasının arzu edilir olduğu görüşündedir. Bu bakımdan, Savunmacı Devlet'in mevzuatını, Avrupa Cezaevi Kuralları'nın 57. maddesinin 2(b) fıkrası ile 59. maddenin (c) bendinde belirtilen ilkelere göre düzenlemesi gerekmektedir (bkz., *mutatis mutandis*, Dickson – İngiltere [BD], 44362/04).

B. AİHS'nin 41. maddesi

58. AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

1. Tazminat

59. Başvuran 10.000 Euro (EUR) manevi tazminat talep etmiştir.

60. Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

61. AİHM, hakkaniyete uygun surette, başvurana 1000 EUR manevi tazminat ödenmesine karar verir.

2. Yargılama gideri

62. Başvuran ayrıca AİHM önünde meydana gelen yargılama gideri için 4000 EUR talep etmiştir. Başvuran bu talebini desteklemek için, avukatlık masrafı anlaşması sunmuştur.

63. Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

64. AİHM'nin içtihadına göre, yargılama giderleri, ancak gerçekliği ve gerekliliği kanıtlandığı ve makul bir meblağ olduğu takdirde başvurana geri ödenir. Bu davada, AİHM, sahip olduğu bilgiler ve yukarıda belirtilen ölçütler ışığında, başvurana, bu başlık altında 1500 EUR tazminat ödenmesinin makul olduğu sonucuna varmıştır

3. Gecikme faizi

65. AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE

1. AİHS'nin 6/1 ile 8. maddeleri uyarınca getirilen şikayetlerin kabuledilebilir, başvurunun geri kalanının kabuledilemez olduğuna;
2. AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiğine;
3. AİHS'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine;
4. (a) AİHS'nin 44. maddesi'nin 2. fıkrası gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından aşağıdaki meblağların başvurana *ödemesine*:

- (i) 1000 EUR (bin Euro) manevi tazminat ve uygulanabilecek tüm vergiler;
- (ii) yargılama giderleri için 1500 EUR (bin beş yüz Euro) ve başvurana uygulanabilecek tüm vergiler;

(b) yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına *karar vermiştir*.

5. Başvuranların adil tatmine ilişkin diğer taleplerini *reddetmiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 20 Mayıs 2008 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Françoise Elens-Passos
Zabıt Katibi

Françoise Tulkens
Başkan

AIHS'nin 45. maddesinin 2. fıkrası ile Mahkeme İç Tüzüğü'nün 74. maddesi'nin 2. fıkrası uyarınca, Yargıç Mularoni'nin Yargıç Tsotsoria'nın da mutabık olduğu görüşü bu karara ekli olarak yer almaktadır.

F.T.
F.E.P

YARGIÇ MULARONI'NİN YARGIÇ TSOTSORIA'NIN DA MUTABIK OLDUĞU GÖRÜŞÜ

Bu davada AIHS'nin 6/1 ile 8. maddelerinin ihlal edildiğine ilişkin çoğunluk görüşünü paylaşmaktayım.

Ancak benim gerekçem kısmen farklıdır.

6. madde

Bu maddenin uygulanabilirliğine ilişkin olarak, mahkumlara uygulanan disiplin cezalarıyla ilgili AIHM'nin içtihadının her zaman tutarlı olmadığını söylemek zorundayım.

AIHM, bazı ülkelerle ilgili davalarda 6. maddenin ihlal edildiğine karar vermekte, öte yandan diğer ülkeler aleyhinde bulunulan benzer şikayetleri kabuledilemez bulmaya devam etmektedir.

Bir yandan 6. maddenin uygulanabilirliğine ilişkin Büyük Daire'nin daha ayrıntılı ölçütleri belirlemesini sabırsızlıkla beklerken, diğer yandan da, ulusal yargılama sonunda başvuran ziyaretçileri ile görüşme hakkından neredeyse bir yıla yakın süre mahrum edildiğinden, 6. maddenin bu davada hukuki başlığı altında uygulanmasına katılabilirim. *Ganci – İtalya* davasının (41576/98) ilkeleri davanın özel koşullarına uygulandığında, 6. maddenin uygulanabilirliği meselesi kolayca belirlenmektedir.

Öte yandan, kararın 29. paragrafında¹⁰ *Vilho Eskelinen ve diğerleri – Finlandiya* Büyük Daire kararına atıfta bulunulma nedenini anlamamaktayım. O dava devlet memurlarının mahkemeye erişimi ile ilgili olup, mahkumlara uygulanan disiplin cezaları ile kesinlikle bir ilgisi bulunmamaktadır. Anılan atfın, bundan böyle 6. maddenin iç hukukun adli müracaat yolları sağlaması halinde mahkumlara uygulanan tüm disiplin cezalarına uygulanacağını farz edileceği ilkesini getirme amacına hizmet edeceğinden büyük endişe duymaktayım.

AIHM'nin dairelerinin, Büyük Daire'nin açık kılavuzluğu olmaksızın, uygulanan disiplin cezasının niteliği ve ciddiyetine bakılmaksızın, iç hukuk seviyesinde yargısal korunmanın sağlandığı her durumda, AIHS'nin 6. maddesinin disiplin işlemlerine

¹⁰ Bkz bu çevirinin 24. paragrafı

uygulanabilir olmadığı bir içtihadattan, 6. maddenin her zaman uygulanması gerektiğini öngören bir içtihadada hızla hareket etmesi biçiminde bir yargı hiperaktivitesine girişmemesi gerekir. Böyle bir yaklaşımın Yüksek Sözleşmeci Tarafların, küçük disiplin cezalarına yönelik yargısal koruma sağlamaktan caydırabileceğini bir kenara bıraksak bile, AİHS'nin 6. maddesinin kapsamını hem “medeni hak ve yükümlülükler”in belirlenmesi hem de “cezai kovuşturma” ile ilgili duruşmalarla sınırladığına işaret etmek isterim. 6. maddenin kapsamının geniş biçimde genişletilmesi, küçükler de dahil her türlü cezanın medeni haklara tesir ettiği biçiminde değerlendirmek amacıyla, mahkumlara uygulanan disiplin cezalarına atıfta bulunularak yapılması gerekiyorsa, bu kararın Büyük Daire'ye ait olması gerektiğini düşünüyorum.

Yerel mahkemelere, ciddiyetlerine bakılmaksızın, disiplin cezalarıyla ilgili tüm işlemlerde açık duruşma yapmalarını dayatmak, bana göre mahkemelerin davaları makul süreler içinde ele alabilme ehliyetlerini zayıflatan orantısız bir yük ve risk teşkil etmektedir. Büyük Daire bir süre önce “cezai” meselelerin görüldüğü davalarda böyle bir yükümlülüğün olmadığı sonucuna varmıştır (bkz. *Jussila – Finlandiya* [BD], 73053/01). AİHM'nin bir dairesinin, 6. maddenin “medeni hükümlerinin” tehlikede olduğu disiplin cezalarının karıştığı davalarda böyle bir yükümlülük dayatmasının uygun olduğuna inanmıyorum.

Bu nedenle, bu davada 6. maddenin yalnız bir nedenle ihlal edildiği sonucuna varmış bulunuyorum: başvurana, disiplin cezasına yaptığı itirazı karara bağlayan yerel mahkemeler önünde kendini bir avukat vasıtasıyla savunma olanağı verilmemiştir. Başvurana uygulanan toplam cezanın sertliği yerel mahkemeler önünde hukuki temsil ilkesinden kaçınılmasını haklı çıkaramaz.

8. madde

Bu maddenin ihlaline ilişkin olarak, çoğunluk, incelemesini “kanunilik” meselesine indirgemektedir. Başvuranın aile hayatına yapılan müdahalenin AİHS'nin “kanunun niteliği” koşulunu karşılamayan yasal hükümlere dayandığı, müdahalenin 8. maddenin 2. fıkrası uyarınca meşru amaç ya da amaçlar güdüp gütmeyeceğinin ve demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığının belirlenmesinin gerekli olmadığı sonucuna varmıştır.

Ancak, AİHM, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe giren yasayı göz önünde bulundurduğu ve yeni yasanın ilke olarak AİHS'nin kanun niteliği koşullarını karşılaması gerektiğini vurguladığı için, ben de ek bir unsur belirtmek isterim.

Yeni benzer davalarda müdahalenin kanuni olduğu ve meşru bir amaç güttüğü farz edilse bile, böyle bir müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olmadığı görüşünde olurdum. Aileyle olan iletişimin bir yıl boyunca tamamen yasaklanması açıkça orantısız bir disiplin cezasıdır, 8. maddenin özüne temas etmektedir.

AİHS'nin 46. maddesinin uygulanması

Kararın bu kısmıyla ilgili, izleyen nedenlerle, ciddi sorunum bulunmaktadır.

1) Kararın 60. paragrafı¹¹, AİHS'nin 6. maddenin ihlalinin tespit edilmesi gerekçesini “açık duruşma görülmemesi” olarak özetlemektedir. 60. maddenin lafzı, “başvuranın hakkında başlatılan işlemleri etkili biçimde takip edememesi” nedeniyle AİHS'nin 6. maddesinin ihlal edildiğine hükmedilen 37., 38. paragrafları¹² ve sonuç bölümü ile tutarlı değildir.

Çoğunluk 6. maddenin ihlal edildiğinin tespit edilmesinin ana nedeni olarak açık duruşma yapılmamasını görürken, yukarıda belirtilen nedenlerden ötürü böyle bir sonuca kesinlikle katılmamaktayım.

2) Kararın 63. paragrafının¹³, ilan edildiği gibi Savunmacı Devlet'in uygun çözümü bulmasına ve Bakanlar Komitesi'nin kararın uygulanmasını denetlemesine yardımcı olma amacına hizmet edeceği konusunda izleyen iki nedenden ötürü ciddi şüphelerim bulunmaktadır.

¹¹ Bkz bu çevirinin 54. paragrafı

¹² Bkz bu çevirinin 32. ve 33. paragrafları

¹³ Bkz bu çevirinin 57. paragrafı

Bir yanda, Avrupa Cezaevi Kuralları'nın "ulusal hukuk disiplin işlemlerinde izlenecek usulleri belirlemelidir" biçiminde belirten 57/2(b) maddesine bulunulan atfı anlamada güçlük çekmekteyim. Bu tür usuller, kararın 15. paragrafında¹⁴ belirtildiği üzere ulusal seviyede zaten belirlenmiştir. Bu paragraftan açıkça anlaşılan, Avrupa İşkenceyi ve İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaları Önleme Komitesi'nin yasayı incelediği ve disiplin işlemlerinde avukatların katılımı ve avukatların müvekkillerinin disiplin dosyalarına erişimi olmak üzere yalnız iki hususa işaret ettiği. Avrupa Cezaevi Kuralları'na yapılan atfı 59(c) maddesi ile sınırlamak muhtemelen Savunmacı Devlet ve Bakanlar Komitesi'ne yardımcı olma amacına daha iyi hizmet edecektir.

İkinci olarak, 46. maddeyle ilgili bölümde *Dickson – İngiltere* Büyük Daire kararına atfı yapıma nedeni, sözkonusu davada, AİHM, AİHS'nin 46. ya da 41. maddesi çerçevesinde Avrupa Cezaevi Kuralları'nın herhangi bir hükmünün benimsenmesinin önerilmesinden imtina ettiği için, benim için bir muamma olarak kalmıştır.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Maliye Bakanlığından:

MİLLİ EMLAK GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 322)

29/8/2007 tarihli ve 26628 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 313 sıra sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinin XIV. maddesi yürürlükten kaldırılmış ve aynı Tebliğe aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 1 – 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca, sit alanı ilan edilen taşınmazlar hakkında ilgili mevzuatı uyarınca malikleri adlarına düzenlenen belgelere ilişkin olarak aşağıdaki şekilde işlem yapılır.

(1) Maliklerince, sit alanında kalması nedeniyle adlarına düzenlenen ve kullanılmayan veya kısmen kullanılan belgeler en geç 31/12/2011 tarihine kadar Hazineye ait taşınmazların satış ihalelerinde ödeme aracı olarak kabul edilecek, bu tarihten sonra ise kabul edilmeyecektir.

(2) Belgenin işleme tabi tutulacağı tarihteki bedeli, belgede yazılı bedele kıymet takdir tarihinden itibaren kanuni faiz uygulanmak suretiyle tespit edilecektir.

(3) Düzenlenen bu belgeler, satış gelirleri özel ödenek kaydedilen taşınmazlar için ödeme aracı olarak kullanılamayacaktır. Bu taşınmazların satış ihalelerine ilişkin şartname ve ilanlarında, bu belgelerin ödeme aracı olarak kullanılamayacağı belirtilecektir.

(4) Satışı yapılan taşınmazın bedelinin belge ile ödenmek istenmesi halinde, ihale bedeline bakılmaksızın geçici ihale kararı onay için Bakanlığa gönderilecektir.

(5) Taşınmaz satış şartnamesinde, isteklilerce ihale bedelinin belge ile ödenmek istenilmesi halinde, bu hususu bir dilekçe ile ihale komisyonuna bildirmesi gerektiği, belge ile

¹⁴ Kararın iç hukuk mevzuatına atıfta bulunulan 15. paragrafı şöyledir: (1 Ocak 2005 tarihli) Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, cezayı gerektiren fiilleri, bu fiillere ilişkin cezaları ve izlenmesi gereken usulü belirterek cezaevi disipliniyle ilgili yeni hükümler koymaktadır. Avrupa İşkenceyi ve İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaları Önleme Komitesi, raporlarından birinde (CPT/inf (2008) 13) bu kanunu incelemiş ve sözkonusu hükümlerin herhangi bir özel yorum gerektirmediğini belirlemiştir. Ancak, Komite, disiplin işlemlerinde avukatların katılımı ve bunun sonucu olarak avukatların müvekkillerinin disiplin dosyalarına erişimi olmak üzere disiplin usulüne ilişkin iki hususa işaret etmiştir.. Ayrıca, Komite kanunun mevcut hükümlerinin avukatın disiplin işlemlerinde yer almasına izin verip vermediğini sorgulamıştır. Komite, bu bağlamda, Avrupa Cezaevi Kuralları'nın 59. maddesine atıfta bulunmuştur.

ödeme talebinin daha sonra yapılması halinde talep hakkında herhangi bir işlem yapılmayacağı özel hüküm olarak belirtilecektir."

Tebliğ olunur.

[R.G. 8 Nisan 2009 – 27194]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

REESKONT VE AVANS İŞLEMLERİNDE UYGULANACAK FAİZ ORANLARI HAKKINDA TEBLİĞ

Bankamızca, vadesine en çok 3 ay kalan senetler karşılığında yapılacak reeskont işlemlerinde uygulanacak iskonto faiz oranı yıllık % 19, avans işlemlerinde uygulanacak faiz oranı ise yıllık % 20 olarak tespit edilmiştir.

Belirlenen bu oranlar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

[R.G. 9 Nisan 2009 – 27195]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan:

ARAYÜZ TEKNİK ÖZELLİKLERİNİN YAYIMLANMASINA İLİŞKİN TEBLİĞ

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, işletmecilerin şebeke arayüz teknik özelliklerini yayımlamasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, işletmecilerin şebeke arayüz teknik özelliklerini yayımlamasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 24/3/2007 tarih ve 26472 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliğinin 6 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Arayüz: Kullanıcının elektronik haberleşme şebekesine erişimini sağlayan fiziksel bağlantı noktası ve/veya telsiz cihazlarına ilişkin erişimi sağlayan hava ortamı ve bunların teknik özelliklerini,

b) Doğrudan şebeke işletmecisi: Kendisine ait şebeke altyapısı üzerinden son kullanıcıya hizmet sunan işletmecileri,

c) Dolaylı şebeke işletmecisi: Yerel ağa ayrıştırılmış erişim, kiralık devre gibi erişim tekniklerinden faydalanarak başka bir işletmecinin şebeke altyapısını kullanmak suretiyle, bir sözleşme kapsamında son kullanıcıya hizmet sağlayan işletmecileri,

ç) Elektronik haberleşme şebekesi: Bir veya daha fazla nokta arasında kamuya açık elektronik haberleşme hizmeti sağlamak için bu noktalar arası bağlantıyı teşkil eden anahtarlama ekipmanları ve hatlar da dahil olmak üzere her türlü iletim sistemleri ağını,

d) ETSI: Avrupa telekomünikasyon standartları enstitüsünü,

- e) IEC: Uluslararası elektroteknik komisyonunu,
- f) ISO: Uluslararası standart organizasyonunu,
- g) ITU: Uluslararası telekomünikasyon birliğini,
- ğ) İmalatçı: Bir cihazı tasarlayan ve/veya imal eden veya tasarımını ve/veya imalatını yaptıran ve adını, ticari markasını veya ayırt edici işaretini koymak suretiyle kendini imalatçı olarak tanıtarak cihazı piyasaya arz eden gerçek veya tüzel kişiyi,
- h) İşletmeci: Kurum tarafından yapılan bir yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve alt yapısını işleten sermaye şirketini,
 - 1) Hizmet sağlayıcısı: Bir kamu elektronik haberleşme şebekesi üzerinden hizmet sunan, fakat kendisi bir şebeke işletmeyen kamuya açık elektronik haberleşme hizmet(ler)i sağlayıcısını,
 - i) Kullanıcı: Aboneliği olup olmamasına bakılmadan elektronik haberleşme hizmetlerinden yararlanan gerçek veya tüzel kişiyi,
 - j) Kurul: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulunu,
 - k) Kurum: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunu,
 - l) TSE: Türk Standartları Enstitüsünü,ifade eder.

Bu Tebliğde geçen ve yukarıda yer almayan tanımlar ve kısaltmalar için ilgili mevzuatta yer alan tanımlar ve kısaltmalar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Arayüz Yayınları Oluşturulurken Dikkate Alınacak Hususlar

Arayüz yayını içeriği

MADDE 5 – (1) Arayüz yayını; imalatçının, telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanlarını elektronik haberleşme şebekesiyle birlikte çalışabilecek ve bu şebeke üzerinden sunulan hizmetleri kullanabilecek şekilde tasarlaması, imal, test ve piyasaya arz etmesine imkan tanıyacak bilgileri içerir.

(2) Elektronik haberleşme şebekesinde değişiklik yapılması durumunda güncellemeler, arayüz yayınında yer almalıdır.

Standartlar

MADDE 6 – (1) Arayüz teknik özellikleri, aşağıda belirtilen yayımlanmış standartları referans göstermelidir.

- a) Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde referansı yayımlanmış olan standartlar,
- b) ETSI tarafından benimsenen Avrupa standartları veya özellikleri,
- c) ITU ve ISO veya IEC tarafından kabul edilen uluslararası standartlar veya tavsiye kararları,
- ç) Forum ve konsorsiyumlarca oluşturulmuş ve kabul görmüş endüstri standartları,
- d) TSE tarafından yayınlanan ulusal standartlar veya özellikler.

Yukarıda yer alan standartlara referans verilmesinin mümkün olmaması durumunda arayüz özellikleri, ilgili ETSI rehber dokümanları dikkate alınarak yayımlanır.

(2) Referans verilen bir standart, seçenekler içeriyorsa arayüz teknik özelliklerinde, hangi seçenek(ler)in uygulanmış olduğu belirtilmelidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yayımlama Yükümlülüğü Usulü

Yayımlama yükümlülüğü

MADDE 7 – (1) Doğrudan ve dolaylı şebeke işletmecileri arayüz teknik özelliklerini yayımlamakla yükümlüdür.

(2) Hizmet sağlayıcıları, Kurum gerekli gördüğü takdirde arayüz teknik özelliklerini yayımlar.

(3) Kamuya açık hizmet vermeyen özel şebeke işletmecileri, arayüz teknik özelliklerini yayımlamakla yükümlü değildir.

(4) Bu Tebliğin yayımlanmasından sonra yetkilendirilecek arayüz teknik özelliklerini yayımlamakla yükümlü işletmeciler, yetkilendirilme tarihinden itibaren altı ay içerisinde bu Tebliğ hükümlerine göre arayüz teknik özelliklerini yayımlar.

(5) Bu Tebliğde yer almayan hususlarda arayüz teknik özelliklerinin yayımlanmasına ilişkin bilgiler içeren ETSI EG 201 730-1, ETSI EG 201 730-2, ETSI EG 201 730-3, ETSI EG 201 730-4 sayılı rehber dokümanlarının güncel sürümleri dikkate alınır.

Yayımlama biçimi

MADDE 8 – (1) Her bir arayüz için ayrı bir yayın olması gerekliliği yoktur. Arayüzler, çok benzer ise tek dokümanda yayımlanabilir. Ancak Kurum, arayüz teknik özelliklerinin ayrı dokümanlarda yayımlanmasını isteyebilir.

(2) Arayüz teknik özellikleri; açıklık, güncellik, belirsizliğin ortadan kaldırılması, sürdürülebilirlik ve bu yayınların kullanıcıları için kullanım kolaylığı sağlanması ilkelerine uygun olarak yayımlanmalıdır.

Yayımlama dili

MADDE 9 – (1) Arayüz teknik özelliklerinin yayımlama dili Türkçe olmak zorundadır. İşletmeci, arayüz yayını Türkçe ile beraber İngilizce olarak da yayımlayabilir.

(2) Referans gösterilen uluslararası standartlar İngilizce yayımlanabilir veya Türk Standardı olarak uyumlaştırılmış ise Türkçe olarak yayınlanacaktır.

Erişilebilirlik

MADDE 10 – (1) Arayüz teknik özelliklerini yayımlamakla yükümlü işletmeciler;

(a) Arayüz yayınlarını elektronik ortamda erişilebilir kılmalıdır.

(b) Arayüz yayınlarına erişilebilecek bir irtibat adresini Kuruma sunmalı ve verilen adreste herhangi bir değişiklik olması halinde bilgi vermelidir.

(c) Metinde açıklama istenmesi veya yayındaki hataların bildirilmesi gibi amaçlar için, temas kurulabilecek irtibat adresini arayüz yayını içerisinde vermelidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğ yayını tarihinden itibaren 6 ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Kurul Başkanı yürütür.

[R.G. 9 Nisan 2009 – 27195]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığında :

MÜNHAL NOTERLİKLER

2004 yılı tahmini gayrisafi gelirleri 150.000.-TL. olan, aşağıda ihdas bölgeleri ve isimleri yazılı bulunan muhdes İKİNCİ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

1 - Bartın Üçüncü Noterliği'nin; Hacı Mehmet Camii Sokak ile Su Terazisi Sokak ve Karakaş Caddesinin kesiştiği noktadan başlayarak Piryamcılar Caddesinin Topçu Konağı Caddesi ile kesiştiği noktaya kadar olan bölümünde ve caddenin bu bölümüne açılan cadde ve sokakların ilk 50 metre derinliklerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

2 - Batman Dördüncü Noterliği'nin; Cumhuriyet Meydanı, Mehmet Sincar Caddesi, Selehaddini Eyyubi Caddesi ve 726. Sokakla çevrelenen "çarşı" diye adlandırılan bölgede ve bu cadde ve sokakların her iki yakasında, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

3 - Gölçük Dördüncü Noterliği'nin; Atatürk Bulvarının Karadeniz Caddesi ile kesiştiği yerden, Fatih Caddesi ile kesiştiği yere kadarki kısmının güney tarafında ve bu tarafa açılan cadde ve sokakların ilk 150 metre derinliklerinde, ayrıca Atatürk Bulvarı, Fatih Caddesi, Preveze Caddesi ve Donanma Caddesinin birleşmesiyle oluşan alanda ve bu caddelerin birleşimde belirtilen kısımlarının her iki yakasında, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

4 - Kars Üçüncü Noterliği'nin; Ordu Caddesi ve Gazi Ahmet Muhtarpaşa Caddelerinin Şehit Yusufbey Caddesi ile kesiştiği yerden Halitpaşa Caddesi ile kesiştiği yere kadar, Faikbey Caddesi ve Karadağ Caddesinin Polis Merkezinden başlayarak Atatürk Caddesi ile kesiştiği yere kadar ve Halitpaşa Caddesinin Ordu Caddesi ile Atatürk Caddesi arasında kalan kısımlarında, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

2781/1-1

MÜNHAL NOTERLİKLER

2005 yılı tahmini gayrisafi gelirleri 150.000.-TL. olan, aşağıda ihdas bölgeleri ve isimleri yazılı bulunan muhdes İKİNCİ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

1 - Isparta Altıncı Noterliği'nin; Adnan Menderes Bulvarı, 144. Cadde ve Aksu Caddesinin kesiştiği kavşak (Demirköprü) başlangıç noktası kabul edilerek, batıya doğru çay boyunca devam eden 122. Caddenin (Cavit Mavilioğlu Caddesi) her iki tarafı dahil, aynı caddenin 119. Caddeyle kesiştiği noktadan kuzeybatı istikametinde devam eden 119. Caddenin 1413 No'lu (Damgacı Sokak) ve 1415 No'lu (Şakir Sokakla) kesişen noktalardan ileri geçmemek şartıyla caddenin her iki tarafı ve ilaveten başlangıç noktası olarak kabul edilen Demirköprüden kuzeybatı istikametindeki Aksu Caddesinden devamla, caddenin, 114. Cadde ile kesiştiği noktadan kuzeydoğuya İstasyon Caddesini takiben, İstasyon Caddesinin Doğan Kımilli Caddesi ile kesiştiği noktadan güneydoğu istikametine dönmek suretiyle ve yine Doğan Kımilli Caddesinden devamla 105. Caddenin 134. Caddeyle kesiştiği noktadan batıya doğru Çay boyunu takiben başlangıç noktasına kadar olan, yani Kepeci, Karaağaç ve Sermet Mahallelerinin bulunduğu bölgenin tamamı ile yukarıda sözü edilen caddelerin her iki tarafı dahil olmak suretiyle, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

2 - Marmaris Beşinci Noterliği'nin; Vergi Dairesi ve Adliyenin bulunduğu kavşaktan başlamak üzere Kemal Elgin Bulvarının İsmet Kamil Öner Caddesi ile kesiştiği köşeye kadar (Gima), buradan İsmet Kamil Öner Caddesinin Yunus Nadi Caddesinin kesiştiği köşeye kadar olan kısmı ve buradan Yunus Nadi Caddesinin Adliye Kavşağına kadar olan kısmında ve bu adanın içinde kalan sokaklarda ayrıca Adliye Kavşağından içmelere doğru Kenan Evren Bulvarı üzerinde Çamlık Sokakla kesiştiği kısmı üzerinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

3 - Tokat Beşinci Noterliği'nin; Kuzeyde Hocaahmet Mahallesi sınırından başlayarak Ardala Sokak ve Gazi Osman Paşa Bulvarının her iki yanındaki tek sıra binalar dahil olmak üzere Soğukpınar Mahallesi'nin kuzey sınırı, sınır kabul edilerek; bu sınırın güneyinde bulunan Akdeğirmen, Devegörmez, Topçubağı, Mahmutpaşa, K.Beybağı, B.Beybağı, Kemer ve Geyraz Mahallelerini kapsayacak sınırlar içinde, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde,

[R.G. 9 Nisan 2009 – 27195]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2008 yılı gayrisafı gelirleri ve isimleri yazılı olan ÜÇÜNCÜ SINIF noterlikler münhaldir

1512 Sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF, İKİNCİ SINIF, ÜÇÜNCÜ SINIF NOTERLERDEN VE NOTERLİK BELGESİ SAHİPLERİNDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde ve istekli oldukları her noterlik için ayrı dilekçe vermek suretiyle Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Başvuruda bulunan ve belge numarası 7500'ün altında olan belge sahiplerinin başvuru dilekçelerine 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 23 üncü maddesi gereğince sabika kaydı, sağlık raporu, mal bildirimi, kayıtlı olunan barodan hakkında soruşturma ya da disiplin cezası olup, olmadığına ilişkin belge, vukuatlı nüfus kayıt örneği ve Cumhuriyet Başsavcılıklarından temin edilebilecek beyannameyi eklemeleri gerekmektedir. Eksik belgelerini ilan tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlamayan kişilerin istemi dikkate alınmaz.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler ve ekleri başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde dikkate alınmaz.

Aynı kanunun değişik 30 uncu maddesi uyarınca, atanma emrinin tebellüğünden sonra vazgeçme halinde noterlik belgesi sahipleri de noterler gibi istifa etmiş sayılacaktır.

İlan olunur.

SIRA NO: NOTERLİĞİN ADI :
GAYRİSAFİ GELİRLERİ

İLİ: 2008 YILI

1 - AHMETLİ NOTERLİĞİ	MANİSA	86.622,91.-TL.
2 - BAKLAN NOTERLİĞİ DENİZLİ	21.246,90.-TL.	
3 - BEYDAĞ NOTERLİĞİ İZMİR	45.769,80.-TL.	
4 - BİTLİS BİRİNCİ NOTERLİĞİ	168.665,14.-TL.	
5 - BOZCAADA NOTERLİĞİ	ÇANAKKALE	17.259,60.-TL.
6 - ÇAT NOTERLİĞİ ERZURUM	20.670,00.-TL.	
7 - DELİCE NOTERLİĞİ KIRIKKALE	32.522,24.-TL.	
8 - FOÇA NOTERLİĞİ İZMİR	161.455,28.-TL.	
9 - GEMEREK NOTERLİĞİ	SİVAS	114.701,04.-TL.
10 - GENÇ NOTERLİĞİ BİNGÖL	32.318,84.-TL.	
11 - GÖLBAŞI NOTERLİĞİ	ADIYAMAN	197.276,79.-TL.
12 - HAFİK NOTERLİĞİ SİVAS	27.436,96.-TL.	
13 - HAMUR NOTERLİĞİAĞRI	5.270,76.-TL.	
14 - HANİ NOTERLİĞİ DİYARBAKIR	21.525,48.-TL.	
15 - KABATAŞ NOTERLİĞİ	ORDU	22.740,91.-TL.
16 - KADINHANI NOTERLİĞİ	KONYA	142.168,51.-TL.
17 - KAVAK NOTERLİĞİ SAMSUN	83.543,61.-TL.	

18 - KEMALİYE NOTERLİĞİ	ERZİNCAN	18.090,34.-TL.
19 - KİĞİ NOTERLİĞİ BİNGÖL	20.749,81.-TL.	
20 - LADİK NOTERLİĞİ SAMSUN	79.020,10.-TL.	
21 - SINDIRGI NOTERLİĞİ	BALIKESİR	258.398,75.-TL.
22 - SULTANHİSAR NOTERLİĞİ	AYDIN	77.086,76.-TL.
23 - YENİÇAĞA NOTERLİĞİ	BOLU	91.543,28.-TL.
24 - YOMRA NOTERLİĞİ TRABZON	87.185,31.-TL.	

2815/1-1

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2008 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı bulunan İKİNCİ SINIF noterlikler münhaldır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

SIRA NO: NOTERLİĞİN ADI : 2008 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ

1 - ADALAR NOTERLİĞİ	240.444,16.-TL.
2 - ADIYAMAN ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	188.455,48.-TL.
3 - AFYONKARAHİSAR İKİNCİ NOTERLİĞİ	350.688,46.-TL.
4 - AĞRI BİRİNCİ NOTERLİĞİ	197.752,21.-TL.
5 - AĞRI İKİNCİ NOTERLİĞİ	192.365,22.-TL.
6 - AĞRI ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	189.745,89.-TL.
7 - ALACA NOTERLİĞİ	165.680,67.-TL.
8 - AKSARAY DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	266.683,58.-TL.
9 - BİNGÖL İKİNCİ NOTERLİĞİ	135.496,84.-TL.
10 - BİNGÖL ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	130.499,69.-TL.
11 - BİSMİL NOTERLİĞİ	218.656,99.-TL.
12 - BODRUM ALTINCI NOTERLİĞİ	273.005,85.-TL.
13 - BOLU BEŞİNCİ NOTERLİĞİ	237.656,42.-TL.
14 - BOR NOTERLİĞİ	287.369,99.-TL.
15 - CİZRE BİRİNCİ NOTERLİĞİ	275.899,15.-TL.
16 - CİZRE İKİNCİ NOTERLİĞİ	399.367,77.-TL.
17 - CİZRE ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	145.325,67.-TL.
18 - ÇORLU İKİNCİ NOTERLİĞİ	475.996,35.-TL.
19 - DEVREK NOTERLİĞİ	383.402,91.-TL.
20 - DOĞUBEYAZIT NOTERLİĞİ	233.149,37.-TL.
21 - EDİRNE BEŞİNCİ NOTERLİĞİ	214.978,01.-TL.
22 - EREĞLİ (KONYA) İKİNCİ NOTERLİĞİ	543.385,24.-TL.
23 - FETHİYE DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	233.726,34.-TL.
24 - GEMLİK BİRİNCİ NOTERLİĞİ	314.614,28.-TL.
25 - HAKKARİ NOTERLİĞİ	313.184,42.-TL.
26 - HAYRABOLU NOTERLİĞİ	200.493,95.-TL.
27 - HOPA NOTERLİĞİ	343.737,99.-TL.
28 - KARAMAN BİRİNCİ NOTERLİĞİ	512.961,84.-TL.
29 - KIRIKKALE BİRİNCİ NOTERLİĞİ	288.289,22.-TL.
30 - KIRŞEHİR ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	297.876,47.-TL.
31 - KIZILTEPE ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	394.669,08.-TL.
32 - MİDYAT NOTERLİĞİ	271.407,90.-TL.

33 - MUDANYA NOTERLİĞİ	495.141,41.-TL.
34 - MUŞ BİRİNCİ NOTERLİĞİ	329.786,13.-TL.
35 - MUŞ İKİNCİ NOTERLİĞİ	231.619,53.-TL.
SIRA NO: NOTERLİĞİN ADI :	2008 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ
36 - NİZİP İKİNCİ NOTERLİĞİ	436.004,70.-TL.
37 - NUSAYBİN NOTERLİĞİ	293.704,28.-TL.
38 - SAPANCA NOTERLİĞİ	257.939,89.-TL.
39 - SERİK BİRİNCİ NOTERLİĞİ	437.752,25.-TL.
40 - SİLOPİ BİRİNCİ NOTERLİĞİ	385.020,02.-TL.
41 - SİMAV NOTERLİĞİ	365.545,29.-TL.
42 - ŞIRNAK NOTERLİĞİ	257.206,34.-TL.
43 - TARSUS ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	267.568,40.-TL.
44 - TATVAN NOTERLİĞİ	306.226,22.-TL.
45 - TURHAL BİRİNCİ NOTERLİĞİ	274.081,46.-TL.
46 - UŞAK DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	307.448,63.-TL.
47 - UZUNKÖPRÜ İKİNCİ NOTERLİĞİ	278.280,94.-TL.
48 - YOZGAT İKİNCİ NOTERLİĞİ	330.169,65.-TL.

[R.G. 11 Nisan 2009 – 27197]

Duyuru

7 Nisan 2009 tarih ve 27193 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan,

- Kültür ve Turizm Bakanlığında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu İlke Kararı, yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınmamıştır.